ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\312\McInerney_Jay -Zariva_svetla_velkomesta.PDB

PDB Name: McInerney_Jay -Zariva_svetla_ve
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.2.2004
Modification Date: 16.2.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Jay McInerney

ZÁŘIVÁ SVĚTLA
VELKOMĚSTA

Jay Mclnerney
Bright Lights, Big City
Přeložil Jiří Hrubý

JE ŠEST RÁNO. VÍŠ, KDE JSI?

Ty nejsi typ člověka, který se vyskytuje v tuto ranní hodinu na takovémhle místě. A přece tu jsi a nedá se říct, že by to byl úplně neznámý terén, i když detaily jsou rozmazané. Nacházíš se v nočním klubu a hovoříš s dívkou, která má vyholenou hlavu. Ten podnik je buď Zlomené srdce nebo U ještěrky. Všechno by se vyjasnilo, jen kdybys mohl vyklouznout na záchod a dát si ještě trochu bolivijského pochodového prášku. Nebo by se to taky nevyjasnilo. Takový neodbytný hlásek uvnitř tvrdí, že ta epidemie rozostřenosti je právě výsledkem nadměrného množství prášku. Noc už se přehoupla přes ten nepostřehnutelný bod, kdy ze dvou po půlnoci je najednou šest ráno. Víš, že ten okamžik už pominul, ale ještě nejsi ochoten přiznat, že jsi překročil hranici, za níž už je všechno jen svévolné ničení a paralýza obnažených nervů. Tam někdy dřív jsi ještě mohl udržet svoje prohry pod kontrolou, ale profrčel jsi kolem toho okamžiku na ohonu komety z bílého prášku a teď se snažíš z toho víru nevypadnout. V této chvíli se tvůj mozek skládá ze šiků malinkých bolivijských vojáčků. Jsou unavení a zablácení po dlouhém pochodu nocí. V bagančatech mají díry a taky mají hlad. Potřebují nakrmit. Potřebují bolivijský pochodový prášek.
Celý vyjev má takový kmenový nádech - houpající se přívěsky, zmalované obličeje, slavnostní účesy a pokrývky hlavy. Máš dojem, že se tu vznáší i jakési latinskoamerické téma - a nejde jen o pirani křižující tvou krví a slábnoucí tep marimby v mozku.
Opíráš se zády o sloup, který vzhledem ke konstrukci budovy možná je a možná není nosný, ale který je naprosto nezbytný, aby ses ve vzpřímené poloze udržel ty. Plešatá dívka říká, že tohle bývalo příjemné místo, než to tu objevili kreténi. Nechceš s tou plešatou dívkou mluvit, dokonce ani poslouchat, co povídá, víc stejně neděláš, ale právě teď nemáš sebemenší chuť testovat schopnost řeči a pohybu.
Jak ses sem vůbec dostal? To tvůj kamarád Tad Allagash tě sem zmer-momocnil, a pak zmizel. On je typ, který se vyskytuje v tuto ranní hodinu na takovémhle místě. Tad je buď tvoje lepší já nebo horší já - nějak se nemůžeš rozhodnout. Zvečera to vypadalo, že je tvoje lepší já. Rozjeli jste to na Upper East Side šampaňským a neomezenými vyhlídkami a striktně jste dodržovali Tadovu zásadu neustálého pohybu: při každé zastávce jeden drink. Tadovým posláním v životě je užít si víc než kdokoliv jiný v New Yorku, což obnáší být pořád v pohybu, protože vždycky je jistá pravděpodobnost, že tam, kde nejste, se dá užít víc než tam, kde jste. Jeho přísné odmítání jakéhokoliv vyššího cíle, než je vyhledávání požitků, tě ohromuje. Taky chceš být takový. Zároveň si myslíš, že Tad je povrchní a nebezpečný. Všichni jeho kamarádi jsou zazobaní a zkažení, jako ten bratranec z Memphisu, kterého jste potkali hned zvečera a který s vámi nechtěl za Čtrnáctou ulici, protože, jak tvrdil, nemá vízum mezi chudé. Ten bratranec měl přítelkyni s lícními kostmi, nad kterými ti srdce poskočilo, a hned jsi věděl, že to je ta pravá - zvlášť když tvrdošíjně odmítala vzít tvou přítomnost na vědomí. Obklopovalo ji jakési tajemství - o ostrovech, koních, francouzské výslovnosti -, jaké ty se nikdy nedozvíš.
Během noci ses přesunul z vybrané společnosti až do bahna. Dívka s vyholenou hlavou má na lebce vytetovanou jizvu, která vypadá jako dlouhá sešitá rána. Řekneš jí, že je ta jizva velmi realistická. Dívka to chápe jako kompliment a poděkuje ti. Ty jsi myslel realistická jako opak romantické.
"Jedna taková by se mi sešla přímo přes srdce," povídáš.
"Jestli chceš, řeknu ti jméno chlápka, co mi to dělal. Divil by ses, jak lacino."
Neřekneš jí, že teď už by ses nedivil ničemu. Například ani jejímu hlasu, který zní jako státní hymna New Jersey hraná přes elektrický holicí strojek.
Ta plešatá dívka je pro celý problém příznačná. Ten spočívá v tom, že si z nějakého důvodu myslíš, že potkáš dívku, která není ten typ, který se vyskytuje v tuto ranní hodinu na takovémhle místě. Až ji potkáš, řekneš jí, že ve skutečnosti

chceš dům se zahradou na venkově. New York, noční kluby, plešaté ženy - toho všeho máš už po krk. Tvoje přítomnost tady je jen takový experiment s vymezováním hranic - připomínáš si, co vlastně nejsi. Sám sebe vidíš jako člověka, který se v neděli ráno brzy vzbudí a jde si pro Timesy a rohlíky. Který se koukne do oddílu Kultura a volný čas a rozhodne se zajít na výstavu - třeba na Kostýmy na habsburském dvoře v Metropolitním muzeu nebo na Japonské lakové předměty období Muromači v Asijské společnosti. Který zavolá ženě, s níž se v pátek setkal na večírku vydavatelů - na večírku, kde se nezpil do němoty -, aby zjistil, jestli se taky nechce zajít podívat na tu výstavu a třeba i zajít brzy na večeři. Člověka, který se zavoláním počká do jedenácti dopoledne, protože ta žena možná nevstává tak časně jako on. Třeba byla dlouho vzhůru, možná v nějakém nočním klubu. A co takhle pár setů tenisu ještě před tím muzeem. Přemítá, jestli ta žena vůbec tenis hraje, ale samozřejmě že ano.
Až potkáš dívku, která nebude a tak dále, řekneš jí, že do těchhle brlohů chodíš schválně, jen tak z legrace navštěvuješ tohle mravní bahno na Lower East Side a mrštně se vyhýbáš hromadám odpadků za nadupaného tempa marimby v tvé hlavě. Tedy nadupaného zrovna ne, ale ona přesně pochopí, jak to myslíš.
Na druhou stranu by ti téměř jakákoliv dívka, zvlášť kdyby měla na hlavě vlasy, pomohla zahnat to plíživé tušení smrtelnosti. Vzpomeneš si na bolivijský pochodový prášek a dojde ti, že ještě nejsi úplně na dně. Kdepak, José. Ale nejdřív se musíš zbavit té plešaté dívky.

Na záchodě nejsou u kabinek dveře, takže je dost těžké být nenápadný. Ale zjevně nejsi jediný, kdo sem přišel natankovat. Z kabinek se ozývají šňupavé zvuky. Okna jsou zalakovaná, za což jsi velice vděčný.
A hopla, dva, tři, čtyři. Vojáci už se postavili na nohy. Vyrazili a ženou se v sevřeném šiku. Někteří dokonce tancují a ty je musíš napodobit.
Hned za dveřmi ji spatříš: vysoká, tmavovlasá a osamělá, napůl schovaná za sloupem na kraji parketu. Blížíš se z boku, jako zlej negr se suneš a proplétáš rytmem syntetizovaných bicích. Když se dotkneš jejího ramene, dívka nadskočí.
..Zatancujeme si?"
Hledí na tebe, jako bys právě navrhl rituální znásilnění.
"Já nemluvím anglicky," řekne, když se zeptáš podruhé.
"Franfais?"
Vrtí hlavou. Proč se na tebe takhle dívá - jako by se ti v očních důlcích usalašily tarantule?
"Nejsi náhodou z Bolívie1? Nebo z Peru?"
Teď se rozhlíží kolem a vyhlíží pomoc. Vybavuješ si nedávné střetnutí s osobním strážcem mladičké dědičky v Danceterii - nebo to bylo u Červeného papouška? - a vycouváš s rukama nad hlavou.
Bolivijští vojáci ještě šlapou, ale už si přestali zpívat do pochodu. Uvědomuješ si, že ses ocitl na morální křižovatce. Potřebuješ pořádně povzbudit od Tada Allagashe, ale ten se ztratil. Snažíš si představit, co by asi tak řekl. Vzhůru do sedel. Teď to teprve doopravdy roztočíme. Něco takového. Najednou si uvědomíš, že už vyklouzl ven s nějakou bohatou potvorou. Teď jsou u ní na Páté avenue a dávají si z jejích čerstvě dovezených zásob kvalitního sněhu. Nabírají ho z vysokých váz dynastie Ming a šňupají z povrchu svých nahých těl.
Běž domů. Už ty průšvihy stačily.
Zůstaň. Nabírej plnými hrstmi.
Dnes večer se v tvé hlavě hlasy překřikují jako v nějaké cizí zemi. Naneštěstí je to Itálie. Všechny ty hlasy mávají rukama a ječí na sebe. Z Vatikánu se autoritativně ozývá: Kaj se. Tvé tělo je chrám Páně a tys je znesvětil. Je koneckonců neděle ráno, a dokud ti ještě zbývají aspoň nějaké mozkové buňky, zazní mramorovými síněmi tvého zbožného dětství zvučný patriarchální bas, aby ti připomněl, že je den Páně. Potřebuješ další předražený drink, abys tenhle pocit zapil. Jenže průzkum kapes přinese jen dolarovou bankovku a nějaké drobné. Aby ses sem dostal, vypláznul jsi dvacku. Zmocňuje se tě panika.
Na kraji parketu spatříš dívku, která vypadá jako tvoje poslední pozemská šance na spásu na téhle zemi. Víš úplně jistě, že když se do rána vymotáš sám, dokonce bez svých slunečních brýlí - které sis zapomněl vzít, protože kdo počítá s těmihle převleky? -, ostré, šikmé světlo tě sežehne na hromádku masa a kostí. Sítnicí k tobě pronikne smrtelnost. Ale támhle stojí ona v přiléhavých kalhotách a s takovým ohonem na stranu ve stylu retro a je to zřejmě ta nejzpůsobilejší kandidátka, v jakou můžeš tedf, když se krasojízda chýlí ke konci, doufat. Sexuální obdoba rychlého občerstvení.
Když ji požádáš o tanec, pokrčí rameny a přikývne. Líbí se ti ladné křivky jejích boků a ramen a taky, jak se pohybuje. Po druhé písničce říká, že je unavená. Když se jí zeptáš, jestli potřebuje trochu životabudiče, vypadá, že se na to jen třese.
"Ty něco máš?"
"Je Stevie Wonder slepej?"
Chytne tě za paži a vede tě na dámy. Pár lžiček a zdá se, že se jí líbíš, a vlastně se líbíš i sám sobě. Tak ještě několik. Ta ženská je jeden velkej frňák.
"Miluju drogy," povídá, když kráčíte k baru.
"Tak tohle máme společné," říkáš ty.
"Všimnul sis někdy, že všechny správný slova začínaj na D? Na D a na L."
Snažíš se o tom přemýšlet. Není ti úplně jasné, kam míří. Bolivijci zpívají pochodovou píseň, ale slovům nerozumíš.
"Třeba... Drogy. Doteky. Dekadence."
"Deviace," řekneš, když už ses chytil.
"Dexedrin."
"Dráždivý. Doping. Dávka."
"Delikvent."

"Delirium."
‚A na L," říká. "Lačnost a lascívní."
"Laskat."
"Lákadlo."
"Libidinózní."
"Co to je?" chce vědět.
"Nadrženej."
"Aha," řekne a dlouze se zadívá do dálky přes tvoje rameno. Oči se jí lesknou a tobě to úplně připomíná matové sklo na dveřích od sprchy. Je ti jasné, že hra skončila, i když nevíš, které pravidlo jsi porušil. Možná si myslí, že slova na N jsou vulgární. Puritánka. Pátrá po parketu po muži se slovníkem na úrovni. Ty máš v zásobě ještě další slova: například detume-scence. Debilita a deprese; labilita a lapsus. Ne že by ti ta dívka, která se domnívá, že slova dekadence a dexedrin jsou vrcholy jazyka králů Jakuba a Leara, měla kdovíjak chybět. Ale dotek těla, zvuk lidského hlasu... Víš, že v neurvalém ranním světle venku tě čeká očistec, zoufalý polospánek, při kterém míváš pocit, jako by v nádobě tvé lebky chytil omastek.
Dívka mizí v davu a mává ti. A nikde na dohled ta druhá dívka, ta, která se na takovémhle místě nemůže nikdy vyskytovat. A nikde na dohled Tad Allagash. Bolivijci se bouří. Nevíš si rady s jejich proradnými hlasy.

Když vykročíš do rána, je to ještě horší, než jsi čekal. Ostré světlo je jak výtky maminky. Chodník se krutě blyští. Perfektní viditelnost. Skladiště v centru působí v tom šikmém světle uklidňujícím dojmem. Kolem jede taxík z centra a ty na něj mávneš; pak si uvědomíš, že jsi bez peněz. Taxík zastaví.
Přibelháš se a skloníš se k okénku. "Já přece jenom půjdu pěšky."
"Blbečku." Na asfaltu zůstanou otisky pneumatik.
Zamíříš na sever a stíníš si rukou oči. Po Hudson Street duní nákladní auta přivážející potravu spícímu městu. Zahneš k východu. Na Sedmé avenue stará žena s hnízdem natáček ve vlasech věnčí německého ovčáka. Pes hrabe v puklinách na chodníku, ale když se přiblížíš, výhružně se zastaví a stojí ve střehu. Žena se na tebe podívá, jako by ses právě vynořil z moře a kapalo z tebe bahno a sliz. V hrdle vlčáka se ozve horlivé, i když ostražité zavrčení. "Hodnej Pooky," řekne žena. Pes se pohne kupředu, ale žena přitáhne šňůru. Obejdeš je širokým obloukem.
Na Bleecker Street zachytíš vůni z italského pekařství. Stojíš na rohu Blee-ckerovy ulice a Corneliiny a zíráš na okna ve třetím patře činžáku. Za těmi okny je byt, který jsi obýval s Amandou, když jsi poprvé přijel do New Yorku. Byl malý a tmavý, ale tobě se líbil strop pobitý bílým plechem, v kuchyni vana na nohách s drápy, okna, která tak úplně nepasovala do rámů.
Právě jste začínali. Na činži jste měli a na McDougal Street byla vaše oblíbená restaurace, kde vás servírky znaly jmény a mohli jste si tam přinést svou láhev vína. Každé ráno jste se budili do vůně chleba z pekařství v přízemí. Chodíval jsi pro noviny a taky jsi někdy vzal pár rohlíků, zatímco Amanda chystala kávu. To bylo před dvěma lety - ještě než jste se vzali.

Po West Side Highway klopýtá na vysokých podpatcích osamělá šlapka a popotahuje si sukni - jako by jí nikdo neřekl, že dnes tunely z Jersey lidé do práce nepojedou. Když přijdeš blíž, vidíš, že je to chlap v ženských šatech.
Přejdeš pod rezavějícími sloupy starého nadjezdu a jdeš k nábřeží. Po ohromné rozloze řeky Hudson se rozlévá východní světlo. Blížíš se k okraji prohnilé promenády a opatrně našlapuješ. Nejsi právě nejjistější a mezi prkny jsou díry, kterými pod sebou vidíš černou smrdutou vodu.
Sedneš si na molo a díváš se přes řeku. Směrem po proudu řeky se v oparu tetelí Socha svobody. Za vodou tě obrovská reklama na zubní pastu Colgate vítá do New Jersey, zahradního státu.
Díváš se, jak lod" s odpadky a girlandou uřvaných racků důstojně míří na moře.
Tak už to tu máš zase. Všechno tím lepším navrch a není kam jít.

ODDĚLENÍ VERIFIKACE FAKTŮ

Pondělí se dostaví podle plánu. Prvních deset hodin prospíš. Jen bůh ví, co se stalo s nedělí.
Na nástupišti podzemky čekáš čtvrt hodiny na vlak. Konečně se do stanice přikodrcá lokálka, vyčerpaná pod vrstvou nasprejovaných čmáranic. Sedneš si a vytáhneš výtisk newyorských novin Post. Post je ze všech tvých zlozvyků ten nejodpornější. Hnusí se ti podporovat takové svinstvo třiceti centy, jenže potají hltáš Zabijáčka včely, Hrdinské policajty, Sexuální maniaky, Výherce v loterii, Mladistvé teroristy, Liz Taylorovou, Ostré hochy, Úchyláky, Živé přízraky, Život na jiných planetách, Sebeupalovače, Zázračné diety a Děti matek v komatu. Takové nenarozené mimino je dnes na straně dvě: SÉGRA MIMINKA MATKY V KOMATU PROSÍ: ZACHRAŇTE MÉHO BRATŘÍČKA. Je tam fotka otupěle vypadající čtyřleté nebo pětileté holky. Je to dcera těhotné ženy, která po automobilové nehodě už týden leží v bezvědomí. Už několik dní zaměstnává čtenáře Postu otázka, jestli dítě kdy spatří světlo porodního sálu.
S dvěma zastávkami v tunelu se vlak škubavě blíží ke Čtrnácté ulici. Právě si čteš o novém příteli Liz Taylorové, když ti umolousaná ruka poklepe na rameno. Ani nemusíš zvedat hlavu a víš, že máš co do činění s jedním z newyorských bezdomovců. Beze všeho jsi ochotný věnovat nějaký ten stříbrňák na tělesně postižené, ale lidi s pohledem upřeným do dáli ti jdou na nervy.

Když ti zaklepe na rameno podruhé, zvedneš hlavu. Má docela slušné oblečení i vlasy, jako by se společenských konvencí zbavil teprve nedávno, zato jeho oči bloudí mimo a pusa se mu křečovitě pohybuje.
"Třináctýho ledna," povídá, "mám narozeniny. Bude mi devětadvacet." Vydá takový zvláštní zvuk, jako by ti vyhrožoval smrtí tupým předmětem.
"Paráda," řekneš a vrátíš se k novinám.
Když za chvilku zvedneš oči, chlap stojí uprostřed vagónu a upřeně civí na reklamu školy pro manažery. Díváš se, jak si sedá do klína starší paní. Paní se snaží vyprostit, ale je jako přišpendlená.
"Dovolte, pane, ale vy na mě sedíte," říká. "Pane, pane. Dovolte." Skoro všichni ve vagónu přihlížejí, a přitom dělají, že nic nevidí. Chlap si složí ruce přes prsa a pohodlně se opře.
"Pane, prosím vás, vstaňte."
Nevěříš vlastním očím. Půltucet statných mužů se nachází v okruhu jednoho odplivnutí. Už jsi chtěl vyskočit sám, ale myslel sis, že zasáhne někdo blíž té události. Paní tiše vzlyká. S každým okamžikem je těžší něco udělat a neupozornit na to, že jsi nezasáhl už dřív. Pořád doufáš, že ten chlap vstane a nechá paní na pokoji. Před očima ti vyskočí titulek z Postu: CVOK UMAČKAL BABIČKU PŘED ZRAKY ČUMILŮ.
"Prosím vás, pane."
Vstaneš. Ve stejný okamžik vstane i chlap. Opráší si kabát a jde na druhý konec vagónu. Je ti trapně, když tam tak stojíš. Stará paní si utírá oči papírovým kapesníkem. Máš chuť zjistit, jestli je v pořádku, ale v tuhle chvíli by to vypadalo dost hloupě. Zase si sedneš.
V deset padesát dorazíš na Times Square. Mžouravě vylezeš na Sedmou avenue. Slunce je nesnesitelné. Šátráš po brýlích proti slunci. Dvaačtyři-cátou ulicí, vykřičenou čtvrtí. Každý den stejné kecy z úst stejného dědy: "Holky k mani - prohlídněte si je. Podívání je zadarmo, pánové. Pojďte se podívat." Slova i rytmus se nikdy nemění. Zvrhlá Karla, Nezbedná Lola, Erotická živá show - holky k mani.
Čekáš na Dvaačtyřicáté na zelenou a mezi starými reklamami na chystané události jako popínavá rostlina obkružuje kandelábr čerstvý plakátek nadepsaný HLEDÁ SE. Na fotografii se zubí holka asi tak kolem maturity. Stojí tam: Mary 0'Brien McCannová; studentka Newyorské univerzity; modré oči, hnědé vlasy, naposledy spatřena u parku na Washingtonově náměstí, měla na sobě modrý svetřík, bílou blůzku. Píchne tě u srdce. Pomyslíš na pozůstalé, šokované členy rodiny, kteří vlastnoručně napsali tohle oznámení a přilepili je na sloup a kteří se pravděpodobné nikdy nedozví, co se vlastně stalo. Naskočila zelená.
Zastavíš se na rohu na koblihu a kafe do ruky. Je 10:58. Story o výpadku v metru už jsi použil mnohokrát. Možná bys mohl Kláře říct, že ses šel zadarmo podívat na Zvrhlou Karlu a její had, že tě uštkl.
Do vestibulu, hrud" se ti svírá očekáváním, v krku máš sucho. Když jsi chodil do školy, takovýhle pocit jsi míval každé pondělí ráno. Hrůza z toho, že nemáš dodělaný domácí úkol - a s kým že budeš sedět u oběda? Být nový kluk každý rok nebylo nic moc. Zatuchlý pach dezinfekce na chodbách a nelítostné tváře učitelů. Tvoje selka, Klára Tillinghastová, ti trochu připomíná tyrana ze čtvrté třídy, jednoho z těch pedantů neurčitého věku, kteří se domnívají, že malí chlapci jsou zlí a holčičky necudné, že mysl v nečinnosti je rejdištěm ďábla a že výuka znamená natloukat fakty, asi jako hřebíky, do vzdorujících dubových palic. Klára Tillinghastová, také se jí říká Tillinghastka nebo Pitralón, vede Oddělení verifikace faktů jako kurs pravopisu a ty jsi v poslední době moc hvězdiček nezískal. Tvůj osud visí na velmi nepevném vlásku. Kdyby bylo po jejím, už bys letěl dávno, ale redakce má takový zvyk, že nikdy nepřizná minulé chyby. Mezi lidmi se říká, že nikdy nikoho nevyhodili: ani toho věčně pospávajícího divadelního kritika, který zaměnil dvě nebroadwayské premiéry a napsal kritiku, v níž pomíchal jižanskou rodinnou ságu a frašku z Vietnamu, ani plagiátorku, která dostala cenu za kousek o pěti tisících slovech doslova opsaný z dvacet let starého čísla Punche, pod nějž se podepsala. Redakce je trochu jako univerzity řadící se k Břečťanové lize, odkud pochází většina osazenstva, nebo chladný uzavřený rodinný klan z Nové Anglie, který i černou ovci nechá zadusit ve svém kruhu. Ty jsi ovšem přinejlepším hodně vzdálený bratranec; kdyby měl rodinný podnik filiálku v nějaké vzdálené zamalériované kolonii, už by tě tam dávno poslali. Sans chinin. Tvoje prohřešky jsou početné. Nemůžeš si je právě teď vybavit, ale Tillinghastka má v jedné ze svých kartoték seznam. Čas od času ho vyndá a předčítá ti z něj výňatky. Klářino myšlení připomíná ocelovou pastičku na myši a srdce má jako vajíčko po dvanácti minutách vaření.
Lucio, který obsluhuje výtah, ti přeje dobré jitro. Narodil se na Sicílii a s výtahem už jezdí sedmnáct let. Po týdenním zaškolení by nejspíš mohl převzít tvou práci a ty by sis pak mohl výtahem jezdit nahoru a dolů od rána do večera. V devětadvacátém patře jste, než bys řekl švec. Řekneš sbohem Luciovi, ahoj recepční Sally, snad jediné osobě v osazenstvu, která mluví jazykem chudších čtvrtí. Pochází z nějakého vzdáleného obvodu, dojíždí přes most nebo tunelem. Obecně se dá říci, že tu lidé hovoří, jako by byli odkojeni anglickým čajem Twinings. Tillinghastová pochytila své široké samohlásky a souhlásky odsekávané jako karate na Vassarově univerzitě. Moc se ke svému nevadskému původu nehlásí. Spisovatelé, to je samozřejmě jiná kapitola - jsou mezi nimi i cizinci a do klubů nezařaditelní -, rozhodně tedy vcházejí a vycházejí ze svých kumbálků v prapodivnou dobu. V noci strkají rukopisy pod dveře, a když vás zahlédnou na chodbě, hned zapadnou do nějaké prázdné kanceláře. Jeden záhadný člověk tam seshora - říká se mu Duch - pracuje na jednom článku už sedm let.
Redakční kanceláře zabírají dvě poschodí. Odbyt a reklama jsou o několik pater níž, což má zdůraznit, jak jsou v podniku obchod a umění oddělené. V pětadvacátém patře se nosí obleky, hovoří se tam jiným jazykem a na podlahách mají koberce, na stěnách litografie. Člověk se s nimi nemá dávat do řeči. Tady nahoře je vzduch příliš řídký, než aby tady mohly být koberce ve stylu ošumělé nadutosti. Nakrémované boty nebo příliš dokonale vyžehlené kalhoty jsou podezřelé, vypadá to italsky. Uspořádání připomíná obytný mrakodrap pro sysly: rozměry kanceláří pro jednoho jsou tak akorát pro hlodavce, na chodbě se vyhnou dva chodci.
Pluješ po linoleu do Oddělení verifikace faktů. Přímo přes chodbu je kancelář Kláry, jejíž dveře jsou téměř vždy

otevřené, takže každý, kdo vchází nebo vychází z říše faktů, musí projít před jejím zkoumavým pohledem. Klára je rozpolcená mezi touhou po soukromí s veškerými poctami, privilegii a tak dále, vztahujícími se k její funkci, a touhou sledovat ostřížím zrakem své království.
Dnes ráno jsou dveře dokořán a tobě nezbyde než se pokřižovat a projít. Když vcházíš do oddělení, mrkneš přes rameno a vidíš, že za svým stolem není. Tvoji kolegové jsou všichni na svých místech, kromě Phoebe Hubbardové, která je ve Woods Hole a ověřuje si fakta kvůli třídílnému článku o pěstování humrů.
"Dobré jitro, spolunádeníci," řekneš a sesuneš se na svou židli. Z celé redakce má Oddělení verifikace faktů největší místnost. Kdyby šachisté měli šatny, takhle nějak by to tam mohlo vypadat. Je tam šest stolů - jeden je rezervovaný pro píšící externisty - a kolem stěn tisíce slovníků a encyklopedií. Na stolech je šedé linoleum, na podlaze hnědé. Služební postavem se nejlépe odráží v přidělení stolů - stůl nejdále od Klářiny kanceláře a nejblíže k oknům je vyhrazen pro nejstaršího verifikátora a tak dál až po tvůj stůl u polic s knihami hned vedle dveří. Ale celkem vzato je oddělení klubovnou demokratického společenství. Fanatická loajalita vůči časopisu, která panuje jinde, je zde nahrazena pocitem loajality vůči oddělení: my versus oni. Když do časopisu pronikne chybička, ukřižují jednoho z vás a ne autora. Nevyhodí tě, ale budou nadávat a možná tě i degradují na poslíčka nebo písaře.
Rittenhouse, který hlásí omyly a dává požehnání faktům už více jak čtrnáct let, přikývne a řekne dobré jitro. Vypadá ustaraně. Předpokládáš, že tě Tillinghastka už hledala; poslední kapka přetekla.
"Byla už tu šéfka," zeptáš se. Rittenhouse přikývne a zčervená až po svého motýlka. Má rád trochu neuctivosti, ale zároveň se přitom cítí nesvůj.
"Je dnes trochu nervózní," řekne Rittenhouse. .Aspoň jsem měl ten pocit," dodává, čímž demonstruje pochybnosti provázející jeho profesi. Polovinu svého života tento muž strávil sledováním kvalitnější prózy a žurnalistiky té doby s jediným cílem - oddělovat fakta od názorů, přehlížet to druhé a stopu údajných faktů sledovat v zaprášených svazcích, na pásech mikrofilmů, pomocí mezikontinentálních telefonních kabelů, a to tak dlouho, dokud se neukáže, že jsou správné, nebo dokud se neodhalí chyba. Je prvotřídním detektivem, ale horlivost ho nutí zacházet s řečí velice opatrně, úplně jako by prchlivá Klára Tillinghastová hlídala jeho hlasivky, připravená udeřit v případě nekvalifikovaného odhadu.
Tvůj nejbližší soused, Yasu Wade, ověřuje odborný článek. To je známka přízně - Tillinghastka si odborné články, u nichž je verifikace tak nezbytná a uspokojující, většinou schovává pro sebe. Wade telefonuje: "Tak jo, a kam teda v tom všem patří to neutrino?" Wade vyrostl na leteckých základnách a pak utekl do Benningtonu a New Yorku. Jeho přízvuk sviští, jako se mluví na Jihu ve slunečním pásu, trochu šišlavě, a občas schválně zamění L a R, zvlášť když může použít spojení "zvolený prezident". Jeho matka je Japonka, otec kapitán letectva z Houstonu. Vzali se v Tokiu za okupace a Yasu Wade je tím nepravděpodobným výsledkem. Sám sobě říká Žlutý nonparej. Wade je ve všech ohledech hulvát, ale tam, kde ostatní řeknou něco urážlivého, on každého jenom pobaví. Je oblíbencem Kláry, o Rittenhou-sovi nemluvě - ten je tak přirozeně přizpůsobený svému prostředí, že je prakticky neviditelný.
"Pozdě, velice pozdě," řekne ti Wade, když zavěsí. "Takhle by to nešlo. Fakty nepočkají. Nedochvilnost je vzhledem ke greenwichskému času druhem odchylky. Greenwichského času je teď patnáct patnáct, což znamená, že východního letního času, kterým se tady mnozí z nás řídí, je jedenáct patnáct. Začátek zdejší pracovní doby je stanoven na desátou, takže odchylka v tvůj neprospěch činí hodinu a patnáct minut."
Ve skutečnosti to je volnější, než naznačil Wade: Tillinghastka své výsady uplatňuje příchodem tak někdy mezi deset patnáct, deset třicet. Pokud jste za svým stolem v deset třicet, je to relativně v suchu. Jaksi se ti daří prošvihnout tenhle termín úředníka v bance aspoň jednou týdně.
"Je rozjetá," zeptáš se.
"Tak bych to nenazval," říká Wade. "Mně se víc líbí, jak tohle slovo používají Britové jako kolokvialismus pro ‚opilý': například konzul Malcolma Lowryho se v Quauhnahuacu rozjel po meskalu, jestli jsem jméno toho města nespletl."
"Víš, jak se to píše," zeptáš se.
"Samozřejmě. Ale abych se vrátil k tvému původnímu dotazu - ano, Klára je krapítek nabroušená. Dvakrát ji netěšíš. Ale možná ji těší, když potvrzuješ její nejhorší očekávání. Řekl bych, že touží po krvi. Bejt tebou..." Wade se zadívá ke dveřím a zdvihne obočí. "Bejt tebou, tak se otočím."
Tillinghastka stojí ve dveřích a vzhledem by se výborně hodila na fotku Walkera Evanse z doby krize: ostře řezaný obličej a podezíravý pohled.
Dozorce nad skulinkami v textu, kněžka druhého vydání Websterova nezkráceného slovníku, orlí zrak, slídivý čenich. Uštědří ti pohled, kterým by mohla rozbíjet sklo, a jde pryč. Ještě tě nechá chvíli trpět.
Zaštracháš ve stole a vytáhneš Vicksovu inhalovací tyčinku. Musíš zkusit prorazit cestu zmrzlými sněhy ve své hlavě.
"Koukám, že máš pořád ty nepříjemnosti s dutinama." Wade se na tebe chápavě podívá. I když je hrdý na svou nekonvenčnost, je moc distingovaný, aby se dopustil něčeho opravdu nebezpečného nebo nemravného. Máš takové podezření, že jeho sexuální zaměření je ponejvíce teoretické. Vždycky dá přednost žhavým drbům před teplým zadečkem. Pořád ti sděluje, kdo s kým spí. Jako by ti to nebylo jedno. Minulý měsíc mluvil o Davidu Bowiem a princi Rainierovi.
Snažíš se soustředit na článek o volbách ve Francii. Máš za úkol zajistit, aby tam nebyly faktické a pravopisné chyby. V tomto konkrétním případě jsou fakty tak zmatené, že máš při interpretaci široké pole působnosti. Autor - bývalý recenzent restauračních zařízení - se vyžívá v adjektivech a pohrdá podstatnými jmény. Staršího ministra popisuje slovem "neotesaný" a o socialistovi se vzrůstající popularitou hovoří jako o "osmahlém". Říkáš si, že ti to Tillinghastka přihrála, aby ses oběsil. Muselo jí být jasné, že je to chlív. A taky nejspíš tušila, že když jsi ve svém životopise uvedl plynnou francouzštinu, byla to nestoudná lež a teď už to nemůžeš přiznat. Ověřovat faktickou správnost vyžaduje bezpočet telefonátů do Francie a ztrapnil ses už minulý týden, když jsi na různé náměstky a sekretáře pokřikoval je ne

comprend pas. Navíc máš své osobní důvody, proč nechceš volat do Paříže ani mluvit francouzsky a vůbec na to zatracený město myslet. Ty důvody souvisejí s tvou ženou.
V žádném případě nemůžeš v tomhle článku ověřit všechno a taky nemůžeš nijak elegantně přiznat porážku. Budeš muset doufat, že autor měl aspoň něco správně hned napoprvé a že Tillinghastka nebude pročesávat korektury svým obvyklým hřebenem s žiletkami místo zubů.
Proč tě vlastně nenávidí? Vždyť tě sem přijala. Kdy se to začalo kazit? Ty za to přece nemůžeš, že je stará panna. Od svého manželského Pearl Harboru chápeš, že spát sám do značné míry vysvětluje hnusné a nevyzpytatelné chování. Občas máš chuť jí říct: Hele, já vím, jaký to je. Jednou jsi ji viděl v tom malém baru s pianem u Kolumbovy avenue, křečovitě se držela sklenky a čekala, až k ní někdo přijde a pozdraví. Když je na tebe hnusná, máš chuť říct: Proč si nepřiznáš, že lidem ubližuješ? Jenže když jsi tohle pochopil, už bylo pozdě. Jde ti po krku.
Možná to všechno začlo s Johnem Donlevym. Byl jsi v redakci teprve pár týdnů a Klára si vzala na týden dovolenou. Donlevy se rozcvičoval po své druhé Pulitzerově ceně a napsal pro časopis recenzi nějaké knihy. Knižní recenze se v oddělení považují za rutinní záležitost a Klára ti to vrazila do ruky. Ve své nevinnosti nejenže jsi opravil pár chyb v citacích, ale dokonce jsi doporučil několik vylepšení textu a nanesl jsi několik otázek ohledně interpretace díla. Odevzdal jsi obtahy a příjemně naladěn odešel domů.
Něco se stalo při snášení obtahů: tvoje obtahy poslali Donlevymu místo obtahů z příslušné redakce. Na redaktorku, mladou ženu, čerstvou absolventku Yaleu, padla v náhlé Donlevyho blízkosti posvátná úcta a úplně se zhrozila, když zjistila, co se stalo, a viděla tvoje obtahy. Zavolala si tě do kanceláře a pokárala tě za nevídanou opovážlivost. Zasahovat do textu Johna Donlevyho! Příšerné. Nemyslitelné. Ty, takový cucák verifikátor. Kdybys býval chodil na Yale, naučili by tě tam, jak se chovat. Právě přemýšlela, jak tu ohavnost Donlevymu nejlépe vysvětlit, když ten najednou zavolal a řekl, že si tvých doporučení cení a několik změn použil. Tohle ses dozvěděl od paní z ústředny, která ten rozhovor poslouchala. Redaktorka už s tebou pak nikdy nepromluvila. A když se vrátila Klára, byla další přednáška ve stejném duchu, navíc doplněná tím, že jsi zostudil ji osobně a navíc celé oddělení. Když číslo časopisu vyšlo, s jistým uspokojením jsi zjistil, že do recenze byly včleněny tvé nejlepší návrhy. Ale znamenalo to konec Klářina mateřského přístupu.
A abys Kláře dal trochu za pravdu, nebyl poslední dobou tvůj výkon při plnění povinností bez poskvrnky. Je to otázka nátury. Ať děláš, co děláš, nějak tohle nemůžeš považovat za práci požehnanou Bohem, a vlastně ani za práci pro slušného člověka. Nemají nás snad počítače od podobné otročiny osvobodit?
Ty vlastně ve Faktech být nechceš. Mnohem raději bys byl v redakci Beletrie. Už několikrát jsi tohle své přání nesměle naznačil, ale v redakci Beletrie neměli volné místo už několik let. Lidé z Oddělení verifikace se na beletrii dívají skrz prsty jako na něco, kde se slova vydávají za maso a chybí jim páteř z faktů. Panuje všeobecný názor, že pokud není próza mrtvá, přinejmenším k tomu nemá daleko. Jenže ty dáš vždycky přednost nové povídce Saula Bellowa před šestidílným článkem o republikánské konferenci. Oddělením prochází veškerá próza napsaná pro časopis, a protože to nikdo jiný nechce, bereš si to sám a rutinním způsobem to ověřuješ - musíš se ujistit, že když v povídce odehrávající se v Saň Francisku vystupuje nějaký cvok jménem Phil Doaks, tak v telefonním seznamu Saň Františka žádný Phil Doaks není a nemůže vás tedy žalovat. Je to vlastně opačný postup než ověřovat článek založený na faktech. Je třeba zaručit, že se příběh nevědomky neshoduje se skutečnými postavami a událostmi. Je to protivná práce, ale dostaneš se tak k solidnímu čtení. Ze začátku to vypadalo, že Tillinghastku těší, když si bereš práci, kterou nikdo nechce, ale teď ti vyčítá, že na beletrii mrháš časem. Jsi zahaleč v království faktů. A taky lidé z prózy nejsou dvakrát nadšeni, když jim sdělíš, že se v rybářské povídce odehrávající se na potoce v Oregonu nesprávně píše o chytání na jepice, když tam nikdy žádné jepice nebyly. Jsi nepříjemný emisar ze světa pe-danterie. "Tak co jim tam teda v tom pitomým Oregonu plave ve vodě?" zeptá se redaktor. "Například pošvatky," řekneš a chce se ti dodat: Mě to taky nebaví, ale je to moje práce.
Megan Averyová se dostaví k tvému stolu. Zvedne zarámovanou výšivku, kterou vyrobil Wade k tvým posledním narozeninám a na níž je napsáno:

Fakty nám přinášejí stanoviska
Fakty nejsou, jak je chci já.
- TALKING HEADS

Když ti to Wade dal, nevěděl jsi, jestli máš být vděčný za čas a práci, jež tomu věnoval, nebo se urazit kvůli narážce na své profesionální schopnosti. Megan se ptá: "Jak se pořád máš?" Říkáš, že si nemůžeš stěžovat. "Víš to jistě?" Megan kolem sebe šíří zdání, že slušnost je celkem schůdné řešení. Je to osoba, která by mohla vyučovat o zdravém rozumu. Proč ses jí ještě nikdy nesvěřil? Je starší a moudřejší. Nejseš si jistý, o kolik starší; nevypadá na žádný konkrétní věk. Řekl bys o ní, že je zajímavá nebo i přitažlivá, ale působí tak vážně a prakticky, že se na ni těžko můžeš dívat jako na sexuální bytost. I když byla před časem vdaná, je spíš takový ten typ ženy z West Village, která má svůj život ve vlastních rukou a kamarádům pomáhá přenést se přes četné pohromy. Obdivuješ ji. Neznáš mnoho rozumných lidí. Možná byste spolu někdy mohli zajít na oběd.
"Mně je vážně fajn," říkáš.
"Nepotřebuješ pomoct s tím francouzským článkem? Já toho ted moc nemám."
"Já to zvládnu. Díky."
Tillinghastka se objeví ve dveřích. Kývne na tebe. "Rozhodli jsme se, že tu francouzskou věc posuneme o jedno číslo dopředu. To znamená, že to potřebuju mít na stole, ještě než dneska odejdete. Zítra odpoledne je uzávěrka." Odmlčí se. "Zvládnete to?"

Na to není sebemenší naděje a máš takové podezření, že ona to ví. "Můžu to dát večer rovnou do korektorny, abyste s tím už neměla práci."
"Kdepak, chci to mít na stole. Jen mi řekněte, jestli s tím budete potřebovat pomoct."
Kroutíš hlavou. Jestli uvidí, v jakém stavu máš stránkové obtahy právě teď, tak je s tebou amen. Nepostupoval jsi podle předpisu. Použil jsi propisku, kde jsi měl použít tužku, červenou tužku, kde jsi měl psát modrou. Po krajích máš poznamenaná telefonní čísla, ve sloupcích jsou otištěné kroužky po šálcích s kafem. Udělal jsi všechno, co ti "Příručka verifikace faktů" říká, že udělat nesmíš. Musíš někde splašit čistý obtah a dělat na tom znovu. Tillinghastka je na procedurální otázky jako pes.
S vyhlídkou na práci, která tě čeká, se vrátí nepopsatelná bolest hlavy, s níž ses ráno probudil. Už teo! jsi vyčerpaný. Padla na tebe únava. Stačilo by spát asi tak osm dní a bylo by ti dobře. Náklad pochodového prášku by tě přes tenhle očistec pomohl přenést. Ale čelit tomu takhle bez pomoci se ti zdá nemožné. Mohl bys protestovat proti změně plánu. Proč se tě sakra nikdo nezeptal, jestli bys s tím už skoro mohl být hotov? I kdybys uměl francouzsky, zabralo by to ještě několik dní. Protestoval bys, jen kdybys neměl hrůzu z toho, že Klára nebo Druid uvidí tvoje obtahy v tom stavu, v jakém jsou právě teď.
Být Japonec, byla by teď ta správná chvíle na spáchání harakiri. Naškrá-bát na rozloučenou báseň o prchavém mládí a pomíjivosti kvítků sakury, zabalit meč do bílé hedvábné látky, přiložit ho na správné místo a stočit vzhůru a projet si s ním mezi střeva. A prosím žádné kňourání a grimasy. Všechno o tom rituálu ses dozvěděl, když jsi ověřoval článek o Japonsku. Jenže ti chybí ta samurajská rozhodnost. Jsi člověk, který vždycky doufá v zázrak za pět minut dvanáct. Manhattan sice neleží v pásmu, kde by hrozilo zemětřesení, ale vždycky je tu ještě možnost jaderné války. Kromě toho si nedovedeš představit nic, co by mohlo změnit ediční plán.

Krátce po poledni vidíš Druida, jak se kolem kanceláře plíží na oběd. Vaše oči - každý ví, že ty jeho jsou krátkozraké - se střetnou, protože ty hledíš dveřmi ven do prázdna. Zdvořile se ukloní. Druid je osoba těžko uchopitelná; abyste ho vůbec spatřili, musíte se dívat moc pozorně - a taky vědět, na co se dívat. I když jsi žádného viktoriánského úředníka na vlastní oči nikdy neviděl, takhle nějak by sis ho představoval. V redakci byla jeho charakteristická rezervovanost povýšena na princip. Jako čtvrtý z dynastie už to tady vede dvacet let. Celé osazenstvo se snaží přijít na to, co mu vlastně běží hlavou. Na stránky časopisu se nedostane nic bez jeho nadšeného souhlasu a konečných úprav. Žádné spory se nevedou, nic se nevysvětluje. Působí mu fyzickou bolest, že potřebuje k ruce nějaké lidi, ale je vždy laskavý. Oficiálně nemá žádného zástupce, protože to by potenciálně znamenalo výměnu stráží a Druid si bez sebe časopis představit nedovede. Takhle nějak to musí chodit v Kremlu. Zřejmě z toho důvodu, že má nejasné tušení, že by mohl být smrtelný, nejsou vítané příspěvky, které se příliš otevřeně zabývají smrtí; většina narážek na krátkozrakost se škrtá. Žádný detail není příliš nepatrný, aby si nezasloužil jeho pozornost.
Osobně ses s Druidem sešel jenom jednou - zavolal si tě a trápilo ho, jak prezident Spojených států zachází s angličtinou. Redigoval jsi text, v němž prezident varoval před střemhlavými akcemi. Druid se domníval, že prezident chtěl spíš použít bezhlavými. Požádal tě, abys zavolal do Bílého domu a získal souhlas se změnou. Poslušně jsi tam zavolal a snažil se vysvětlit, jak je to podstatný rozdíl. Strávil jsi u telefonu několik hodin. Ti kteří věřili, že to myslíš vážně, se nechtěli do ničeho namočit. A ostatní tě jednoduše posílali někam. Časopis už mezitím šel do tisku. Druid třikrát telefonoval a povzbuzoval tě, aby ses nevzdával. Nakonec už ze sazárny křičeli, že potřebují definitivní znění, a tak se dospělo k jakémusi řešení, které prezident a jeho tým neznali. Zatímco druhé vydání Webstera se přiklánělo k bezhlavým akcím, tolerantnější třetí vydání připouštělo obě varianty. Druid ti tohle vysvětlil při závěrečném telefonátu a nikoliv bez mírného rozechvění požehnal původnímu znění. Časopis šel do sazby. Státní zřízení se nezachvělo.

V jednu hodinu vyrážíš na sendvič. Megan tě žádá, abys jí přinesl noviny. Dole projdeš otáčivými dveřmi a přemýšlíš, jaké by to bylo pěkné, kdyby ses tam už nikdy nemusel vrátit. Taky si říkáš, jak by bylo pěkné zapadnout do nejbližšího baru. Ostré světlo, které se odráží od chodníku, tě omráčí; šmátráš v kapse saka a hledáš brýle proti slunci. Citlivé oči, říkáš lidem.
Přesuneš se do lahůdek a dáš si uzené s žitným chlebem a vaječnou pěnu. Holohlavý muž za pultem krájí maso a vesele si pohvizduje. "Dneska máme pěkně libovoučký," povídá. "A teď malinko hořčice - jako od maminky."
"Co ty o tom víš," ozveš se.
"Jen si tak krátím čas, kamaráde," řekne a chystá ti balíček. Tohle i mrtvé maso na ledu za výlohou - všechno ti bere chuť k jídlu.
Venku čekáš na zelenou a osloví tě muž opírající se o zábradlí.
"Pojďte se podívat, pane. Pravý cartierky. Za čtyřicet dolarů. S těma ho-dinkama se za várna budou všichni otáčet. Jsou pravý. Jenom čtyři pětky."
Stojí vedle torza figuríny, která má paže pokryté hodinkami. Muž ti jedny strká před oči. "Vyzkoušejte je." Když je vezmeš do ruky, už budeš cítit určitý závazek. Jenže nechceš být nezdvořilý. Bereš si od něj hodinky a prohlížíš si je.
"Jak poznám, že jsou pravý?"
"Jak poznáte, že je cokoliv pravý? Tady na ciferníku se riíše Cartier, je to tak? Vypadaj pravý. To se pozná. Tak o čem přemejšlet? Čtyři pětky. Na tom neprodeláte."
Hodinky vypadají jako pravé. Úzký obdélníkový ciferník, elegantní římské číslice, modravé kolečko na natahování. Řemínek vypadá na kvalitní kůži. Jestli jsou pravé, budou zřejmě kradené. A jestli nejsou kradené, nemohou být pravé.
"Pro vás za pětatřicet. Akorát moje náklady."
"Jakto že tak málo."
"Nízká režie."

Hodinky jsi neměl už několik let. Znalost přesného času v jakýkoliv okamžik by mohla být tím prvním správným krokem, jak si zorganizovat chaotický tok svého života. Nikdy ses nedokázal zařadit mezi takové ty digitální typy. Ale malé cartierky by se ti šikly. Vypadají pravé, i když nejsou, a ukazují čas. Tak o co sakra jde.
"Třicet dolarů," říká muž.
"Já je koupím."
"Za tu cenu je nekupujete, ale kradete."
Natáhneš svoje nové hodinky a obdivuješ je na zápěstí. 1:25.
Když dorazíš do redakce, uvědomíš si, že jsi zapomněl na noviny pro Megan. Omlouváš se a nabídneš se, že se pro ně vrátíš. Říká, že to máš nechat plavat. Zatímco jsi byl pryč, brala dva vzkazy, jeden od jakéhosi monsieura z oddělení čehosi a jeden od tvého bratra Michaela. Nechceš mluvit ani s jedním z nich.

Ve dvě hodiny je v Paříži osm a každý už šel domů. Po zbytek odpoledne se budeš pokoušet zaplnit mezery údaji z encyklopedií a telefonáty na konzulát v New Yorku. Máš pocit, že ti víčka nahoře přidržují preparátorské jehly. Postupuješ vpřed naslepo.
Tvoje nové hodinky dodýchají ve tři patnáct. Zatřepeš s nimi, pak je natáhneš. Natahovací kolečko ti zůstane v ruce.
Volá odpovědný redaktor článku a chce vědět, jak to jde. Říkáš, že to jde. Omlouvá se za posun v plánu; on to chtěl dát nejdříve příští měsíc. Z nějakého záhadného důvodu to Druid posunul dopředu. "Já vás chtěl jenom varovat," říká. "Nesmíte se v tom na nic spolehnout."
"Je to moje práce," říkáš.
"Chci jen říct, že v tomhle případě zvlášť. Ten člověk už dvanáct let nevytáhl paty z Paříže a většinu času tráví po restauracích. V životě si nic neověřuje."
Ježíš zaúpěl.

Dvakrát během odpoledne voláš autorovi a ptáš se ho, kde svá tvrzení sebral. Při prvním rozhovoru procházíš seznamem chyb a on všechno vesele přiznává.
"Kde jste vzal to, že francouzská vláda vlastní většinu akcií Paramount Pictures?" ptáš se.
"Oni je nemaj? A sakra. Tak to škrtněte."
"Odvíjej se od toho tři následující odstavce."
"Hergot. Kdo mi to jen řekl?"
Ke konci druhého hovoru už je naštvaný, jako by sis ty chyby vymýšlel. Takhle to s autory chodí: mají na vás vztek do té míry, do jaké jsou na vás závislí.
Později odpoledne přichází oběžník nadepsaný "Zaměstnancům". Je podepsaný Druidovou sekretářkou, takže je to evangelium.

Dozvěděli jsme se, že jistý Richard Fox píše článek o našem časopise. Možná, že některé z vás už pan Fox kontaktoval. Máme důvody se domnívat, že záměry tohoto autora se neslučují se zájmy časopisu. Rádi bychom proto všem zaměstnancům připomněli, jaká je politika časopisu ve vztahu k tisku. Všechny dotazy a žádosti o interview je třeba adresovat této kanceláři. Za žádných okolností se nesmí nikdo ze zaměstnanců vyjadřovat jménem časopisu bez předchozího povolení. Připomínáme, že všechny redakční záležitosti jsou tajné.

Oběžník vyvolá v Oddělení verifikace faktů pobavení. Časopis už byl kvůli svobodě tisku u soudu mnohokrát, ale v tomhle směšném příkazu není ani náznak ironie.
"Potěšilo by mě, kdyby mi Richard Fox zavolal," říká Wade.
"Na to Yasu zapomeň," ozve se Megan. "Já vím nabeton, že Richard Fox není teplouš."
"Nabeton? To bych rád věděl, jakou jsi zvolila verifikační metodu."
"To vím, že bys to rád věděl."
"No já chtěl jenom říct," pokračuje Wade, "že by mě strašně zajímalo, kolik stříbrných by asi stálo zdejší špinavý prádlo. Ale to neznamená, že se mi Richard Fox nelíbí."
Rittenhouse si posunuje brýle, čímž naznačuje, že si přeje promluvit. "Já'si tedy nemyslím, že by Richard Fox byl objektivní reportér. Libuje si v senzacích."
"Samozřejmě," ozve se Wade. "Proto ho taky máme rádi." Vlastnictví nebezpečných informací dodá redaktorům v Oddělení verifikace faktů nakrátko pocit moci. Přeješ si, aby Richardu Foxovi, či komukoliv jinému záleželo na Kláře Tillinghastové tak moc, že by sáhli až k atentátu na její postavení.

V sedm jsou všichni pryč. Všichni nabídli pomoc a ty jsi je odmítl. Zpackat něco úplně sám má v sobě určitou šupáckou noblesu.
Když odchází Klára, strčí hlavu do dveří. "Ke mně na stůl."
Vlez mi někam, myslíš si.
Přikývneš a jako důkaz, že to myslíš vážně, se zavrtáš do obtahů. Od této chvíle už jde jen o to, zahladit za sebou stopy, škrtnout všechno, co jsi nemohl ověřit, a doufat, že nevypadne nic důležitého.
V sedm třicet volá Allagash. "Co děláš v práci? Máme na večer program. Budou se dít ohromný věci."
Na Allagashovi se ti mimo jiné líbí dvě věci - nikdy se tě neptá, jak se máš, a nikdy nečeká na odpověď na své otázky. Kdysi jsi to rád neměl, ale když jsou novinky veskrze špatné, je to úleva, když to aspoň někdo nechce slyšet. Právě teď bys rád zůstal na hladině věcí a Tad je bruslař, který si žraloky pod ledem nikdy nepřipouští. Máš pár přátel, kterým na

tobě záleží a s nimiž jsi našel společnou řeč. Poslední dobou se jim vyhýbáš. V duši máš stejný nepořádek, jaký je i ve tvém bytě, a dokud to trochu neuklidíš, nechceš k sobě nikoho pustit.
Allagash ti říká, že Natálie a Inge umírají touhou se s tebou sejít. Otec Natálie šéfuje naftařské společnosti a Inge už se brzy objeví v důležité televizní reklamě. A kromě toho Bourači hrají v Ritzu, jedna z agentur pro manekýnky pořádá v Magique charitativní flám pro muskulární dystrofii a Natálie skoupila pořádný díl hrubého národního produktu Bolívie.
"Já budu dělat skoro celou noc," namítáš. Vlastně už toho chceš pomalu nechat, ale noc s Allagashem není zrovna ten pravý lék na tvé splíny. Uvažuješ o posteli. Jsi tak unavený, že by ses mohl natáhnout přímo tady na linoleu a upadnout do hlubokého bezvědomí.
"Já se pro tebe stavím, ale měj strpení," říká Tad.
Ze sloupce vytištěného textu před tebou vyskočí spojení "do posledního dechu". Zastydíš se nad sebou. Vzpomeneš si na Řeky u Thermopyl, Texa-sany u Alama, Johna Paula Jonese v té jeho kocábce. Chceš sebrat všechny síly a pořádně to těm chybám a omylům nandat.
Říkáš Tadovi, že mu zavoláš do půl hodiny. O něco později necháš telefon vyzvánět.
Krátce po desáté dáš obtahy Kláře na stůl. Byla by úleva, kdyby sis aspoň mohl říct, že jsi udělal maximum. Máš pocit jako student, jenž odevzdává seminární práci, která je zčásti plagiát, zčásti blábol a ještě je nedodělaná. Našel jsi a opravil několik kolosálních nesmyslů, což ti jenom našeptává, jak je všechno, co jsi ověřit nestihl, velmi podezřelé. Autor se spoléhal, že verifikační oddělení dodá váhu jeho mazaným postřehům a rafinovaným zobecněním. Není to od něj fér, ale tvým úkolem je mu pomoci a neseš při tom svou kůži na trh. V historii časopisu jen jedinkrát proklouzla chyba a odpovědného verifikátora okamžitě přeřadili do inzerce. Tvou jedinou nadějí zůstává, že to Tillinghastka nebude číst. Redakční prostory by mohl zpustošit záhadný požár. Nebo by se dnes večer Klára mohla zřezat, spadnout z barové židličky a rozrazit si lebku. Nebo by ji mohl sbalit sexuální maniak. Každý čtenář Postu vám potvrdí, že je to klidně možné. Děje se to dnes a denně.
Kdysi ses dívával na kreslený film, matně si to vybavuješ, kde byla želva cestující v čase a shovívavý čaroděj. Želva se dostala, řekněme, do doby francouzské revoluce a samozřejmě jí šlo o krk. A v poslední chvíli, když už ležela natažená pod gilotinou, tak zaječela: "Pomoc, pane čaroději!" A čaroděj na druhém konci šňůry času mávl hůlkou a nešťastnou želvu zachránil.

Už teď, když kráčíš úzkými chodbami kolem všech těch zavřených dveří, na tebe padá nostalgie. Vzpomínáš si, jaký to byl pocit, když jsi tudy šel na přijímací pohovor, jak mírná ošuntělost chodby v tvých očích jen zvyšovala velkolepost toho místa. Myslel jsi na všechny lidi, kteří tu začali cestu ke slávě. O sobě jsi uvažoval ve třetí osobě: K prvnímu pohovoru se dostavil v tmavomodrém saku. Ucházel se o místo v Oddělení verifikace faktů, a již tehdy muselo být zřejmé, že je to práce pro jeho těkavou povahu velmi nevhodná. Ale neměl se mezi fakty dlouho trápit.
Teď se ti zdá, že ty první měsíce byly naplněny jakýmsi příslibem. Byl jsi přesvědčen o důležitosti své práce a o tom, že zákonitě vystoupáš ještě výš. Setkal ses s lidmi, které jsi polovinu svého života obdivoval. Oženil ses. Sám Druid ti poslal blahopřání. Bylo jen otázkou času, kdy jim dojde, že u faktů mrháš svým nadáním.
Pak se něco změnilo. Někde uprostřed cesty jsi ztratil akceleraci.
Paní Benderová, hlavní jazyková korektorka, dnes pracuje přesčas. Popřeješ jí dobrou noc. Zeptá se tě na ten francouzský článek a ty jí řekneš, že už je to hotové.
"Je v tom hrozný binec," řekne. "Jako by to doslova přeložili z čínštiny. Ti pitomí autoři po nás chtějí, abychom za ně dělali jejich práci."
Přikývneš a usměješ se. To její postěžování ti přináší osvěžení, asi jako déšť na konci dusného dne. Postáváš ve dveřích, zatímco ona potřásá hlavou a pomlaskává jazykem.
"Už půjdete domů?" ptáš se.
"Ještě zatím ne."
"Můžu vám něco přinést zezdola?"
Vrtí hlavou. "Nechci se tady moc usazovat."
"Tak na shledanou zítra."
Přikývne a vrátí se ke své korektuře.
Jdeš k výtahu a zmáčkneš knoflík Dolů.

PROSPĚŠNOST BELETRIE

Ve svých očích jsi člověk, jaký ocení tichý večer strávený doma s dobrou knížkou. Z reproduktorů trochu Mozarta, na opěradle křesla šálek kakaa, na nohou trepky. Pondělí večer. Máš pocit, že je nejmíň čtvrtek. Cestou z metra do bytu si říkáš, že musíš něco udělat s pocitem děsu, který na tebe dosedá, když se večer vracíš domů. Vždyť přece můj dům můj hrad. Přicházíš ke svému domu na Západní dvanácté ulici a všímáš si, jakou měl architekt nejasnou představu o evropských hradech: věž s cimbuřím zakrývá nádrž na střeše a na vchodu je něco jako falešná padací mříž. Vejdeš dovnitř a váhavě otevřeš schránku na dopisy. Schválně co tam bude. Mohl by se tam ted' někdy objevit dopis od Amandy, v němž vysvětlí svůj odchod, poprosí o odpuštění nebo požádá o zaslání zbývajících věcí na novou adresu. Dnes přišla urgence z banky, prosba o spolupráci při nahrávání pro nevidomé, dopis pro Jima Winthorpa z Chicaga, svědka na tvé svatbě, se kterým jsi býval na koleji na pokoji, a něco úředního pro Amandu Whiteovou. Nejdříve

otevřeš dopis od Jima. Začíná "Ahoj cizince," a končí "pozdravuj Amandu." Dopis Amandě je fotokopie papíru s hlavičkou pojišťovny, její jméno je strojem dopsáno do oslovení:
Řekněme si to na rovinu - ve Vašem povolání je Vaše tvář tím největším kapitálem. Být manekýnkou je krásné a vzrušující. Je velmi pravděpodobné, že máte před sebou řadu lukrativních roků. Ale co by s Vámi bylo v případě nehody, která by Vás nějak poznamenala? I malé poranění by mohlo znamenat konec výnosné kariéry a ztrátu stovek tisíc dolarů budoucích příjmů.

Zmačkáš dopis do koule a obloukem ho hodíš do koše vedle výtahu. Stiskneš knoflík. Co by s vámi například bylo, kdyby vám odkopnutý manžel chrstnul do tváře kyselinu? No tak. Nech toho. Teď z tebe nemluví tvoje lepší já. Takhle přece neuvažuješ.
Zvuky, které vydávají zámky na dveřích tvého bytu, ti připomínají kobku. V tom bytě snad straší. Zrovna dnes ráno jsi vedle záchoda našel štěteček na líčení. Vzpomínky se tu povalují jako chuchvalce prachu v rozích zásuvek. Stereo je nějaký zvláštní model, který vyhrává jenom hudbu navozující bolestné asociace.
Tohle byl druhý byt, který jste s Amandou měli. Přestěhovali jste se sem, abyste měli kam dát svatební dary. Amanda chtěla bydlet na Upper East Side, kde bydlí i ostatní modelky. Nosila domů prospekty bytových družstev, a když ses zeptal, kde na to vezmete, tak navrhla, aby sis půjčil od otce. Zeptal ses, proč si myslí, že se to otci - i kdyby tolik peněz měl - bude chtít vysolit. Pokrčila rameny a prohlásila: "No rozhodně se mi teď dost daří." A tobě poprvé došlo, že tvou rodinu považuje za bohatou, což ve srovnání s tím, jak strávila dětství ona, byla pravda. "Pojď se podívat na tuhle kuchyň," řekla.
Tenhle byt byl takový kompromis - dům jako z předměstí, ale v centru: vysoké stropy, denní vrátný, fungující krby. Oběma se vám líbilo dřevěné obložení a táflování. Amanda prohlásila, že to je byt, kde není trapné jíst stříbrnými příbory z nového porcelánového servisu. Jak se blížil den svatby, myslela na stříbro, porcelán a křišťál stále víc. Trvala na tom, že si do začátku pořídíte sadu stříbrných příborů od Tiffanyho - cena stříbra letí nahoru a ona byla přesvědčená, že ještě do svatby se zvýší dvakrát nebo třikrát. Řekl jí to jeden slavný návrhář. Za třítýdenní honoráře z módních přehlídek koupila šest souprav. Pár dní poté se ceny stříbra zhroutily a šest souprav mělo zhruba hodnotu, kterou zaplatila za jednu.
Když zaslechla, že máte rodinný znak, chtěla ho nechat vyrýt na příbory, ale ty jsi to nepřipustil, protože tě její náhlá nenasytnost vyděsila. Zdálo se, že vás teď hned musí vybavit na celý život. A pak byla - necelý rok po tom předsvatebním nákupním třeštění - najednou pryč. Ty teď jíš z papíru a táflování tě moc nerozveselí. A co je horší - ty vlastně nemáš na činži. Pořád si říkáš, že se poohlédneš po novém bytě, umyješ nádobí a vypereš prádlo.
Zavřeš za sebou dveře; stojíš v předsíni a posloucháš. Když Amanda odešla, ještě jsi nějakou dobu vždycky takhle stál a doufal, že uslyšíš, jak v bytě něco dělá; že se vrátila a ty ji najdeš, kajícnou a něžnou, jakmile vstoupíš do obýváku. Ta naděje už je teď převážně pryč, ale ty stále ještě dodržuješ tenhle krátký rituál ve dveřích a zkoumáš, jaké to ticho vlastně je - je to jen melancholické ticho prázdnoty nebo je naplněné sténáním a vzdechy? Dnes si nejsi jistý.
Vstoupíš do obýváku a hodíš sako na pohovku. Najdeš trepky a čteš názvy na hřbetech knih v policích. Rozhodl ses realizovat svou představu klidného domáckého večera. Z náhodného výběru titulů tě jímá závrať: Když jsem umírala, Pod sopkou, Anna Karenina, Bytí a čas, Bratři Karamazovi. Nejspíš máš za sebou ambiciózní mládí. Samozřejmě, že jsi hodně z těch knih nikdy neotevřel. Šetříš si je.
Ale pořád to není to, co bys teď chtěl dělat. Až tě napadne psát. Utrpení je údajně nejlepší inspirace v umění. Mohl bys napsat knihu. Máš pocit, že kdyby ses jenom přinutil sednout ke stroji, mohl bys nějak zformulovat, co se zdá být jen řetězovou reakcí nesmyslných katastrof. Nebo si můžeš vylít vztek - stačí vyříkat svou polovinu příběhu, postavit se do role ukřivděného hrdiny. Hamlet na hradbách. Možná se na autobiografii úplně vykašlat a ztratit se ve formálních imperativech slov, řazených v překvapivá spojení, nebo třeba vytvořit fantastický svět drobných hrůz a ošklivých oblud.
Vždycky jsi chtěl být spisovatelem. Místo v redakci jsi považoval jen za první krok na cestě k literární slávě. Kdysi jsi psával krátké věci, které jsipovažoval za daleko lepší než to, co v časopise vychází každý týden. Posílal jsi je do redakce beletrie; vracely se ti se zdvořilou poznámkou. "Právě teď se nám to nehodí, ale díky, že jste nám to ukázal." Snažil ses ty vzkazy dešifrovat: tak co třeba to teď- naznačují tím, že bys jim to měl předložit ještě někdy později? Neodradily tě ani tak ty vzkazy, jako spíš náročnost vlastního psaní. Vždycky ses považoval za spisovatele, který v Oddělení verifikace faktů ubíjí čas. Jenže mezi prací a životem nezbývalo moc času na to, aby sis v klidu vybavoval své emoce. Po několik týdnů jsi vstával v šest a psal u kuchyňského stolu povídky, zatímco vedle v pokoji spala Amanda. Pak se tvůj noční život zkomplikoval a začal být zajímavější a vyhrabat se brzy z postele bylo stále těžší. Sbíral jsi materiál na román. Chodil jsi na večírky se spisovateli, pěstoval jsi v sobě literáta. Chtěl jsi být Dylanem Thomasem bez panděra, F. Scottem Fitzgeraldem bez nervových kolapsů. Chtěl ses vyhnout nudné otročině samotného psaní. Když jsi celý den dřel na rukopisech někoho jiného - a v duchu jsi věděl, že bys to dokázal lépe -, rozhodně se ti nechtělo přijít domů a dát se do psaní. Chtělo se ti ven. Amanda byla manekýnka a ty jsi pracoval v redakci známého časopisu. Lidé vás rádi viděli, rádi vás zvali na večírky. Tolik se toho dělo. Ovšem že sis v duchu neustále dělal poznámky. Střádal sis materiál na později. Čekal jsi na den, kdy si sedneš a napíšeš veledílo.
Vyndáš ze skříně psací stroj a položíš ho na jídelní stůl. Máš z redakce skoro deset kilo parádního papíru. Natočíš papír s podložkou do válce. Velká bílá plocha je děsivá, a tak do pravého horního rohu napíšeš datum. Rozhodneš se bez okolků skočit do příběhu, který máš v hlavě. Žádnými úvody neztrácet čas. A píšeš:
Čekal, že přiletí odpoledním letadlem z Paříže, když najednou telefonovala, že domů nepřijede.
"Poletíš později?" zeptal se.
"Ne," odpověděla. "Začínám nový život."

Přečteš to po sobě. Pak papír vytrhneš ze stroje a vložíš tam nový. Možná se vrátit trochu zpátky. Zkusit najít kořeny toho chaosu. Dát té ženě jméno a někam to konkrétně zasadit.

Karen si ráda prohlížela módní časopisy své matky. Ženy na fotografiích byly elegantní a krásné a vždycky nasedaly nebo vystupovaly z taxíků a limuzín cestou do velkých obchodů a restaurací. Karen si říkala, že v Oklahomě ani žádné takové obchody a restaurace nejsou. Přála si vypadat jako ty dámy na obrázcích. Pak by se možná její otec vrátil domů.

Je to příšerné. Roztrháš papír na osminky a hodíš je do koše. Vsuneš do stroje další papír a zase napíšeš datum. Do levého okraje chceš napsat "Milá Amando", ale když se na papír podíváš, vidíš, že jsi napsal "Mrtvá Amando". Hergot. Dnes večer žádnou velkou literaturu nespácháš. Potřebuješ si odpočinout. Vždyť jsi měl celý den jazyk na vestě. Zkontroluješ ledničku; pivo není. V láhvi na výlevce na prst vodky. Možná si zajdeš pro piva v plechovce. Nebo třeba ke Lví hlavě, když už budeš stejně venku - podívat se, jestli tam není někdo známý. Není vyloučeno, že tam u baru potkáš ženu s vlasy a bez tetování.
Když si převlékáš košili, zabzučí domácí telefon. Zmáčkneš knoflík na mluvení: "Kdo je?"
"Drogové komando. Vybíráme na děti po celém světě, které nemají drogy."
Tlačítkem mu otevřeš hlavní vchod. Není ti jasné, jaké máš při příchodu Tada Allagashe pocity. Nějaká společnost by se hodila, ale Tad je společnost až moc dobrá. Jeho oblíbený způsob relaxace je příliš náročný. Ale stejně ho rád vidíš - když se objeví ve dveřích. Vypadá tres sportif - má na sobě vypasovanou košili od J. Pres a výstřední červené kalhoty SoHo. Podá ti ruku a ty jí potřeseš.
"Hotovej vyrazit?"
"A kam vyrážíme?"
"Do víru noci. Kamkoliv, kde se tancuje, kde jsou drogy, který je třeba vyluxovat, a taky ženský čekající na zallagashování. Je to špinavá práce, ale někdo to dělat musí. Když už mluvím o fetu, máš něco?"
Zavrtíš hlavou.
"Ani řádeček pro chudáka Tada?"
"Je mi líto."
"Ani zrcátko, který bych mohl olíznout?"
"Poslož si."
Tad jde k zrcadlu s pozlaceným mahagonovým rámem, které jsi zdědil po babičce a o které se Amanda tak bála, aby ho pro sebe nezabral bratranec. Tad přejede jazykem po skle.
"Něco by tu bylo."
"Prach."
Tad si olizuje rty. "V tomhle kvartýru prach obsahuje víc koksu, než kolik je v těch sračkách, co kupujeme na váhu. Když nás příznivců kokainu tady šňupe tolik, ono se to nastřádá."
Tad přejede prstem po konferenčním stolku. "Ty bys tady mohl vyučovat o prachu. Víš, že devadesát procent normálního prachu v bytě tvoří epidermis z lidí? To je kůže - kdyby to na tebe bylo moc odborný."
Možná proto je tu Amanda pořád přítomná. Zůstala tu po ní kůže.
Tad jde ke stolu a skloní se nad strojem. "Tak ty trochu píšeš, že? Mrtvá Amando. To je nápad. Říkal jsem ti přece, že bys dostal do postele víc holek, než bys mohl vůbec utáhnout, jen kdybys jim říkal, že ti umřela žena. Šly by s tebou ze soucitu. Rozhodně by to bylo účinnější, než když jim řekneš, že ti nasadila parohy a odporoučela se do Paříže. V každým případě se vyhni ty ošklivý skvrně, že ti dala košem."
V Tadově první reakci, když jsi mu řekl o Amandině odchodu, byl nádech upřímné lítosti a soucitu. A hned pak řekl, že by sis na omílání příběhu tak,
jak jsi mu jej právě vylíčil, mohl založit obstojnou erotickou kariéru. Stačilo by jen přidat něco kruté ironie a udělat to trochu dojemnější. Nakonec ti poradil, abys povídal, že se Amanda zřítila s letadlem při letu z Paříže v den prvního výročí vaší svatby.
"Víš to jistě, že tu nikde nemáš žádný drogy?"
"V koupelně je Robitussin."
"Tos mě teda, kápo, zklamal. Já si vždycky myslel, že jseš takovej ten šetřílek, kterej myslí na horší časy."
"Zkazili mě kamarádi."
"Tak budeme telefonovat," prohlásí Tad. "Musíme někde splašit mejda-nový palivo. Cherchez les grammes."
Nikdo, kdo by mohl drogy mít, není doma. Ti, co doma jsou, drogy nemají. Je v tom určitý systém. "Ten pitoměj Warner," říká Tad, "nikdy nezvedá telefon. Úplně ho vidím, jak tam v ty svý cimře sedí na hromadě fetu a nechává telefon vyzvánět."
Tad zavěsí a podívá se na hodinky, které ukazují čas ve vybraných světových velkoměstech včetně New Yorku a Dubaje v Omanu v Perském zálivu. "Jedenáct čtyřicet. Na Odeon trošku brzy, ale když už budeme v centru, je to celkem schopnej revír na šňupání i šukání. Připraven?"
"Zažil jsi už někdy tu skoro neodolatelnou touhu strávit doma klidnej večer?"
Tad chvíli přemýšlí. "Ne."

Lesklé a oblé tvary interiéru v Odeonu působí uklidňujícím dojmem. Míváš tady smysluplný pocit v jakoukoliv hodinu, často navzdory průšvihům. Je to tím příjemným osvětlením a čistou jídelnou ve stylu tvých cartierek. Podél baru tváře, které vídáš jenom za umělého osvětlení, tváře lidí, pro něž je den cosi nepodstatného; návrhář, spisovatel, umělec. U

baru sedí modelka z Amandiny agentury. Nechceš se s ní setkat. Tad tam hned zapluje a políbí ji. U druhého konce barového pultu si objednáš vodku. Vypiješ ji a hned si objednáš druhou, ještě než na tebe Tad mávne. Manekýna je ještě s jednou ženou. Tad je představí jako Elaine a Terezu. Modelka Elaine vyznává pankáčskou módu - má vystouplé lícní kosti, obočí vytrhané do linky, na částečně vyholené hlavě krátké černé vlasy. Metalová mužatka, napadne tě. Obojí na M. Tereza je blondýnka, na modelku je moc malá a prsatá. Elaine se na tebe podívá, jako bys byl nějaký neuvážený nákup, který se chystá vrátit do obchodního domu.
"Nejseš ty náhodou kamarád Amandy Whiteový?"
"Manžel. Teda byl jsem."
"Byla v Paříži předvádět podzimní kolekci," říká Tad, "a připletla se k přestřelce mezi palestinskými teroristy a francouzskou policií. Příšerná náhoda. Úplně nevinnej přihlížející. Zbytečná smrt. On o tom nechce mluvit." Tad to podává velice přesvědčivě. Skoro mu to sám věříš. Zdání, že je zasvěcený do hrozných tajemství a soukromých záležitostí, dodává věrohodnosti i fantastickým výrokům.
"To je strašný," vzdychne Tereza.
"Je to tragédie," přikývne Tad. "Teď mě omluvte, já musím něco zařídit. Za chvíli jsem zpátky." Ukloní se a zamíří ke dveřím.
"Je to pravda?"
"Ani ne."
"Co teď Amanda dělá," chce vědět Elaine.
"Já nevím. Nejspíš je v Paříži."
"Tak moment," řekne Tereza. Je naživu?"
"My se jenom něco jako rozešli."
"Tak to máš blbý," povídá Elaine. "Byla moc milá." Obrací se k Tereze. "Taková hubená, normální - jako holka od vedle. Zdravej vesnickej typ."
"Já tomu nerozumím," řekne Tereza.
"Já taky ne," řekneš ty. Moc rád bys změnil téma. Tahle úloha ptáka se zlomeným křídlem ti moc nesedí, zvlášť když se přesně tak cítíš. Chudáček manžel. Raději bys byl orel nebo sokol - nelítostný dravec mezi skalními útesy.
"Ty jseš něco jako spisovatel, ne?" řekne Elaine.
"Něco píšu. Já jsem spíš takovej redaktor."
"Ježíšmarjá," vyjede z Terezy, když řekneš jméno časopisu. "Já to čtu ce-lej život. Teda chodí to našim. Vždycky to čtu na gyndě. Jak se jmenuješ? Neznám tě náhodou?" Vyptává se tě na spisovatele a umělce z redakce. Naservíruješ jí obvyklou směsici drbů a pomluv, která by rozhodně nesplnila nároky, které Tillinghastka klade na verifikaci. Nezacházíš příliš do detailů, ale naznačuješ, že tvoje povolání je velice náročné a důležité. V minulosti jsi o tomhle často dokázal přesvědčit nejen ostatní, ale i sebe, jenže teď už tomu nevěříš. Nemáš tyhle pózy rád, i když v nich pokračuješ - jako by bylo z nějakého důvodu důležité, aby tě ty dvě cizí ženy obdivovaly z nesprávných pohnutek. Není to mnoho, tohle bezvýznamné místo ve slavném podniku, ale nic víc ti nezbylo.
Kdysi ses považoval za velmi zajímavého člověka. Že jsi měl půvabnou ženu a celkem zajímavé zaměstnání, jsi jaksi považoval za svou zásluhu. Byl jsi sympatický člověk. Zasloužil sis na světě svůj díl kořisti. Jakmile ses seznámil s Amandou a přišel do New Yorku, měl jsi pocit, že už dovnitř nenakukuješ okénkem. Jako kluk jsi míval takové tušení, že všichni ostatní byli seznámeni s nějakým zásadním tajemstvím, které tobě zůstalo utajeno. Zďálo se ti, že ostatní vědí, co ďělají. Tenhle pocit narůstal s každou novou školou, do které jsi nastoupil. Otec měnil každoročně pracoviště a ty jsi byl věčně ten novej kluk. Každý rok ses musel znovu vypořádat s místními zvyklostmi. Vždycky jsi měl divné ponožky a divně barevné kolo. Jestli někdy půjdeš k psychoanalytikovi, budeš trvat na tom, že prvotním zážitkem pro tebe nebylo, když jsi spatřil souložící rodiče; ten tvůj má podobu kroužku dětí, které se jako indiáni obklopující karavanu dostavníků potměšile smějí a ukazují vzteklými prstíky na tvou odlišnost. Tento výjev se opakoval na školních dvorech po celé zemi. Teprve na vysoké škole, kde začínali nanovo všichni, ses začal učit, jak získat přátele a působit na lidi.
A i když jsi v tom získal jistou zběhlost, uvědomoval sis, že je to schopnost získaná, zatímco ostatní to umějí přirozené. Dařilo se ti věšet lidem bulíky na nos a přitom ses nikdy úplné nepřestal bát, že tě nakonec odhalí jako podvodníka, vetřelce ve společenské jednotce. A přesně tak se cítíš poslední dobou. I ted se vytahuješ dobrodružným redakčním životem, a přitom vidíš, jak Elaine očima bloudí místností a tebe vynechává. Pije šampaňské. Díváš se, jak noří jazyk do tulipánovité sklenky a olizuje ji zevnitř.
Nějaká žena, možná populární osoba, mává od svého stolku. Elaine jí to oplácí, ale úsměv jí ztuhne na rtech, když se žena odvrátí.
"Všimněte si," povídá Elaine, "silikonový implantáty."
"Vážně? Mně se zdá bejt dost plochá."
"Ale ne prsa - tváře. Má tam silikon, aby to vypadalo, jak má krásný lícní kosti."
Tad se vrací a je sám se sebou spokojen. "Čaues," povídá.
Je něco po půlnoci. Cokoliv ted začne, neskončí v žádnou přijatelnou hodinu. Napadne tě, že vyklouzneš ven a půjdeš domů. Z pořádného spánku údajně plyne spousta blahodárného. Na druhou stranu by sis docela rád šňupnul. Jen tak trochu na pozvednutí morálky.
Za chvíli už všichni míříte na záchod v suterénu. Tad na záchodové prkénko nasype pár pořádných dávek. Elaine i Tereza mají přednost. Konečně bankovku podá Tad i tobě. Nasládlé pálení v nose je jako hlt vychlazeného piva v srpnovém vedru. Tad připraví další rundu, a když vypochodujete ven, máš pocit, že můžeš úplně všechno. Stoupáš vzhůru. Rozhodně se stane něco úžasného.

"Přesunem se někam jinam," povídá Tad.
"Kam?" chce vědět Tereza. "Někam, kde jsou kluci?"
"Kde jsou holky," říká Elaine. Nejseš si jistý, jestli je to jenom vtipná replika z nějakého filmu, nebo jestli tím něco myslí.
Vaše rozverná skupinka se rozhodne, že cílem je U zlomeného srdce. Na kratší přesun směrem z centra je přivolán taxík.
Před vchodem je zástup potenciálních lamačů srdcí. Všichni vypadají, že jsou z newyorských předměstí. Tad se protlačí mezi pokorně Čekajícími, promluví s vyhazovačem a pokyne vám třem, abyste šli dovnitř. Když má dojít k placení, Elaine a Tereza jsou zrovna zabrány do rozhovoru, a tak za jednu zaplatíš ty a za druhou Tad. Uvnitř se ještě dá hýbat.
"Ještě je brzo," říká Tad. Je zklamaný. Strašně nerad přichází, když nejsou ještě všichni na místě. Je hrdý na to, jak si věci umí načasovat - přijít včas jako poslední.
Elaine s Terezou zmizí a čtvrt hodiny o nich nevíte. Tad u jednoho stolku objeví nějaké kamarády od reklamy. Všichni probírají nové číslo Vanity Fair. Některým se líbí, jiným ne. "Splácanina," prohlašuje reklamní autor Steve. .Abstraktně expresionistický přístup k časopisu. Naházet na papír inkoust a doufat, že z toho vyleze něco kloudného."
Jdeš si koupit pití a soustředěně pátráš po osamělých ženách. Právě ted' tu zřejmě žádné nejsou. Všichni se navzájem znají. Ocitl ses v sedle prvního drogového výšvihu. A taky prožíváš nevyhnutelné zklamání provázející noční kluby. Vstupuješ do nich s očekáváním, které naprosto neodpovídá minulým zkušenostem. Ty zřejmě pokaždé zapomeneš, že vlastně tancuješ nerad. Ale když už jsi jednou tady, cítíš před sebou zodpovědnost - je třeba se pokusit ztéci pevnost požitků. Hudba tě rozparádí, chce se ti něco udělat, a nemusí se zrovna jednat o tanec. Díky drogám cítíš hudbu a hudba tě nabádá, aby sis dal ještě.
U baru ti někdo poklepe na rameno. Otočíš se. Chvíli ti trvá, než si ten obličej zařadíš, ale když si podáváte ruce, už se ti jméno vybaví: Rich Vanier. Na koleji jste se stravovali ve stejné jídelně. Ptáš se ho, co pořád provádí. Dělá do bankovnictví, právě se vrátil z Jižní Ameriky, kde nějakou banánovou republiku zachránil před bankrotem.
"No co, trochu jsem to zrestrukturalizoval a generálové máj zase zajiště-nejch pár měsíců na vysoký noze. A čím ty se živíš. Pořád ses ještě básník?"
"Já mám taky ňáký kšefty s Jižní Amerikou."
"Někde jsem zaslech, že sis vzal herečku."
"Aktivistku. Vzal jsem si nádhernou aktivistku. Byla to nemanželská dcera Che Guevary. Před pár měsíci jela domů navštívit maminku a banda bohatejch jihoamerickejch generálů ji zatkla a mučila. Umřela ve vězení."
"Ty kecáš, co?"
"Vypadám na to, že bych mohl kecat?"
Rich Vanier kouká co nejrychleji zmizet. Říká, že budete muset někdy zajít na oběd.
Vracíš se ke stolku a vidíš, jak Tereza a Elaine odcházejí s Tadem. Dohoníš je těsně před pánskými záchodky. Všichni čtyři se vměstnáte do kabinky. Elaine sedí na splachovací nádrži, Tereza sedí na prkýnku.
"Já mám dojem, že jsem půl života strávila po záchodech," říká Tereza a profukuje si nosní dírku.
Později narazíš na ženu, kterou jsi potkal na nějakém mejdanu. Nemůžeš si vybavit, jak se jmenuje. Když ji pozdravíš, zatváří se rozpačitě, jako byste někdy prováděli něco nemravného, i když ty si vzpomínáš jedině na diskusi o politickém vývoji skupiny The Clash. Zeptáš se jí, jestli si chce zatancovat, a ona řekne, že jistě.
Na parketu si vymýšlíš vlastní taneční kroky. Říkáš tomu newyorský vír. Písnička "Holky" neznatelně přechází do "Jsem zmlácenej". Pořád skladbu předháníš. Tvoje partnerka se svíjí do rytmu. Podíváš se na ni a máš dojem, že tě soucitně sleduje. Když máš košili propocenou, zeptáš se partnerky, jestli si nechce odpočinout. Horlivě přikyvuje.
"Stalo se něco?" Musíš jí křičet do ucha, aby tě slyšela.
"Ani ne."
"Vypadáš nervózně."
"Slyšela jsem o tvojí ženě," říká. "Je mi to moc líto."
"Co jsi slyšela?"
"Co se jí stalo. Víš, ta leukémie."

Projíždíš bolivijskou lokálkou horskými vesničkami a stoupáš k řídkému vzduchu andských štítů.
"Terén a Elisa nám žerou z ruky," prohlásí Tad. "Řekl bych, že je čas navrhnout, abysme se uklidili někam, kde bude útulnějc."
Zase už jste na záchodě. Elaine a Tereza dělají na dámách to, co se tam dělává.
"S tou leukémií jsi mě naštval," povídáš. "Ani to není sranda."
"Já se jen snažím zvýšit obrat. Považuj mě za svýho agenta."
"Tomu se nemůžu smát. Není to moc vkusný."
"Vkus je záležitost vkusu," říká Tad.

Tancuješ s Elaine. Tad tancuje s Terezou. Elaine předvádí bohaté figury, které ti připomínají postavy v egyptských hrobkách. Mohl by to být nový senzační tanec. Ať je to, co chce, cítíš se vedle ní nesvůj. Není to jednoduchá partnerka. Máš pocit jako kluk těsně po maturitě. Elaine tě kdovíjak nepřitahuje, je v tvých očích moc tvrdá. Dokonce ji ani nepovažuješ za moc zajímavou osobu. Ale toužíš dokázat, že se dovedeš bavit jako kdokoliv jiný, že dokážeš být součástí davu. Objektivně si uvědomuješ, že je Elaine žádoucí žena, a tak cítíš povinnost ji chtít. Jako by to bylo přímo nařízené. Stále se domníváš, že se po určitém tréninku naučíš mít požitek z těchto letmých setkám, že přestaneš truchlit a hledat nějaká univerzální řešení. Naučíš se skládat si štěstíčko z úlomků bezmyšlenkovitých požitků.
"Já měla Amandu moc ráda," říká Elaine mezi písničkami. "Doufám, že ji ještě někdy uvidím." Mluví, jako by mezi vámi

bylo něco důvěrného, nějaké tajemství ohledně Amandy. Byl bys raději, kdyby řekla, že ji ráda neměla. Ještě stále na ni nedokážeš myslet ve zlém; potřebuješ, aby tak mysleli jiní a vyslovovali to za tebe.
Tad a Tereza zmizeli. Elaine se omlouvá a říká, že přijde hned. Cítíš se opuštěně. Uvažuješ o možném spiknutí. Domluvili se, že se sejdou u vchodu a tebe pustí k vodě. Překážíš jejich výborné náladě. Anebo, a to by bylo ještě horší, tě vynechávají z fetu. Jdeš si pro pití. Čekáš pět minut a pak se vydáš na průzkum. Nejdřív zkontroluješ pánské záchody a pak se podíváš na dámy. Žena v kožených kalhotách s laclem si před zrcadlem pohrává s účesem. "Tady je místa," říká. Z jedné kabinky se něco ozývá. Chichotání. Podíváš se dolů a spatříš pod dveřmi Elaininy lodičky a Tereziny sandály. "Trochu mi nechtě," řekneš a strčíš do dveří. Ty se otevřou jen tolik, že se ti dovnitř vejde hlava, a tak spatříš Elaine a Terezu, jak dělají něco velmi nepřirozeného. Přihlížíš zmateně a nevěřícně.
"Nechceš se přidat?" zeptá se Elaine.
"Bon appétit," vyhrkneš a vypotácíš se z dámských záchodů. Vnoříš se do změti těl a hudby.
Je velmi pozdě.

DĚLOHA S VÝHLEDEM

Zdá se ti o miminku matky v komatu. Kolem sestřiček a reportérů se proplí-žíš do nemocnice. Nikdo si tě nevšiml. Dveře s cedulkou LEnfant Coma se otevřou a jsi v Oddělení verifikace faktů. Elaine a Amanda šňupají z desky stolu Yasu Wadea a mluví sprostě francouzsky. Nastávající maminka v komatu leží na tvém stole v bílé noční košili. Z polic na knihy visí kapačky zavedené do jejích paží. Košile je rozevřená na břiše. Přijdeš blíž a vidíš, že její břicho je průhledná bublina. Uvnitř je vidět dítě. Otevře oči a zírá na tebe.
"Co chceš?" řekne.
"Vylezeš ven," zeptáš se ho.
"Ani nápad, José. Mně se tady líbí. Pumpujou mi sem všechno, co po-třebuju."
"Ale máma je na odchodu."
"Jestli se stará odporoučí, já jdu s ní." Dítě si vrazí růžový palec do pusy. Snažíš se na ně rozumně, ale dítě dělá hluchoněmého.
"Pojď ven," naléháš. Ozve se zaklepání na dveře a ty slyšíš hlas Kláry Tillinghastové: "Otevřete. Tady je doktor."
"Živýho mě nedostanou," prohlásí mimino.
Zvoní telefon. Sluchátko ti vyskočí z ruky jako pstruh. Pořád počítáš, že jsou předměty pevné, ale nejsou. Zvedneš sluchátko ze země a přiložíš si je k obličeji. Jeden konec máš u ucha, druhý u pusy.
"Allô?" Očekáváš, že se ozve francouzština. Je to Megan Averyová. Chtěla se ujistit, že už jsi vzhůru. Samozřejmě, právě sis dělal snídani. Párek a vajíčka.
"Doufám, že ti to nevadí," říká. "Ale Klára už tě takhle má plný kecky a já nechtěla, aby sis to u ní ještě víc rozlil. Jen jsem chtěla vědět, jestli ses vzhůru." Plný kecky? Děláš si poznámku, že si to musíš najít v Partridgeově slovníku slangu, jen co přijdeš do práce. Hodiny ukazují devět patnáct. Zaspal jsi budík v osm třicet. Děkuješ Meg a říkáš, že se uvidíte v práci.
"Určitě už jsi vzhůru?" ptá se.
Rozhodně to tak vypadá: bolesti hlavy, žaludek na vodě - všechny životní příznaky.

Celkový pocit hrůzy, přicházející s nabýváním vědomí, se koncentruje v podobě Kláry Tillinghastové. Klidně se smíříš s tím, že pravděpodobně přijdeš o místo, ale nedovedeš si představit, že staneš před Klárou. Rozhodně ne po čtyřech hodinách nanicovatého spánku. A taky nesneseš pohled na ty obtahy, důkaz svého selhání. Ve snu jsi telefonoval s Paříží a čekal na jakousi informaci, která by ti zachránila život. Byl jsi zabarikádovaný v Oddělení verifikace faktů. Někdo bušil na dveře a ty jsi čekal u telefonu. Spojovatelka do toho pořád skákala a mluvila řečí, které jsi ani trochu nerozuměl.
Zarýval sis nehty do dlaní. Celou noc jsi ležel s rukama nataženýma podél těla a se zaťatými pěstmi.
Uvažuješ, že by ses hodil marod. Klára by zavolala někdy během dne a sdělila by ti, že máš padáka. Mohl bys zavěsit, ještě než by začala nadávat. Jenže číslo jde zítra do sazby a tvoje nepřítomnost by znamenala další práci pro tvé kolegy. A skrývat se by tvé selhání připravilo o důstojnost. Myslíš na Sokrata, muže, který svůj kalich přijal a vypil až do dna. A mimoto se přidržuješ naděje, že svému osudu nějak unikneš.
Před desátou jsi oblečený a na cestě do práce. Vlak přijíždí právě, když vcházíš na nástupiště. Chceš ho nechat ujet. Ještě nejsi úplně duševně připravený. Potřebuješ vyleštit motor své vůle, zvážit strategii. Dveře se zavřou s pneumatickým zasyčením. Ale vzadu někdo jedny přidržuje pro muže, který utíká po nástupišti. Dveře se opět otevřou. Nastoupíš do vlaku. Vagón je plný chasidů z Brooklynu - bankovních skřetů v černém s kufříky plnými diamantů. Sedneš si vedle jednoho z nich. Čte si ve svém talmudu, prstem popojíždí po stránce. Zvláštní písmo připomíná čmáranice, které jsou na všech plochách vagónu metra. Ale muž se na ty nápisy nedívá, ani nepokukuje po titulcích ve tvém Postu. Tenhle muž má svého Boha a Historii, svou Obec. Má dokonale úspornou víru, která bolest a ztrátu vysvětluje pomocí transcendentální bilance, díky níž se nakonec vše vyrovná a smrt vlastně není smrt. Nosit celé léto černý vlněný oblek je zřejmě jen velmi malou obětí. Věří, že je jedním z Božích vyvolenců, zatímco ty si připadáš jako číslice v nějakém náhodném souboru. Ale ten pitoměj sestřih.

Na Čtrnácté ulici nastoupí tři rastafariáni a za chvíli vagón páchne potem a marihuanou. Někdy máš pocit, že jsi ve městě jediný člověk bez příslušnosti k nějaké skupině. Stará paní sedící naproti s taškou od Ma-cyho se rozhlédne, jako by se ptala, kam to ten svět mezi drakulovskými židy a zfetovanými černochy spěje, ale když se na ni usměješ, honem se podívá jinam. Možná by sis taky mohl založit spolek - Bratrstvo nenaplněných příslibů.
Post potvrzuje tvé tušení hrozící katastrofy. Na straně tři je Ohnivé peklo -požár v bytě v Queensu; a na straně čtyři Ničivé tornádo, které zpustošilo Nebrasku. V srdci země bývají masakry dílem božím, ve velkoměstě lidským - žhářství, znásilnění, vraždy. Cokoliv špatného se stane v ostatních částech světa, lze obvykle přisoudit nekultivovanosti cizinců. Je to krásný a jednoduchý náhled na svět. Dítě matky v komatu se dnes ukrývá na straně pět. Nic nového: "DÍTĚ MATKY V KOMATU ŽIJE". Doktoři zvažují předčasný císařský řez.
Je deset deset, když vystoupíš na Times Square, deset šestnáct, když vstupuješ do budovy. Jako první přijede výtah obsluhovaný klukem, který vypadá, jako by se předtím zabýval krádežemi kabelek. Pozdravíš a postavíš se dozadu. Asi za minutu se kluk otočí.
"Řeknete mi, jaký patro, nebo musím bejt jasnovidec?"
Řekneš mu dvacet devět. Jsi zvyklý na Lucia a jeho takt, a tak ti tenhle kluk připadá jako hulvátský vetřelec. Zavře dvířka a zahákne je. Během jízdy vzhůru vytáhne Vicksovu inhalační tyčinku a potáhne nosem. V tvém nose to účastně zacuká.
"Dvacet devět," řekne, když tam dojedete. "Dámské prádlo a doplňky."
Ozbrojené hlídky na tebe nečekají. Ptáš se recepční Sally, jestli už přišla Klára.
Ještě ne," říká. Nejseš si jistý, jestli je to zpráva dobrá nebo špatná. Nejspíš to bude jen prodlužování agónie. Kolegové se všichni sklánějí nad výtiskem newyorských Timesů, což jsou tady ve faktech preferované a povinné noviny. Když jsi sem nastoupil, Klára ti oznámila, že by všichni pracovníci oddělení měli tyto noviny pečlivě pročíst, kromě fejetonů a komentářů, ale ty ses na ně nepodíval už několik týdnů.
"Začala válka," zeptáš se.
Rittenhouse ti sděluje, že jedna z přispěvatelek časopisu, na oddělení oblíbená pro svědomitou přípravu a slušné zacházení s podřízenými nádeníky, právě získala významnou cenu za seriál o výzkumu rakoviny. Rakoviny.
Rittenhouse to těší obzvlášť, protože se podílel na shromažďování podkladů. "Tak co ty na to?" povídá. Drží před tebou noviny, abys na článek viděl. Zrovna chceš přikývnout a předvést nadšení, když na protější stránce zahlédneš reklamu. Vezmeš Rittenhousovi noviny z ruky. Jsou tam tři manekýnky předvádějící koktejlové šaty, a jedna z nich je Arnanda. Zatočí se ti hlava. Sedneš si na stůl a zadíváš se na fotografii. Samozřejmě, že to je Amanda. Ani jsi netušil, že je v New Yorku. Když jsi o ní slyšel naposledy, byla v Paříži a chystala se tam zůstat. Aspoň mohla mít tu slušnost a zavolat - když už je tady. Jenže co byste si tak povídali?
Proč tě musí takhle pronásledovat? Kdyby aspoň pracovala v kanceláři jako všichni ostatní. Těsně před tím, než odjela, se zmiňovala o smlouvě na plakát, a ty sis představoval, že se budeš dívat na její obludně zvětšenou tvář na zdi budovy naproti tvému bytu.
"Myslím, že na ni můžeme být pyšní," říká Rittenhouse.
"Cože?"
"Stalo se něco?" ptá se Meg.
Vrtíš hlavou a skládáš noviny. Leukémie, řekl Tad. Meg ti oznamuje, že Klára ještě nepřišla. Děkuješ jí za probuzení.
Wade se ptá, jestli jsi dokončil ten francouzský článek, a ty odpovídáš: "Víceméně."
Každé první úterý v měsíci dostanou všichni krátký článek z úvodní části časopisu. Články už jsou rozdělené a ty máš zprávu o výroční schůzi a recepci Společnosti polárních badatelů, která se letos konala v hotelu Sherry Netherland. Polární badatelé jsou, jak se dalo čekat, pěkně výstřední. Nosí potápěčské hodinky a záhadná vojenská vyznamenání. Mezi předkrmy na recepci byl velrybí tuk a uzený tučňák císařský podávaný na krekrech Triscuits. Podtrhneš tučňák císařský a uděláš si poznámku, že je třeba ověřit, zda je jedlý nebo ne. Dále je třeba ověřit, jestli se Triscuits píše takhle. Jak říká Klára - opatrnosti není nikdy dost. Když zpackáte obchodní značku, výrobce vám to spočítá. A kdyby žádný tučňák císařský neexistoval, nebo kdyby to byl třeba tučňák královský, v polovině příštího týdne by redakci zaplavilo na tři sta dopisů. Nejfanatičtější čtenáři časopisu jsou přesně ti, kteří se vyznají v tučňácích; ornitologie je vůbec sledována ostřížím zrakem a nepatrný omyl nebo jenom nejasnost vyvolají příval protestních dopisů. Právě minulý měsíc způsobil neškodný výjev z krmítka hotovou bouři. Čtenáři protestovali, že jistý druh pěnkavy se v žádném případě nemohl objevit na krmítku ve Stoningtonu v Connecticutu, zatímco autor tvrdil, že tam viděl párek. Dopisy přicházejí ještě i ted". Druid zavolal Meg, která ten článek dělala, a vyžádal si názor Audubonovy společnosti.
Záležitost ještě není uzavřena. Jednou jsi na tenhle žánr napsal parodii nazvanou "Ptáci Manhattanu", která pobavila tvé kolegy, ale zmizela beze stopy, když jsi ji poslal nahoru do Beletrie.
První zastávkou při současném úkolu je Encyclopaedia Britannica svazek E jako emperor, císařský. O tučňácích ani zmínka, ale je tam fantastická stať o embryologii se sérií obrázků lidského zárodku, který se změní z mloka v deseti dnech na homunkula v deseti týdnech. Nakonec vrátíš E na regál a sáhneš po svazku P, jednom ze svých oblíbenců. Paralýza; Paranoidní reakce; Parazitologie, pro zábavu i poučení subkapitoly o kořenonožcích, nálevnících, bičíkovcích a výtrusovcích. Pardubice, město ve východních Čechách, části Československa, významný železniční uzel na trati Brno - Praha. Paříž s barevnou fotografií; Pascal; Pavlov; Pekari, americký protějšek prasete (obr.); Pedro, jméno pěti portugalských králů. A konečně Penguins. Neschopní letu a na souši nemotorní. Ten pocit znáš. Tučňák císařský dosahuje výšky 120 centimetrů. Ani zmínka o poživatelnosti. Tučňáci na obrázku vypadají jako výstřední polární badatelé oblečení na recepci v Sherry Netherland.
Tvoji kolegové se horečně zabývají detaily ve svých článcích. Wade dostal něco o vynálezci, který právě obdržel svůj stý patent - na rotační strojek odstraňující chloupky z nosu. Wade má vynálezce na telefonu a dovídá se, že má na

svědomí také revoluční automatické čištění záchodových mís, jenže tenhle nápad mu ukradly velké společnosti a vydělaly na tom milióny. Dlouze Wadeovi popisuje tuhle nespravedlnost a pak řekne, že o tom nesmí mluvit, protože soudní spor ještě probíhá. To vše by mohlo být velice zábavné, ale ty se směješ trochu strojeně. Uvědomuješ si, že se nesoustředíš na to, co ostatní povídají, a taky ti unikají slova článku, na kterém tak ostentativně pracuješ. Čteš znovu a znovu ten stejný odstavec a snažíš se odlišit názory autora a fakty. Neměl bys zavolat prezidentovi Polárních badatelů a zeptat se ho, jestli je to pravda, že tam někdo měl čelenku z mroží kůže? Záleží na tom? A proč se ti nezdá, jak je napsané to Triscuitl Hlídáš dveře, jestli už nejde Klára. Hlavou ti běhají podivné francouzské obraty.
Nejdříve je třeba zavolat autorovi a vymámit z něj číslo na někoho, kdo může potvrdit, že taková společnost vůbec existuje, že měla ve zmíněném hotelu ve zmíněný den recepci, že je to fakt a ne výmysl. Jsou tam uvedená jména. Musíš zjistit, jestli patří skutečným osobám, a pokud ano, jak se správně píší.
Rittenhouse hlásí, že mu právě telefonovala Klára: je nemocná a dnes nepřijde. Na takovouhle záchranu jsi čekal. Hroznýš královský, obtočený kolem tvého srdce, povolil stisk. Kdo ví? Třeba se ukáže, že jde o závažnou chorobu. Ale Rittenhouse pokračuje: "Teda ona vlastně řekla, že nepřijde dnes dopoledne. Neví, jestli se bude cítit lip a přijde odpoledne. Momentálně to nemůže říci." Odmlčí se a posune si brýle, zvažuje, jestli to má ještě komentovat, a nakonec dodá: "Jestli s ní někdo potřebuje mluvit, má jí zavolat domů."
Ptáš se Rittenhouse, jestli něco vzkázala.
"Nic konkrétního."
Ted" máš příležitost se zachránit. Jeden den práce by ten francouzský článek spravil. Mohl bys přemluvit lidi v sazárně, aby ti o pár hodin posunuli uzávěrku. Tu tučňákovskou záležitost bys mohl sfouknout za půl hodiny a pak se do toho pustit.
Alors! Vite, vite! Allons-y!

O hodinu později dáváš polární badatele k ledu. Je krátce po poledni a opouští tě elán. Potřebuješ oběd, který by tě postavil na nohy. A pak se vrátit k francouzským volbám s novým zápalem. Třeba popadnout une baguette se šunkou a plísňovým sýrem, aby ses dostal do správného duševního rozpoložení. Zeptáš se, jestli někdo něco nechce z venkovního světa. Megan ti dá peníze na bagel.
Cestou ven spatříš Alexe Hardyho, jak stojí před chladicí nádrží a zírá na akvamarínové sklo. Polekaně zvedne oči, a když vidí, že jsi to jenom ty, řekne ahoj. Zase se otočí k nádrži a povídá: "Tak jsem si myslel, že by se sem šikly nějaký ryby."
Alex je zasloužilý redaktor beletrie, pamětník dávných časů, člověk, který když hovoří o ctihodných zakladatelích časopisu, používá jejich přezdívek. Začínal jako redakční poslíček, jako autor si udělal jméno na satirických fejetonech o manhattanské smetánce, které najednou, ze stále ještě nejasných důvodů, přestaly vycházet, a stal se redaktorem. Objevil a povzbudil pár spisovatelů, na kterých ty jsi vyrostl, ale teď už nikoho neobjevil několik let a jeho hlavním posláním tečí zřejmě je sloužit jako totem kontinuity a tradice. Za dobu, co jsi v redakci, z jeho kanceláře vzešla jen jediná povídka. Nikdo nedokáže říci, jestli pití je doprovodným jevem jeho úpadku nebo jestli tomu je naopak. Domníváš se, že v těchto případech příčina a následek splývají v jedno. Ráno je Alex vtipný a plný nápadů, i když zároveň bývá trochu zpustošený. Odpoledne někdy zabloudí dolů do Oddělení verifikace faktů a stává se nostalgickým. Myslíš si, že tě má rád asi tak, jako má rád každého. K několika tvým povídkám připsal drobné poznámky -postřehy neutrální i povzbudivé. Bral tvou práci vážné, i když skutečnost, že to skončilo na jeho stole, možná znamenala, že ji nebrali vážně v redakci beletrie. Máš toho člověka rád. Zatímco ostatní se na něj dívají jako na potopenou loď, ty máš představivost: Pod jeho dohledem začínáš psát a publikovat. Díky úsilí věnovanému tobě pro něj věci získají nový smysl.
Stane se z vás tým, noví Fitzgerald a Perkins. Co nevidět pomáhá nové generaci talentů - tvých následovníků - a ty přecházíš z počátečního období do období zralosti.
"Stará parta by se o to postarala," říká. "Okrasný rybky v chladicí nádrži."
Přemýšlíš o nějaké vtipné odpovědi, ale nic tě nenapadá.
"Kam máš namířeno?"
"Na oběd," řekneš bez rozmyslu. Když jsi posledně Alexovi řekl, že jdeš na oběd, potřeboval jsi na zpáteční cestu do redakce nosítka.
Podívá se na hodinky. "To není nejhorší nápad. Nebude ti vadit, když se připojím?"
Než si v duchu sestavíš výmluvu, je už pozdě - dokonce by to mohlo být neomalené - říct, že máš schůzku s kamarádem. Nemusíš s ním v pití držet krok. Vlastně nemusíš vůbec nic pít, i když jedna sklenka ti nic neudělá. Na tu tvou bolavou hlavu by něco menšího nebylo marné. A tak mu pak tedy jenom řekneš, že musíš pro tiskárnu dodělat něco velkého. On to pochopí. Oběd v přátelské atmosféře ti neuškodí. Možná se mu můžeš i svěřit. Povědět mu o některých svých problémech. Alex je s průšvihy obeznámený.

"Uvažoval jsi někdy, že si uděláš manažerskej kurs?" zeptá se. Vzal tě do grilu u Sedmé avenue, zakouřeného podniku, který mají rádi reportéři z Timesů a jiní násoskové. Popel mu padá na vychladlý biftek, kterého se ani nedotkl. Už tě stačil informovat, že je dnes nemožné dostat dobrý stejk. Hovězí už není jako dřív. Dobytek přecpávají a dávají jim hormonové injekce. Má třetí martini s vodkou. Ty se snažíš zvládnout druhé.
"Já nemyslím, že se zrovna máš dát na podnikání. Ale piš o tom. To je dnes to správné téma. Lidi, kteří rozumějí obchodu, vytvoří novou literaturu. Wally Stevens řekl, že peníze jsou něco jako poezie, akorát že se tím neřídil."
Sděluje ti, že byla zlatá doba Papá a Fitzgeralda a Faulknera, a pak stříbrná doba, na níž se taky skromně podílel. Domnívá se, že teď se nacházíme v době bronzové a literatura se už nemá kam ubírat. Může utíkat, ale neschová se

nikam. Nová próza bude o technologii, světovém hospodářství, elektronických tocích a taky o toku bohatství. "Ty ses chytrej chlapec," povídá. "Nenech se zlákat těma kecama o mansardách a umění."
Mávne pro další dvě martini, i když tvoje druhé ještě na dopití čeká.
Já ti závidím," povídá. "Kolik ti je - jednadvacet?"
"Čtyřiadvacet."
"Čtyřiadvacet. Máš celej život před sebou. Ses svobodnej, že jo?"
Nejdřív řekneš ne, a pak ano. "Ano, svobodnej."
"Máš to výborný," povídá, i když ti právě sdělil, že ve světě, který zdědíš, bude mizerné hovězí i literatura. "Mám játra v čudu," dodává. "Játra jsou v prdeli a taky mám rozedmu plic."
Číšník přichází s pitím a ptá se na Alexův stejk - jestli není něco v nepořádku, jestli raději nechce něco jiného. Alex říká, že stejku vlastně nic není, ale ať ho odnese.
"Víš, proč je dneska tolik homosexuálů?" řekne, když číšník odejde.
Vrtíš hlavou.
"Je to kvůli těm podělanejm hormonům, co dávaj dobytku. Celá jedna generace na takovým mase vyrostla." Pokývne hlavou a podívá se ti přímo do očí. Čekáš nějakou mužnou moudrost.
"Tak co poslední dobou čteš," zeptá se. "Pověz mi o těch mladejch sekáčích, novejch nadějích."
Nadhodíš pár svých oblíbenců z nedávné doby, ale jeho pozornost hned opadne a klíží se mu víčka. Trochu ožije, když se ho zeptáš na Faulknera, se kterým ve čtyřicátých letech seděl v Hollywoodu pár měsíců ve stejné místnosti. Vypráví ti o bohatýrských třídenních pilkách vyšperkovaných bonmoty, kdy whisky tekla proudem.
Alex si sotva všimne, že se s ním na chodníku loučíš. Obličejem je natočený k redakci, oči se mu lesknou alkoholem a vzpomínkami. I ty jsi trochu přiopilý a k pročištění hlavy je nutná procházka. Je spousta času. Stojíš na rohu u semaforu - díváš se na plakátek s pohřešovanou dívkou Mary O'Brien McCannovou - a někdo ti poklepe na rameno.
"Hele, nechcete koupit fretku?"
Ten člověk je asi tak stejně starý jako ty, má jizvy po akné a těkavé oči. Drží řemínek, na kterém je zvíře ne nepodobné jezevčíkovi v kožichu.
"Tohle je fretka?"
"Se zárukou."
‚A co dovede?"
"Báječně se přes ni konverzuje. Zaručuju vám, že s ní sbalíte spoustu holek. Jestli máte v bytě krysy, ona se o ně postará. Jmenuje se Fred."
Fred je elegantní zvířátko, zjevně slušně vychované, i když ty obvykle při prvním pohledu naletíš - jako například s tím Austinem Healeyem, co jsi koupil, který měl pod kapotou svinčík, anebo ty nefalšované cartierky. Nebo když sis vybral manželku. Říkáš si, že by to byl bezvadný maskot do oddělení - opravdová živá fretka pro vyhledavače faktů. Ty žádné zvíře doma vlastně nepotřebuješ, vždyť se nedokážeš postarat ani o sebe, ale možná, že by byl Fred báječný společník pro Kláru. Dárek na rozloučenou; důkaz tvé náklonnosti.
"Za kolik?"
"Za stovku."
"Padesát."
"Tak dobře, pětaosmdesát. Níž nejdu."
Říkáš, že musíš ještě něco nakoupit. Dává ti vizitku s názvem obchodu s časopisy pro dospělé. "Ptejte se po Jimmym," říká. "Mám taky hroznýše a opice. Bezkonkurenční ceny. Já jsem cvok."
Jdeš městem po Sedmačtyřicáté na východ, podél výloh levných klenotnictví.
Před vchodem drmolí chlap s náručí letáčků: "Zlato, stříbro, kupujeme, prodáváme, zlato, stříbro, kupujeme, prodáváme." Počítáš, že se při nákupu moc nevyptávají. Zloději řetízků vítáni. Zastavíš se a obdivuješ smaragdový diadém - perfektní dárek pro tvou příští vyvolenou na jeden den. Naku-pováni v duchu. Samozřejmě, že až budeš při penězích, tak se tu nestavíš. Přece nebudeš dívku svých snů ohromovat zbožím z levného klenotnictví. Zamíříš rovnou k Tiffanymu nebo Cartierovi. Posadíš se do křesla v kanceláři vedoucího a necháš si udělat přehlídku zboží.
Chasidé pospíchají ulicí, drží si klobouky, krátce spolu hovoří a dávají si pozor, aby neočumovali ženy v minisukních.
Prohlížíš si výlohy newyorské knižní tržnice a všimneš si nápisu: OTEVŘENÉ HLAVY LOVÍ U NÁS.
Na páté avenue přejdeš a kráčíš k Saksovi. Zastavíš se před výlohou. Ve výloze je figurína, která je kopií Amandy, tvé ženy modelky. Aby mohli udělat formu na figurínu, Amanda si musela na devadesát minut lehnout obličejem do kádě latexové hmoty a dýchat brčkem. Neviděl jsi ji živou od té doby, kdy odjela na svůj poslední výlet do Paříže, pár dní po tom, co udělali ten odlitek. Stojíš před výlohou a snažíš se vybavit, jestli opravdu vypadala takhle.

LES JEUX SONT FAITS

Seznámil ses s ní v Kansas City, kam jsi šel po škole pracovat jako reportér. Předtím jsi žil na obou pobřežích i v cizině; srdce Ameriky ti bylo až do té doby velkou neznámou. Tušil jsi, že se tam někde skrývá jakási pravda a americké hodnoty, a jako spisovatel sis na to chtěl sáhnout.
Amanda vyrostla v samém středu toho srdce. Seznámili jste se v baru a ty jsi nevěřil, že bys mohl mít takové štěstí. Ani ve snu by tě nenapadlo ji oslovit, ale ona k tobě najednou přišla a dala se do řeči. Při rozhovoru ti běželo hlavou: Ta

holka vypadá jako manekýnka a ani o tom neví. Domníval ses, že taková bezelstnost je pro americké vnitrozemí typická. Představoval sis, jak na ni zezadu dopadá slunce a ona stojí po kolena v jantarových záplavách obilí. Svou půvabnou nemotorností a vyčouhlostí ti připomínala právě narozené hříbě. Vlasy měla barvy pšenice, aspoň tak sis to představoval; za dva měsíce v Kansasu jsi ještě žádnou pšenici neviděl. Většinu času jsi trávil na zasedáních městské rady a svědomitě jsi referoval o rozdílech mezi nákupními středisky a o testování nových bytů. Večer jsi chodil s knihou do baru, protože v tvém bytě bylo moc ticho.
Amanda se zřejmě domnívala, že jsi z Manhattanu. V Kansasu si každý myslel, že pocházíš s New Yorku, ať už jsi řekl, že jsi z Massachusetts v Nové Anglii nebo jenom z východního pobřeží. Vyptávala se na Pátou avenue, Carlylea, Studio 54. Bylo jasné, že toho ze svých časopisů ví o těch místech víc než ty. Severovýchod si představovala jako takový venkovský klub, který se táhne od skleněných a ocelových věží Manhattanu. Vyptávala se na Břečťanovou ligu, jako kdyby to byla nějaká instituce, a později tě ten večer představila své spolubydlící jako jejího absolventa.
Do týdne se k tobě nastěhovala. Pracovala v květinářství a uvažovala, že by možná mohla zkusit univerzitu. Tvé vzdělání ji vzrušovalo a cítila k němu posvátnou úctu. Její touha po vzdělání byla dojemná. Požádala tě o seznamy doporučené literatury. Hovořila o dni, kdy ti vyjde kniha. Všechny vaše plány souvisely s New Yorkem. Chtěla bydlet u Central Parku a ty ses chtěl zapojit do newyorského literárního života. Amanda si napsala o katalogy newyorských univerzit a ty jsi pak odesílal její životopisy, které si psala na stroji.
Čím více ses dovídal o Amandině dosavadním životě, tím méně ses divil, že chce začít nanovo. Její otec odešel z domova, když jí bylo šest. Dělal něco na ropných vrtech a byl v Libyi, když o něm Amanda slyšela naposledy. Dostala vánoční pohlednici s obrázkem mešity. Když jí bylo deset, přestěhovala se s maminkou na farmu bratrance v Nebrasce. Nebyl to zrovna nejlepší domov. Matka se provdala za obchodníka s krmivy a obilím a odstěhovali se do Kansas City. Obchodník nebýval doma moc často, a pokud byl, střídavé byl na matku i dceru hrubý nebo jim dělal milostné návrhy. Amanda se o sebe musela umět postarat; pochopil jsi, že matce na ní moc nezáleželo. Amanda v šestnácti odešla z domova a bydlela s přítelem, se kterým to skončilo pár měsíců před tím, než poznala tebe. Nechal jí vzkaz, že odjíždí do Kalifornie.
Měla dětství smutnější než ostatní děti, a kdykoliv jsi měl jisté pochybnosti o jejím intelektu, vždycky sis připomněl její nezdolnost.
Za osm měsíců, kdy jste spolu žili v Kansas City, jsi její matku navštívil jenom jednou. Když jste tam šli, Amanda byla nervózní a protivná. Zastavili jste u obytného přívěsu na ulici bez stromů. Amanda matku představila jako Dolly. Pochopil jsi, že obchodník s krmivy a obilím už zmizel z obrazu. Ve stěsnaném obýváku vládlo napětí. Dolly si zapalovala jednu cigaretu Kools od druhé, laškovala s tebou a rýpala do Amandy. Bylo ti jasné, že Dolly byla zvyklá využívat zevnějšek ke svému prospěchu a že své dceři závidí mládí a zároveň si ho oškliví. Obě si byly velmi podobné, až na to, že Dolly měla mohutné poprsí - na tento rozdíl udělala několik narážek. Bylo zřejmé, že se za ni Amanda stydí, stydí se za obraz z aksamitu na stěně a za špinavé nádobí ve dřezu, stydí se za matku, že pracuje v kosmetickém salónu. Když Dolly odešla do koupelny - "osvěžit se", jak poznamenala -, Amanda vzala Sochu svobody, která stála na televizoru a řekla: "Podívej. To je celá máma." Vypadalo to, že má strach, aby sis nemyslel, že to je její soška, její vkus; strach, že by sis ji mohl s Dolly spojovat.
O dva roky později byla Dolly pozvaná na svatbu na východě. Aman-dě se ulevilo, když Dolly nemohla přijet. Oznámení jejímu otci se vrátilo odesílateli se spoustou arabských poštovních razítek - adresát neznámý. V kostele nebyl ze strany nevěsty nikdo - kromě starých manželů, vzdálené tety a strýčka, aby se nezdálo, že Amandin život začal v den, kdy jste spolu přijeli do New Yorku. Přesně o to jí ale zřejmě šlo.
I když tvoji rodiče nebyli dvakrát nadšeni tím, že spolu bydlíte, jakmile jste se vrátili na východní pobřeží, dělali všechno možné, aby Amandě nachystali domov. Tvoje matka nikdy nevyhnala toulavého psa, a kdykoliv zaslechla o údělu dětí v jiných částech světa, hned nabízela své služby a sahala po šekové knížce. Amandu uvítala, jako by byla nějaký uprchlík. Amanda byla mimo jiné přitažlivá právě svou touhou někam patřit. Situace připomínala takovou tu reklamu v časopise: "Můžete obrátit stránku nebo můžete zachránit život jednomu dítěti" - a dotyčné dítě bylo na dosah ruky, okouzlující a dychtivé vyhovět. Dlouho před svatbou začala tvým rodičům říkat "mami a táti" a venkovskému domu "domov". Úplně tě to odzbrojovalo. Otec se tě jednou zeptal, jestli si nemyslíš, že dlouhodobě může z vašeho naprosto rozdílného původu vzejít nějaký problém. To byla jediná vyslovená výhrada, na kterou si vzpomínáš.
Než jsi o tom stačil trochu přemýšlet, všude ses setkával s očekáváním, že se vezmete. Po dvou letech společného života se zdálo, že to je to jediné správné. Cítil ses trochu nesvůj - užil už sis toho v životě dost? -, ale když jsi o celé situaci přemýšlel, žádné podstatné námitky tě nenapadaly. Amanda se mermomocí chtěla vdávat. Vždycky říkala, že ji určitě jednoho dne opustíš, jako by ses nutně musel zachovat jako všichni mizerové v jejím životě, a zjevně si myslela, že manželství tvůj útěk odloží nebo možná vůbec odvrátí. Neměl jsi pocit, že se před ní můžeš úplně odkrýt, nebo zkoumat její nitro, a občas ses obával, že ani není co zkoumat. Ale nakonec jsi to přisoudil nerealistickému mladistvému idealismu. Dospět znamenalo přiznat si, že nemůžeš mít všechno.
Požádání o ruku nebylo zrovna nejromantičtější. Došlo k němu, když ses zdržel s přáteli na nějakém večírku, kam se Amandě nechtělo jít. Vpíi-žil ses domů k ránu a narazil jsi na Amandu, která se v obýváku dívala na televizi. Zuřila. Prohlásila, že se chováš jako svobodný. Ona chce někoho zodpovědného. Nechce žádného pobudu, jaké si domů tahá její máma. Tvoji provinilost jen zhoršovala bolest hlavy. Slunce vycházelo a ty sis uvědomil, že má pravdu. Jsi mizera. Svůj život jsi zatoužil změnit. Chtěl jsi Amandě vynahradit zpackané dětství. Řekl jsi, že si ji vezmeš, a ona po nezbytném trucování souhlasila.

Do New Yorku jste přijeli s pochybnostmi, co vlastně Amanda bude dělat. Hovořila o univerzitě, ale když mělo dojít na

vyplnění přihlášky, nějak ztratila zájem. Nevěděla jistě, co chce vlastně dělat. Několik měsíců proseděla před televizorem.
Lidé Amandě vždycky říkali, že by mohla být modelkou. Jednoho dne se zastavila v jedné agentuře a přinesla domů smlouvu.
Ze začátku tu práci neměla ráda, což jsi chápal jako projev charakteru. Tobě to nevadilo, pokud to nebrala moc vážně. A když začala domů nosit peníze, byl k námitkám ještě menší důvod. Asi tak jednou do týdne prohlašovala, že toho nechá. Neměla ráda fotografy, pasáky a celý ten švindl. Neměla ráda modelky. Styděla se, že dostává tolik peněz za to, jak vypadá; a o své kráse stejně nebyla moc přesvědčená. Zeptal ses jí, jestli si myslí, že dělat sekretářku je nějaká zábava. Řekl jsi jí, aby u toho ještě vydržela a našetřila nějaké peníze, a pak že bude moci dělat, co ji bude bavit. Považoval jsi její práci za něco exotického, jen když ji nebrala moc vážně - dokud nebyla opravdová modelka. Z opravdových modelek jste si dělali legraci, z těch, kterým se kvůli uhříku udělá žaludeční vřed a které se domnívají, že přechod nastává v pětadvaceti. Oba jste opovrhovali lidmi, kteří pozvánku na něčí narozeniny v Magique považují za úspěch srovnatelný s přeplaváním kanálu La Manche. Ale stejně jste na takové oslavy narozenin chodili a mysleli si svoje. A zatímco Amanda obcházela sálem, ty jsi v salónku nahoře vyšňupal něco růžového peruánského prášku ze soukromé zásobičky výborné kamarádky oslavence.
Amandina agentka jí dělala kázání, že k tomu jako profesionálka musí přistupovat vážněji - přestat si stříhat vlasy za deset dolarů a začít navštěvovat vybrané podniky. Amandu to pobavilo. Uměla agentku - hvězdu mezi modelkami z padesátých let, která se chovala jako vrátná na koleji a taky jako pasák, báječně napodobit. Ale po několika měsících jste stejně začali jíst v lepších restauracích a Amanda chodila ke kadeřníkovi na Upper East Side.
Když jela poprvé do Itálie na předvádění podzimních kolekcí, na letišti plakala. Připomněla ti, že za rok a půl jste nebyli jedinou noc od sebe. Říkala, že se na to vykašle, nechá plavat Itálii i práci manekýnky. Přesvědčil jsi ji, aby tam jela. Volala z Milána každý večer. Později už ta odloučení nebyla tak traumatizující. Svatební cestu jste odložili na neurčito, protože tři dny po svatbě měla jarní kolekce.
Ty jsi měl dost co dělat ve vlastním zaměstnání. Někdy ses večer vrátil, když už spala. Díval ses na ni u snídaně v kuchyni a často se ti zdálo, že se dívá skrz stěny domu přes půl kontinentu někam k pláním, jako by tam něco zapomněla a nemohla si vzpomenout co. V očích se jí zračily nekonečné roviny jejího rodiště. Seděla s lokty na masivním kuchyňském stole, prsty si kroutila pramen vlasů a hlavu měla natočenou ke straně, jako by naslouchala nějakým hlasům ve větru. Vždycky na ní bylo něco neuchopitelného, viděl jsi v ní jakousi záhadu a neklid. Měl jsi podezření, že ani ona úplně nechápe touhu, kterou si střídavě spojovala s tebou, se svou prací, vlastněním a utrácením, se svým zmizelým otcem a kterou si kdysi spojila s přáním vdát se. Teď už byla vdaná. Ale stejně pořád něco hledala. Jenže pro tebe chystala slavnostní večeře a v kufříku a v šuplících prádelníku ti nechávala zamilované vzkazy.
Před pár měsíci, když si balila věci do Paříže, se najednou rozplakala. Zeptal ses, co se děje. Říkala, že je nervózní před cestou. Než přijel taxík, stačila se dát do pořádku. Ve dveřích jste se políbili. Řekla ti, ať zaléváš kytky.
Den před plánovaným návratem zatelefonovala. Měla zvláštní hlas. Řekla, že domů nepřijede. Nerozuměl jsi tomu.
"Poletíš pozdějším letadlem?"
"Zůstávám tady," řekla.
"Jak dlouho?"
"Mně je to hrozně líto. Chci, aby ti bylo dobře. Vážně."
"Co to povídáš?"
"Příští týden jedu do Říma s časopisem Vogue a pak do Řecka dělat něco v exteriérech. Moje kariéra se teď teprve opravdu rozjíždí. Je mi to líto. Já ti nechci ublížit."
"Kariéra?" vyjel jsi. "Odkdypak je tahle posraná práce pro tebe kariéra!"
"Promiň," řekla. "Já už musím jít."
Žádal Jsi vysvětlení. Řekla, že nebyla šťastná. Teď šťastná je. Potřebuje prostor. Řekla sbohem a honem zavěsila.
Po třech dnech vyplněných telefonáty a telexy přes Atlantik jsi ji vypátral v hotelu na Levém břehu. Když to vzala, měla unavený hlas.
"Je v tom jiný muž," zeptal ses. To byla stopa, kterou tvůj mozek sledoval po tři bezesné noci. O to vůbec nejde, prohlásila, ale ano, je jiný muž. Fotograf. Nejspíš jeden z těch, co si říkají umělec. Nevěřil jsi vlastnímu sluchu. Připomněl jsi jí, že se o nich vyjadřovala jako o pitomcích.
"Au contraire, Pierre," řekla a přetrhla poslední vlásek, který ještě držel tvoje srdce pohromadě. Když jsi volal později, už v hotelu nebydlela.
Za pár dní zatelefonoval člověk, který se představil jako její právní zástupce. Prohlásil, že by bylo úplně nejjednodušší, kdybys jeho klientku zažaloval pro opuštění společného lože. To je právnický termín, řekl. Jeho klientka, tvoje žena, se nebude přít. Majetek byste mohli rozdělit na polovinu, i když podle ní se to netýká stříbra a křišťálu. Zavěsil jsi a rozbrečel se. Opuštění společného lože. Za několik dní zavolal znovu, aby ti oznámil, že auto a společné konto patří tobě. Řekl jsi, že chceš vědět, kde je Amanda. Zavolal znovu a ptal se, s jakou částkou se spokojíš. Řekl jsi mu, že je hajzl. "Já chci nějaký vysvětlení," naléhal jsi.
To bylo před několika měsíci. V práci jsi to nikomu neřekl. Když se na Amandu ptají, říkáš, že se má dobře. Ani tvůj otec nic neví. Když s ním mluvíš po telefonu, tvrdíš, že je všechno fajn. Domníváš se, že je povinností syna působit dojmem šťastného a prosperujícího muže. Je to to poslední, co pro něj můžeš udělat v odplatu za to, co on udělal pro tebe. Nechceš, aby byl nešťastný - už takhle má dost starostí. A taky máš pocit, že kdybys to prozradil, už by se to nedalo vzít zpátky. On by Amandě nikdy nedokázal odpustit. Dokud je jen malá naděje, že by se mohla vrátit, nechceš, aby o jejím podrazu věděl. Chceš se s tím vypořádat sám. To, že zůstáváš ve městě, i když domov je jen dvě hodiny cesty, zdůvodňuješ prací, povinnostmi, večírky s nositeli Nobelovy ceny. Dříve nebo později tam budeš muset zajet,

ale chceš to co nejdéle odkládat.

Stojíš před Saksem na Páté avenue a díváš se na figurínu. Někdy minulý týden, když jsi na ni začal ječet, k tobě přišel policajt a řekl ti, ať zmizíš. Přesně takhle ke konci vypadala - prázdný pohled, zdrženlivé, pevně sevřené rty.
Kdy se z ní vlastně stala manekýna?

Znovu v redakci a tvoje odhodlání věnovat se faktům kolem nedávných voleb ve Francii je pryč. Chtělo by to zdřímnout si v jedné z kanceláří nahoře. Jenže musíš trčet tady. Uděláš si instantní espreso ze čtyř lžiček Maxima. Megan hlásí, že ti volali tři lidé: prezident Polárních badatelů, potom někdo z Francie a taky tvůj bratr Michael.
Jdeš si do Klářiny místnosti pro stránkové obtahy, ale na stole nic není. Ptáš se na to Rittenhouse a ten ti sdělí, že Klára volala a řekla, aby obtahy poslali do sazárny. Taky ho požádala, aby nechal doručit fotokopii k ní do bytu.
"Tak jo," vyklouzne z tebe a nejseš si jistý, jestli ses zhrozil nebo jestli se ti ulevilo. "To bysme měli."
"Máš nějaké změny na poslední chvíli," zeptá se Rittenhouse. "Na něco takového je určitě spousta času."
Vrtíš hlavou. "Kdybych měl udělat všechny nutný změny, musel bych se vrátit o tři roky nazpátek."
"Na ten bagel jsi nejspíš zapomněl," říká Megan. "To nevadí. Já ani nemám hlad. A stejně bych neměla obědvat."
Omlouváš se. Prosíš o odpuštění. Říkáš jí, že toho nosíš v hlavě tolik. Těžko si vybavuješ detaily. Klidně jí řekneš nějaký letopočet související se španělským loďstvem, ale zůstatek ve své šekové knížce neznáš ani přibližně. Každý den si někam založíš klíče nebo peněženku. To je jeden z důvodů, proč chodíš pořád pozdě. Jenom sem každé ráno přijet je strašně těžké, nemluvě o tom udržet v hlavě všechno, co je třeba udělat. Nesoustředíš se, když ti lidé něco povídají. Tolik drobností. Ty velké věci - aspoň těm velkým věcem vyhlašuješ otevřený boj. Ale ty maličkosti... Když se na život a na smrt potýkáš s hlavní armádou - tak tyhle prkotiny, co tě ostřelují ze stromů ze zálohy...
"Já se Meg strašně omlouvám. Příšerně mě to mrzí, fakt. Já prostě vždycky všechno zmrvím."
Všichni se na tebe podívají. Megan jde k tobě a bere tě kolem ramen. Hladí tě po vlasech.
"Nic si z toho nedělej," říká. "Vždyť jde jen o bagel. Sedni si. Jen si sedni a odpočiň si. Všechno bude v pořádku."
Někdo ti přinese sklenici vody. Pokojové květiny pod okny vytvářejí siluetu džungle, zelený výjev z prostého života. Myslíš na ostrovy, palmy, sběr potravy. Únik.

DÍTĚ MATKY V KOMATU ŽIJE!

Všichni jsou moc milí. Chtějí tě zastoupit, postarat se o práci na tvém stole. Poslední dobou jsi měl sklony dobrotu lidstva podceňovat. Ale Megan, Wade i Rittenhouse - ti všichni chtějí, aby sis odpočinul a šel domů. Ty domů jít nechceš. Tvůj byt je palác hrůzy. Ve skříňkách v kuchyni jsou mučící nástroje, na stěnách okovy, v posteli bodce. Tomu místu je třeba se vyhnout. Teď, když ses vymanil ze sevření povinností, které tě tady tlačily k zemi, je redakce najednou příjemným místem, které máš rád, protože tvoje působení tady už skončilo.
Zabloudíš dolů do knihovny prolistovat si starší čísla. Archivářka Ma-rianne tě ráda vidí. Moc návštěv tady nepřijímá. Celý den stříhá stránky časopisu a pásy o šířce sloupce lepí do pořadačů podle autorů, předmětu a ročníku. Řekne vám, kde co je. Nejdříve je zklamaná, že nehledáš nic konkrétního, a pak udivená, když navazuješ konverzaci. Podezíravá, když se vyptáváš, kde bydlí, ale nakonec roztaje při neutrálním tématu "filmy". Je fanda na komedie z třicátých a čtyřicátých let - Lubitsch, Capra, Cukor. "Viděl jste Nesnáze v ráji," ptá se. Jasně. Samozřejmě, že viděl.
"Filmy už nejsou to, co bývaly," říká a pak se zmíní o tom, že jeden tak zvaný filmový kritik, kterého oba znáte, má mizerný vkus a taky nevymáchanou pusu. Marianne je vůči časopisu loajální, ale dělají jí starosti šplhouni a jiné živly, kteří se snaží rozvrátit časopis zevnitř. Má obavy, že Druid přijímá špatné rady od různých pochlebovačů. Ponoří se do regálů se svázanými ročníky a vytáhne rok 1976. Listuje stránkami a pokládá prst na text obsahující sprosté slovo, první v historii časopisu. Pod podmínkou, že se jedná o povídku a taky že autor obdržel Národní knižní cenu. Ale stejně... Přehrada se protrhává. Za základní povinnost časopisu považuje udržet určitý standard "Když neřekneme Ne my, tak kdo potom?" Úplně tě tenhle mravní postoj dojímá, skoro ti rve srdce.
"A nejde jen o tohle, taky ty reklamy," říkáš. "Jen si vemte ty reklamy. Ženy provádějí dvojsmyslné věci s cigaretami, šperky ve výstřihu, poprsí všude, kam se jen podíváte."
"Úplně všude," souhlasí. "Víte co mi dnes ráno v metru řekl malý kluk, asi osmi nebo desetiletý?"
"Copak?"
"Já to ani nemůžu opakovat. Bylo to neuvěřitelný."
Ty o neuvěřitelném víš svoje; ani na to nemyslíš, natož abys to opakoval.

Později se vydáš do třicátého patra do prázdné kanceláře redaktora, který má roční volno a využívá je na odvykání alkoholu. Potřebuješ si soukromě zatelefonovat.
Zkoušíš své vystoupení nahlas a usiluješ o britský přízvuk. Zhluboka se nadechneš a vytočíš číslo Amandiny agentury. Hlas na druhém konci nepoznáváš. Představíš se jako fotograf a říkáš, že bysjád pracoval s Amandou Whiteovou. Není zrovna náhodou v New Yorku? Žena, se kterou mluvíš, je tam určitě krátce, jinak by ti informaci neposkytla tak ochotně. Agentura zásadně považuje všechny muže, kteří zatelefonují, za potenciální násilníky, a to tak dlouho, dokud neprokáží totožnost. Žena ti říká, že máš vlastně ohromné štěstí, protože Amanda se nedávno na pár týdnů vrátila do New Yorku. "Víte, ona teď pracuje v Paříži." Ptáš se, jestli teď nemá nějaké přehlídky; rád bys ji viděl

na pódiu, ještě než ji angažuješ. Žena se zmíní o módní přehlídce ve čtvrtek a pak zaslechneš někoho mluvit v pozadí. "Můžete mi prosím sdělit, jak se jmenujete?" říká žena najedou horlivě a ostražitě. Ale ty už zavěšuješ. Teď už potřebuješ jenom vědět, kde bude ta přehlídka, na což stačí krátký telefonát kamarádovi do Vogue. V hlavě se ti sváří představa pomsty a krveprolití s výjevy něžného usmíření.
Dolů se vracíš schodištěm a zahlédneš Kláru, jak vchází do oddělení. Vyrazíš po schodech nahoru a schováš se na pánském záchodě v redakci beletrie. Víš, že dříve nebo později se s ní budeš muset setkat, tak ať je to raději později. Tvoje rovnováha je křehká záležitost. Možná se někdy sejdete u skleničky a společně se nad tím vším zasmějete. Ranou kapitolu tvého života, nazvanou "Hříchy mládí" vystřídají "Slibné vyhlídky". Vždy odpouštějící časopis bude hrdý, že tě může považovat za svého pracovníka. Nejradši bys následující roky zaspal a probudil se, až tohle období skončí. Mezitím naklaďák uklidňujících prášků a krásné dlouhé bezvědomí.
Prohlížíš se v zrcadle, když dveře otevře Walter Tyler, redaktor článků o cestování. Je těžké odhadnout, jak Tylera správně zdravit - jestli se drží důstojnosti svého postavení a novoanglického původu, nebo jestli má prostě rád lidi ze severu. Ať tak a nebo tak, jestli se spleteš, určitě se urazí. Někdy stačí, když jeho křestní jméno vysloví někdo z podřízených, a už to zní jeho uším svatokrádežně. Jindy zase jeho smyslu pro bodré kamarádství vadí formální oslovení. Tentokrát proto přikývneš a řekneš ahoj.
"Já se chtěl vždycky zeptat někoho z faktů," řekne a zaujímá polohu před mušlí, "čůrá Klára na pánským záchodě nebo na dámským?"
Ted ti nahrál. "Já myslím, že ona nečůrá vůbec."
"Paráda." Chvíli mu trvá, než spustí do mušle. Ticho vyplní další otázkou: "Tak jak se ti tam dole líbí?", jako kdybys do redakce přišel minulý týden.
"Když si to tak přeberu, byl bych radši v beletrii."
Přikývne a chvíli se věnuje své záležitosti. "Ty píšeš, že jo?"
"Jak se to vezme."
"Hmmmm." Oklepe se a zapne si zip. U dveří se otočí a vážně se na tebe zahledí. "Přečti si Hazlitta," řekne. "To je moje rada. Čti Hazlitta a piš každý den před snídaní."
To je rada za všechny prachy. Ty bys mohl Walteru Tylerovi zase poradit, aby se ještě jednou nebo dvakrát oklepal, jestli se chce k sobě do kanceláře vrátit se suchými kalhotami.
Směřuješ k výtahu. Nějaký skřet, kterého jsi v životě neviděl, vystrčí hlavu z jedné místnosti a okamžitě se stáhne. Zatáčíš za roh a málem vrazíš do Ducha.
Duch natočí hlavu na stranu a kouká na tebe, víčka se mu cukají. Řekneš dobré odpoledne a představíš se.
"Ano," řekne, jako by věděl celou dobu, o koho jde. Rád působí dojmem, že jeho samotářství je výhodou, že ví daleko víc, než ostatní mohou vůbec doufat. Ty jsi tuhle legendu, toho muže, který na jednom článku pracuje sedm let, viděl jenom jednou.
Omluvíš se a proklouzneš kolem. Duch odpluje tiše, jako by měl kolečka. Z budovy unikneš bez problémů. Tvoje sako, malé výkupné, zůstalo v redakci.
Je teplé, vlhké odpoledne. Nepochybně jaro. Konec dubna nebo začátek května. Amanda odešla v lednu. Ten den, kdy volala, ležel sníh; bílo, které do oběda bylo šedé a špinavé a mizelo mřížkami kanálů. Později dopoledne volal květinář kvůli kytici, kterou jsi objednal na uvítanou. Když jde o zradu, ze všeho se stává symbol a ironie.
Vklouzneš do baru na Čtyřiačtyřicáté, příjemného irského podniku bez názvu, kde nikdo nemá v hlavě nic jiného než pití a sport. Na ohromné obrazovce na vzdáleném konci podlouhlého výčepu obloženého dřevem nějaký sport právě běží. Sedneš si na stoličku a objednáš pivo. Pak obrátíš pozornost k obrazovce. Košíková. Netušil jsi, že právě tedje sezóna košíkové, ale líbí se ti uklidňující pohyby míče. Chlápek sedící vedle tebe se otočí a řekne: "Ty hovada vůbec neumějí presink po celým hřišti."
Přikývneš a nabereš si plnou pusu piva. Máš pocit, že čeká, až něco řekneš, a tak se ho zeptáš, jaká je to třetina. Pozorně si tě prohlédne, jako bys měl knížku básní, nebo nějaké srandovní boty. "Třetí čtvrtina," řekne a odvrátí se.
Pořád se chceš jako sportovní fanoušek zdokonalit. Stále víc si uvědomuješ, že sportovní záležitosti jsou pro přátelství mezi muži nezbytné. Je ti jasné, jaký jsi ignorant. Sám se vynecháváš z nejpočetnějšího bratrstva v zemi. Rád bys byl člověkem, který dokáže vstoupit do baru nebo restaurace a prolomit ledy vtipnou poznámkou o nesmyslnosti jakéhosi přestupu uprostřed sezóny. Mít něco, o čem bys mohl diskutovat s řidiči kamiónů i burziány. Na střední škole jsi holdoval samotářským sportům - tenisu a lyžování. Není ti tak úplně jasné, co je to zónová obrana. Nerozumíš sportovním příměrům užívaným v politických sloupcích. Muži nevěří člověku, který prošvihl Super Bowl. Rád bys po celý rok sledoval každý sportovní přenos na ABC a taky by sis chtěl přečíst všech dvaapadesát čísel Sports Illustrated. Do té doby sis předsevzal zhlédnout z každého sportu alespoň jeden zápas play off, aby sis věděl rady s poznámkami jako: "A co ta LaFleurova petelice ve třetí třetině proti Bostonu?" Nebo třetí čtvrtině?
Když odcházíš z baru, je pět dvacet a prší. Jdeš ke stanici podzemky na Times Square. Míjíš poutače na HOLKY K MANÍ a taky jeden, na kterém je nápis MLADÍ HOŠI. V papírnictví je nápis NEZAPOMEŇTE NA DEN MATEK. Déšť je teď vydatnější. Přemýšlíš, jestli jsi majitelem deštníku. Spoustu jsi jich nechal v taxících. Obvykle, jakmile dopadne na ulici první kapka, hned na každém rohu prodává chlap deštníky. Vždycky ti vrtá hlavou, kde se asi tihle prodavači berou a kam zmizí, když neprší. Představuješ si, jak se prodavači deštníků mačkají u ohromných rádií a čekají na nejnovější zprávy o počasí, nebo možná spí v laciných hotýlcích a ruku mají vystrčenou z okna, připraveni vyskočit při prvním náznaku srážek. Třeba jsou dohodnuti s taxíkářskými společnostmi, které jim za babku přenechávají všechny zapomenuté deštníky. Ekonomiku města tvoří zvláštní podzemní okruhy, které ti jsou stejnou záhadou jako síť drátů a trubek pod vozovkou. Ale zrovna teď není na dohled ani jeden prodavač deštníků.
Čekáš patnáct minut na nástupišti do centra. Kamkoliv se podíváš, vidíš nějakého pohřešovaného. Ozývá se hlášení,

že expresní spoj nepojede. Metro páchne mokrými oděvy a močí. Reproduktor pro změnu oznamuje, že lokálka bude mít dvacet minut zpoždění kvůli požáru na trase. Tlačíš se davem a vycházíš na ulici.
Stále ještě prší. Splašit taxíka je předem ztracené. Na každém rohu jsou hloučky lidí mávajících na jedoucí auta. Jdeš po Sedmé na zastávku autobusů, kde se pod stříškou mačká asi dvacet lidí. Autobus plný zachmuřených obličejů projede kolem a nezastaví.
Stará žena vyběhne zpod přístřešku a utíká za ním. "Zastav! Okamžitě zastav!" Buší do zadku autobusu deštníkem. Další autobus zajede ke kraji a vyplivne cestující. Dav z přístřešku popadne deštníky, kabelky a kufříky a chystá se na boj o místa, ale když lidé vystoupí, autobus je skoro prázdný. Řidič, mohutný černoch s propocenými koly v podpaží, říká: "Žádnej spěch," a jeho hlas vzbuzuje respekt.
Sedneš si vepředu. Autobus se zařadí do provozu. Za Čtyřicátou ulicí vjíždíte do čtvrti módy a názvy na rozích se změní ze Sedmé avenue na Módní avenue. Bývalé působiště Amandy. Nad Dvaačtyřicátou prodávají ženy bez oblečení a pod ní prodávají oblečení s ženami.
Na zastávce na Čtyřiatřicáté ulici je u dveří nějaký rozruch. "Drobný," řekne řidič. U pokladničky stojí mladík a snaží se rukou propracovat do kapes vypasovaných kalhot Calvin Kleins. Broskvové tričko Lacoste, knírek, který vypadá jako vytrhané obočí. V podpaží mačká malé desky na papíry a mohutný japonský papírový deštník. Deštník opře o pokladničku. "Ustupte si stranou," říká řidič. "Venku čekaj mokrý lidi."
"Jo, kamaráde, to já vím, co je to bejt mokrej."
"To mě nepřekvapuje, buzíku."
Konečně schrastí drobné a okázale sází jednu minci za druhou. Nakonec houpne bokem směrem k řidiči.
"Postup si dozadu, buzíku," povídá řidič. "Mně je jasný, že to dovedeš."
Mladík kráčí uličkou a groteskně pohybuje boky a zápěstím. Řidič se otočí a dívá se za ním. Když mladík dojde až dozadu, řidič zvedne deštník, který tam nechal. Počká na ticho a pak řekne: "Hele, hošo, zapomněl sis tady taktovku."
Přihlížející se uculují a hihňají. Autobus stále ještě stojí.
Hošo se zastaví na konci autobusu. Přimhouří oči a zakaboní se. Pak se usměje. Jde zpátky uličkou a dává si záležet. Dojde dopředu a vezme si deštník. Zvedne jej nad hlavu a zlehka se jím dotkne řidičova ramene, jako by ho pasoval na rytíře. Udělá to třikrát a přehnaně veselou fistulkou říká: "Ať je z tebe hovno, ať je z tebe hovno, ať je z tebe hovno."

U svého domu zjistíš, že nemáš klíče. Jsou v kapse saka, které zůstalo v redakci. I když svůj byt právě nemiluješ, je v něm postel. Chce se ti spát. Dosáhl jsi toho příjemného stádia vyčerpanosti, které by ti to mohlo umožnit. Myslel jsi na krabičku instantního kakaa v kuchyni, na Rodinný souboj
v televizi. Dokonce sis říkal, že si vlezeš do postele s Dickensem. Pro změnu si provětrat myšlenky nešťastnými příhodami někoho jiného.
Představa, jak spolu s ostatními vandráky ležíš stočený do klubíčka na chodníku vedle ventilace, ustoupí před o něco příjemnější vyhlídkou na to, že požádáš správce o náhradní klíče. Správce, mohutný Rek, tě nemá rád od té doby, kdy jsi o vánocích zapomněl na obvyklou pozornost - peníze nebo alkohol. Jeho žena není o nic méně hrozivá - jediný knír v rodině má ona.
Naštěstí dveře otevře jeden z bratranců, mladík, který se - díky tomu, že nevládne angličtinou a jeho vízová situace je velice pochybná - snaží vyhovět. Gestikulací se pokoušíš vysvětlit svůj problém a za pár minut už stojíš před dveřmi svého bytu s náhradními klíči. Na dveřích je přilepená obálka se znakem Allagashova zaměstnavatele, reklamní agentury. Uvnitř je vzkaz:

Kápo,
tohle posílám do tvého doupěte po četných telefonátech na tvé ctěné pracoviště. Ty už nedodržuješ pracovní dobu? Bůh ví, že je to otrava, ale je třeba zachovávat zdání a taky být k dostižení pro případ nepředvídané události, jako je tato. Abych to zkrátil:
Dlouho očekávaná schůzka se smyslnou Inge - ztroskotavší kráskou z plakátů - je ohrožena návštěvou sestřenice z bostonské větve rodiny. Já vím, co si teď říkáš: bostonská větev allagashského klanu? Ale v každé rodině je nějaké ponuré tajemství. Zmíněná sestřenice se akademicky vyžívá na newyorské univerzitě a přebývá v Allagashově hnízdečku. Je třeba ji zabavit ve velkém stylu. Je to dobře vychovaná mladá dáma jistého intelektu, kterou by jistě neoslnil nějaký mladší účetnický úředníček, jenž má plnou hlavu průzkumů trhu se zubní pastou. Tento úkol nelze svěřit nikomu, kdo nehovoří francouzsky, nečte The New York Review ofBooks a nemá ten nepopsatelný bezelstný šarm, který se pojí s tvým jménem. Tak mě, kápo, nezklam a vše, co vlastním, je tvé - včetně dávky nejjemnějšího bolivijského, nemluvě o mé nehynoucí vděčnosti a loajalitě. Dovolil jsem si ses-třenici, jisté Vicky Hollinsové, oznámit, že se s ní setkáš u Lví hlavy v sedm třicet, přičemž já a Inge se přidáme v nejbližším možném okamžiku. Vylíčil jsem tě jako něco mezi F. Scottem Fitzem, He-mingwayem a Wittgensteinem v pozdějším věku, tak se podle toho obleč.

V Kristu Tvůj T.A.

P.S. Kdybys měl u sestřenice štěstí, případně jí předal málo běžnou společenskou chorobu, tato instituce popře, že by o tvých činech cokoli věděla.

Allagashova troufalost tě konsternuje. Když ho voláš do kanceláře, abys pozvání odmítl, je už pryč. No je to jeho sestřenice a jeho problém. Myšlenka na Allagashovy geny a bostonské klima je děsivá. Jeho stručný popis vyvolává představu afektované dívky v sukni s tartanovým vzorem, bývalé šampiónky na zelených hokejových hřištích Nové

Anglie, ale zato outsi-derky v soutěžích krásy. Dívky, která se narodila s vystupováním, o jaké se Klára marně snaží od doby, kdy nastoupila na Vassarově univerzitě. Vypneš telefon a řekneš, že jsi žádný dopis nedostal.
Zapneš bedýnku a mrskneš sebou na gauč. V Rodinném souboji je dnes velká legrace. Při otázce o zahradním náčiní se hraje o deset tisíc dolarů; Richardu Dawsonovi se zvedá obočí. Ale ty se pořád díváš na hodinky. V sedm dvacet jsi na nohou, lítáš mezi oběma místnostmi a odkopáváš části oděvu do koutů. Jak znáš Tada, tak ten se u Lví hlavy ani neobjeví a chudák holka zůstane napospas všem těm ambiciózním hercům a zkrachovalým spisovatelům. Pár přátelských skleniček s ní tě nezabije. Hodíš na sebe sako a pádíš ven.
Dorazíš s desetiminutovým zpožděním. Kolem baru jsou lidi ve dvou řadách, ale po Allagashovi ani stopy. Ani stopy po nikom v tartanové sukni a s Allagashovými rysy.
Uprostřed piva si všimneš dívky, která stojí sama u věšáku, drží sklenici a čte si paperback. Občas zvedne hlavu a zase čte dál. Sleduješ její oči, když zkoumají místnost. Má inteligentní obličej. Vlasy jsou něco mezi barvou jahod a zlata, v tomhle světle se to nedá poznat. Doufat, že by to mohla být bostonská Allagashka, je snad příliš odvážné. Kozačky, džínsy a černá hedvábná košile. Nemá na sobě ani kousek madrasu nebo tartanu.
Do prdele s Allagashem a celým jeho rodem. S touhle dívkou bys rád mluvil a zeptal se jí, jestli už večeřela. Možná, že právě ona by ti pomohla zapomenout na tvé starosti a trápení, začal bys snídat a pěstovat jogging. Přemístíš se, abys byl blíž. Kniha, kterou má v ruce, je Spinozova Etika. Klobouk dolů. Zase zvedne oči a ty zachytíš její pohled.
"Moc racionalistů tady kolem sebe nemáme," řekneš.
"To se nedivím," řekne ona. "Je tu moc tma." Má hlas něco mezi štěrkem a medem. Usmívá se dost dlouho na to, aby tě povzbudila, a pak se vrátí ke čtení. Lituješ, že nevíš o Spinozovi něco víc, než že byl exkomunikován.
Ve dveřích se objevuje Allagash. Uvažuješ, že se ukryješ na záchodě, ale Tad tě zahlédne a jde k tobě. Podá ti ruku. Pak vtiskne polibek na filozo-fčinu tvář.
Představování, krátký zmatek kolem toho, jestli se všichni znají. Allagash ti s odmítavým koulením očí sděluje, že Vicky studuje filozofii v Princetonu. Tebe přestavuje jako kultovní literární osobnost, jejíž věhlas do provincií dosud nedorazil.
"Moc mě to mrzí, ale já zas musím letět. Já totiž řekl v sedm třicet a Inge myslela, že jsem říkal v deset. A tak je ještě, jak se říká, v negližé. Musím pro ni přes celý město. Ale v každým případě se sejdeme na večeři." Studuje hodinky. "Dejme tomu v devět třicet. Nebo radši v deset. V deset u Raoula. Nezapomeňte." Políbí Vicky a přitom ti do kapsy strká malou lahvičku. A zmizí jako pára nad hrncem. Vicky je zřejmě bratrancovou pohostinností trochu zaskočená. "Rozuměl jsi tomu všemu?"
"Víceméně." Víš, že Tada už dnes večer neuvidíte.
"On řekl v sedm třicet a jeho dívka myslela v deset?"
"To je běžné nedorozumění."
"Aha," řekne a dává knihu do kabelky. Tohle by mohla být dost trapná situace, ale ona jde rovnou na věc. "Tak co teď?"
Allagash tě uplatil troškou něčeho dobrého. Mohl bys ji pozvat k sobě a tam se s ní o ten honorář rozdělit, ale jaksi si říkáš, že raději ne. I když předpokládáš, že by to ocenila, rád by ses přesvědčil, jestli se pro změnu dá večer přežít bez chemie. Slyšet sebe i tu druhou osobu mluvit bez jihoamerického přízvuku Bleskového Gonzalese.
Ptáš se jí, jestli chce zůstat ještě na jednu sklenku, a ona se zeptá, co chceš dělat ty. Nakonec po schodech vylezete na ulici. Myslíš na Platónovy poutníky vycházející z jeskyně, ze stínového světa jevů k věcem, jaké doopravdy jsou, a uvažuješ, jestli je možné se v tomto životě proměnit. Být po boku filozofky tě nutí k úvahám.
Zastavíte se na kraji Sheridan Square a sledujete akrobata, jak na jed-nokolce přejíždí po laně napjatém mezi ploty. Nějaký kluk v davu se otočí k Vicky a řekne: "On takhle přejel nahoře mezi budovama World Trade Center."
"Představte si to," řekne nějaká žena.
"To je úplně jak moje práce," ozveš se ty.
Když akrobat pošle kolem klobouk, hodíš mu tam dolar. Jdete na západ a nemyslíte na žádný konkrétní cíl. Vicky ti vykládá o své práci. Je ve třetím ročníku a přijela na konferenci na Newyorské univerzitě, kde přednese polemiku s článkem nazvaným "Proč nejsou lidé".
Je chladný večer. Najednou jdete po Village a ty ukazuješ na význačná místa a důležité budovy. Ještě včera bys takovou vycházku považoval za něco šosáckého, ale dnes večer si vybavuješ, jak jsi tuhle část města míval rád. Po celé čtvrti voní italská jídla. Ulice mají přívětivá jména a do mapy města sestavené z přímek vnášejí prapodivné úhly. Budovy jsou skromných rozměrů a nesnaží se tě vyděsit. Kolem si vykračují urostlí homosexuálové se zbytnělými stehny, ověšení kůží a řetězy. Ti tě pro změnu děsí.
Vicky se zastaví před výlohou starožitnictví na Bleecker Street a ukazuje na dřevěného koníka z kolotoče. Stojí na podstavci a je bíle a červeně natřený. "Jednou bych ráda měla dům, kde by v obýváku kůň z kolotoče nebyl jako pěst na oko."
"A co takhle jukebox?"
"Jasné. Jukebox se vejde všude. A možná hrací automat. Takovej ten strašně starej s obrázky Bucka Rogerse."
Kráčíte dál a ona ti popisuje dům, ve kterém vyrostla. Rozlehlý tudorský barák na pobřeží v Marblehead, který postavili počátkem století jako letní byt a kde se přes honosnou jídelnu stále ještě udržela taková ta nálada rozvěšených ručníků. Byla tam spousta prázdných místností, kde se dalo hrát, a zamčený přístěnek pod schodištěm, kam bez jejího svolení nikdo nesměl. Spousta zvířat. Altánek, kde čtyři dívky mívaly čajové dýchánky bez čaje, kterým předsedala Vickyina nejstarší sestra. Otec pěstoval v kůlně na člunu kuřata a několik let se snažil přivést k životu zeleninový záhon. Každé ráno vstával v pět a šel si zaplavat. Matka zůstávala v posteli, dokud se u ní v ložnici neshromáždily dcery a zvířectvo.

To, co ti vykládá, je doprovázeno živou gestikulací a grimasami, až je z toho bohatý výjev z idylického světa dětství. Poprvé si všimneš, že má pihy. Nevěděl jsi, že se ještě dělají. Představuješ si ji jako děcko nesoucí na pláž kyblíček písku. Ty se díváš dolů z útesu náplavami času a říkáš: S touhle holkou se jednou sejdu. Mezitím na ni chceš dohlédnout, ochránit ji před krutostí spolužáků a nezodpovědnou žádostivostí puberťáků. Neodvolatelný minulý čas jejího vyprávění slibuje vpád nějaké tragédie. Čekáš hada v zeleninové zahradě.
"A co rodiče?" zeptáš se.
"Rozvedli se před třemi roky. A vaši?"
"Spokojený manželství."
"Tak to máš štěstí."
Štěstí není zrovna slovo, které bys použil - leda čirou náhodou.
"Máš nějaký sourozence?" chce vědět.
"Tři bráchy. Nejmladší jsou dvojčata."
"To je fajn. Teda jako že je to symetrický. Já mám tři sestry. Kluci pro nás byli velkou záhadou."
"To já znám."
"Hele, musíme my se s tím Tadem ještě vůbec sejít?"
"Tad vůbec nemá v úmyslu se s náma sejít. Vlastně spíš má ty nejlepší úmysly, ale nepřijde tam."
"On ti to řekl?"
"Ne, já jen že ho znám. Tad je věčně na cestě, ale málokdy dorazí."
"Co ti o mně řekl?" zeptá se, když jste se usadili na dvorku kavárny na Charles Street. Spiklenecky se usmívá. Zřejmě si myslí, že tvá loajalita k Ta-dovi se zbortí pod touto novou důvěrností.
"Moc ne," říkáš.
"No tak."
"Dělal ti reklamu. Já si představoval, že hraješ pozemní hokej a nosíš podkolenky s monogramem a silný brýle."
Vicky žádné komplimenty nevymáhá. Jen se usměje a prohlíží jídelní lístek.
Říkáš jí, jaký je Tad báječný člověk. Líbí se ti jeho elán a styl - joie de vivre, je ne sais quoi, savoir-faire, sprez-zatura. Skoro to myslíš upřímně. Sestřenice Vicky mu rozhodně profil jenom vylepšuje. Chceš ho vykreslit v příznivém světle. Není zrovna vhodný na nějaké bratříčkování, ale v mej-danových situacích je nenahraditelný. Říkáš jí, že Tad je výborný kamarád v časech nouze. I když není právě nejcitlivější, určitě je svým lehkomyslným způsobem velkorysý.
"Máte k sobě vy dva hodně blízko," chceš vědět.
"Podle mě je to idiot," říká.
"Přesně tak." Cokoliv řekne, je pravda. Má té na své rozevřené dlani. Líbí se ti, jak ke rtům zvedá sklenici vody, a taky její nenucené ruce a ústa. Bojíš se, že se jí do očí díváš moc upřeně, i když se zdá, že taková důvěrnost není nevítaná.
‚A co tvoje práce?" zeptá se. "Nejspíš bych si měla sednout na zadek."
"To, prosím tě, nedělej. Mně se to moc nelíbí. A taky mám dojem, že se nelíbím já jim."
"Znám lidi, co by se kvůli takovýmuhle místu přetrhli."
Byl bys raději, kdyby tak moc neobdivovala zaměstnání, které už třeba nebudeš mít, až se uvidíte příště. Přál by sis, aby to nikomu, včetně tebe, nebylo imponovalo. Cukneš sebou při pomyšlení, kolikrát jsi sám sebe v této souvislosti zveličoval. Popisuješ jí úmornou proceduru ověřování faktů, dlouhé hodiny nad slovníky, telefonními seznamy, encyklopediemi a vládními brožurkami. Říkáš jí, jak tě kárali, když jsi navrhoval stylistické změny.
"Já tě znám teprve pár hodin," říká Vicky, "ale myslím, že ta práce ti zrovna nesedí."
"Já si to myslím taky."

Stojíte na rohu Západní čtvrté ulice a Sedmé avenue a na oko čekáte na taxíka, který by Vicky zavezl zpátky do Tadova bytu. Kolem jezdí spousta prázdných taxíků, ale ty a Vicky si povídáte dál. Už jste mluvili o práci, penězích, mysu Cod, vločkách k snídani a problému rovnováhy mezi tělem a duší. Už sis napsal její adresu a telefon v Princetonu. Když jste šli z restaurace, vzala tě za ruku a od té doby se držíte. Uvědomuješ si, že kolemjdoucí muži - aspoň tedy heterosexuálové - vrhají závistivé pohledy. Uvažuješ, že na její příkaz uděláš něco ztřeštěného: ukradneš přilbu policajtovi, nebo třeba želízka nějakému přihřátému kavalírovi na Christopher Street. A co třeba takhle vylézt na kandelábr a zeshora jí zamávat šátkem.
"Ale já už teď opravdu musím," říká.
"Radši bych, kdybys nemusela."
"Já taky." Přistoupí blíž a políbí tě. Polibek opětuješ, o trochu delší. Čas běží. Zrychluje se ti tep. Uvažuješ, že ji pozveš k sobě, ale rozmyslíš si to. Nechceš poskvrnit tenhle čistý večer. Už teď myslíš na procházku domů, a jak si v posteli před spaním přehraješ všechny podrobnosti a odstíny večera, a že jsi ráno slíbil zavolat. Myslíš na to, že se Klára Tillinghastová může jít vycpat, protože ty jsi dnes večer šťastný.

SKŘETI, FRETKY A PSÍ ŽRÁDLO

Nad kávou a vajíčky čteš jak Timesy, tak Post, včetně sportovních stránek. Matka v komatu je na tom bledě. Boston vítězí v košíkové, ale prohrává na baseballovém hřišti. Servírka ti už dolila šestkrát šálek, a to je teprve osm třicet. V šest třicet ses probudil jako člověk, který je na tu hodinu uvyklý, a pocit jasu se skládal z rozjařenosti po večeru s

Vicky a z hrůzy z rána s Klárou. Té první jsi zavolal, hned jak ses probudil. Řekla ti, že Tad vůbec nedorazil a že se báječně vyspala poté, co vrátného přesvědčila, že je řádná návštěvnice. Máš chuť jí zavolat znovu - možná jí povědět všechno o své snídani.
V redakci jsi v devět třicet. Meg už je tam také. Když tě vidí, vypadá zaraženě. Je celkem snadné uhodnout, co se dělo včera, když se Klára vrátila. Teď už každý ví o tvé neschopnosti. Ani se nenamáháš zeptat.
Ale Meg napětí neunese. Přijde k tvému stolu a řekne: "Klára zuří. Tvrdí, že v tom francouzském článku je strašnej binec, ale že už je pozdě vyndat ho z čísla. Včera večer byla válečná porada, co dělat." Přikývneš. "Co se stalo?" chce vědět, jako by se k ní prosté vysvětlení jaksi nedoneslo.
Přichází Rittenhouse a předvádí svůj obvyklý pozdrav, což je něco mezi přikývnutím a poklonou. Bude se ti stýskat po jeho motýlcích a chování účetního ze začátku století. Pověsí si šálu a buřinku na věšák a postaví se u tvého stolu vedle Megan. Tváří se ještě truchlivěji a vážněji než obvykle.
"Mluvíme o tom francouzském článku," říká Megan.
Rittenhouse přikývne. "Domnívám se, že ta změna plánu byla hanebnost. I když pro to nějaký důvod mít museli."
"Měl jsi na to málo času,"říká Megan. "Všichni víme, že je to superlajdák."
"My stojíme za tebou," říká Rittenhouse.
Není v tom moc útěchy, ale představa je to milá.
Dovnitř si to klátivě přihasí Wade a zastaví se u tvého stolu. Podívá se na tebe a mlaskne jazykem. "Jakou chceš mít na hrobě kytku? Už pro tebe mám taky epitaf: Nedokázal čelit faktům."
"To není zrovna sranda, Yasu," řekne Megan.
"Prokristapána, to nevíš, že i takovej Lear měl šaška."
"Mohlo se to stát komukoliv z nás," říká Megan. "Musíme držet při sobě."
Vrtíš hlavou. "Já to zmrvil. Já si ten hrob vykopal sám."
"Neměl jsi dost času," nedá se Megan. "A bylo to mizerně napsaný."
"Každému z nás někdy chybička proklouzne," přidává se Rittenhouse.
"Copak to bylo tak strašný," ptá se Megan. "Většinu jsi měl přece hotovou, ne?"
"Já vlastně ani nevím," říkáš. Všichni si kladou otázku: Mohlo by se to stát mněl a ty bys je rád uklidnil a řekl jim, že ten problém je v tobě. Snaží se představit si sebe v tvé kůži, ale to je poměrně dost obtížné. Včera večer Vicky hovořila o nesdělitelnosti vnitřní zkušenosti. Řekla ti, aby sis představil, jaké to asi je, být netopýrem. I kdybys věděl, co je to sonar a jak funguje, nikdy si nemůžeš představit, jaké to je být jím vybaven, nebo jaké to je být chlupaté zvířátko a viset hlavou dolů ze stropu jeskyně. Říkala, že určité zkušenosti jsou přístupné jenom z jednoho hlediska - z hlediska jedince, který je prožívá. Zřejmě měla na mysli to, že v životě můžeme být jenom v jediné kůži, a to v té své. Meg si nedokáže představit, jaké to je být tebou, pouze si dovede představit sebe na tvém místě.
Chceš jim poděkovat za účast, ale nikdy jim nedokážeš doopravdy vysvětlit, jak k tomu fiasku došlo.
Skupinka se rozchází. Blíží se desátá. Nemáš co dělat. Ruce ti běhají po stole a sbírají propisky a spínátka na papíry, přerovnávají haldy papírů. Kolem dveří se proplíží Druid. Vaše pohledy se setkají a on se podívá jinam. Cítíš horko v tvářích. Jeho věhlasné mravy vypověděly službu. To je tedy aspoň něco. Jednou budeš dětem vyprávět, že jsi jediný v dějinách, koho Druid zpéroval.
Na stole máš povídku, kterou sis chtěl přečíst. Sleduješ vytištěné řádky a je to jako jet na ledě s ojetými pneumatikami - schází přilnavost. Vstaneš a uděláš si kafe. Ostatní se hrbí nad svými stoly. V tichu je slyšet škrábání tuhy na papíře a hučení ledničky. Jdeš k oknu a díváš se na Pětačtyřicátou ulici. Třeba zahlédneš Kláru na cestě do práce a zkusíš to s květináčem. I když jsou chodci nezřetelní, vidíš chlápka, jak sedí na chodníku a hraje na kytaru. Otevřeš okno a vystrčíš hlavu, ale dopravní ruch hudbu přehlušuje. Někdo tě šťouchne do boku. Wade ukazuje ke dveřím, kde stojí Klára.
"Okamžitě pojďte ke mně do kanceláře."
"Bejt tebou, tak jsem skočil," zašeptá Wade.

Od okna do Klářiny kanceláře je to jenom kousek. Moc malý kousek. A už jsi tam Zabouchne dveře zevnitř, sedne si před stůl a civí na tebe. Neřekne ti, aby sis sedl, a tak si sedneš. Začíná to ještě hůř, než jsi čekal. Přesto cítíš jistý klid, jako bys tím vším už prošel a toto byla už jen vzpomínka. Škoda, že jsi nedával víc pozor, když ti jedna žena, kterou jsi potkal u Zlomeného srdce, vykládala o zenové meditaci. Považuj tohle všechno za iluzi. Ona ti nemůže nic udělat. Samurajovi, který vstupuje do boje s pevným odhodláním zemřít, nemůže nikdo nic udělat. Již jsi přijal nevyhnutelnost ukončení pracovního poměru, nebo jak tomu říkají. Ale přesto bys tady nejraději neseděl.
"Ráda bych slyšela, co se stalo."
Hloupá otázka. Příliš obecná. Pořádně se nadechneš. "Zpackal jsem to." Mohl bys dodat, že to vlastně zpackal autor dotyčného článku, že ty jsi to podstatně vylepšil a že změna plánu byla neuvážená. Jenže mlčíš.
"Tak vy jste to zpackal."
Přikývneš. Je to pravda. V tomto případě ti ale pravdomluvnost nepřináší o moc lepší pocit. Nějak ti dělá potíže podívat se jí do očí.
"Můžu se odvážit požádat o menší upřesnění? Mě by to fakt moc zajímalo."
Trocha sarkasmu.
Jak konkrétně jste to zpackal?"
Ve více ohledech, než dokážeš říct.
"Takže?"
Mezitím už jsi pryč. Vyletěl jsi oknem s holuby. Snažíš se celou tu hrůzu zmírnit tím, že přemýšlíš, jak směšně vypadá

její drdůlek - jako plachta na remorkéru. Máš jisté podezření, že ji tohle v hloubi duše uspokojuje. Už dlouho se na to těšila.
"Uvědomujete si vůbec, o jak vážnou věc se jedná?" ptá se naléhavě. "Ohrozil jste pověst našeho časopisu. Vybudovali jsme si dobré jméno na úzkostlivé preciznosti ve faktografických záležitostech. Naši čtenáři se spoléhají, že u nás najdou pravdu."
Nejradši bys vykřikl "Tak prr! Nepřeskakovat mezi fakty a pravdou," ale Klára už je rozjetá a uhání dál.
"Pokaždé, když jde náš časopis do sazby, je jeho dobré jméno v sázce, a když se na stáncích objeví tohle číslo, vy to renomé poškodíte, a možná, že nenapravitelně. Víte, že za padesát let vydávaní jsme měli jenom jednu tiskovou opravu?"
Samozřejmě, že to víš.
"Uvědomujete si, že vaší nedbalostí utrpí všichni zaměstnanci?"
Klářina kancelář není moc velká ani za příjemnějších okolností a teď se každým okamžikem ještě zmenšuje. Zvedáš ruku a hlásíš se o slovo. "Můžu se zeptat, jaké jste tam našla chyby?"
Má seznam pěkně po ruce: dva opačné přízvuky, volební obvod ve střední Francii nesprávně umístěný na sever, ministr přiřazený k nesprávnému ministerstvu. "To je jenom, co jsem objevila na začátku. Úplně se děsím, co ještě najdu, až budu pokračovat. Obtahy jsou příšerné. Vůbec nepoznám, co jste verifikoval a co ne. Jde o to, že jste vůbec nedodržel ustálený postup, což byste už měl mít dávno zažité, postup, který máte podrobně popsán v rukověti a jehož řádná aplikace je jedinou zárukou, že se na hranici našich možností v tomto časopise faktografické chyby nevyskytují."
Klára je rudá v obličeji. Přestože Wade tvrdí, že nedávno začala běhat, s dechem je na tom mizerně.
"Můžete něco uvést na svou obhajobu?"
"Myslím, že ne."
"Tohle není první případ. Už jsem měla jisté pochybnosti dřív. Vy zřejmě nejste schopen dostát povinnostem spojeným s tímto povoláním."
Rozhodně nehodláš diskutovat o ničem, co říká. Výměnou za výstupní vízum by ses klidně přiznal ke všem zločinům popsaným v dnešním Postu. Vážně přikyvuješ.
"Zajímalo by mě, co mi řeknete."
"Předpokládám, že mám vyhazov."
Zatváří se překvapeně. Bubnuje prsty o desku stolu a mračí se. Dělá ti dobře, že se jí třesou ruce. "Přesně tak," řekne konečně. "S okamžitou platností."
"Ještě něco?" zeptáš se, a když neodpovídá, vstaneš k odchodu. Klepou se ti nohy, ale ona to snad nevidí.
"Je mi to líto," říká, když otvíráš dveře.
Čekáš v kabince na pánských záchodech, až se uklidníš. I přes úlevu a pocit, že to nebylo horší, než jsi čekal, se ti ruce na kolenou cukají. Bezmyšlenkovitě šátráš po kapsách a vylovíš lahvičku - Tadův dárek. Kdyby šlo o to, zlepšit si náladu, třeba by ti právě tohle doktor předepsal. Možná právě naopak; ďáblův lék.
Na hřbet ruky si nasypeš slušnou dávku. Zvedneš ruku k obličeji a pustíš lahvičku; ta s nechutnou přesností spadne do záchodové mísy, jednou cinkne o porcelán a potopí se s výsměšným šplouchnutím, které připomíná zvuk, jaký vydá hodně velký pstruh, když vyplivne háček příliš malé, načančané mušky.
Možná tohle není právě tvůj den. Měl sis v Postu zkontrolovat horoskop.

Když se vrátíš, ostatní diskutují u Rittenhousova stolu a hned zmlknou.
"Tak co?" řekne Megan.
I když se ti ještě třesou kolena, máš takový zvláštní pocit, že můžeš cokoliv. Mohl bys skočit z okna a létat nad střechami. Svůj stůl bys zvedl jednou rukou. Tví bývalí kolegové mají na čele cejch útisku.
"Bylo fajn tady s várna dělat."
"Přece tě...," řekne Megan. "To nemůžou."
"Ale ano."
"Co ti přesně povídala." zeptá se Rittenhouse.
"Hlavní myšlenka byla, že mám padáka."
"To nemůžou udělat," řekne Megan.
"Možná bychom tvůj případ mohli předložit výboru pracovních sporů," říká Rittenhouse. "Jak víš, jsem členem toho výboru."
Vrtíš hlavou. "Díky, ale radši ne."
"No tak by tě aspoň mohli nechat odejít, když to stejně chceš udělat," přidává se Wade.
"Na tom nesejde," namítáš. "Fakt ne."
Chtějí slyšet, co se tam přesně povídalo, a ty jim vyhovíš, jak jen to jde. Radí ti, aby ses nedal, odvolal se, požádal o shovívavost, poukázal na mimořádné okolnosti. Nechápou, že než bys bojoval, raději si necháš napráskat. Klára už se neobjeví. Wade se domnívá, že bys měl uchopit příležitost za pačesy a udělat na rozloučenou nějaké pořádné gesto. Navrhuje, aby sis v Druidově kanceláři stáhl kalhoty a vystrčil na něj zadnici. Když se tě Megan zeptá, co teď budeš dělat, odpovíš, že nevíš.
"Nemá cenu tady teď trčet. Věci si odnesu zítra."
"Mohli bysme zítra zajít na oběd," navrhuje Megan. "Moc ráda bych si s tebou promluvila."
"Jasně. Zejtra na oběd. Uvidíme se."
Se všemi si podáš ruku. Megan tě chytne u výtahu. "Já ti zapomněla říct, že zase volal tvůj bratr Michael. Vypadá to, že s tebou fakt chce moc mluvit."

"Díky. Já mu zavolám. Díky za všechno."
Megan ti dává ruce na ramena a políbí tě. "Nezapomeň na ten oběd."

Dole na ulici si nasadíš tmavé brýle a uvažuješ, kam se vydat. Starý problém a zdá se, že vyvstává stále častěji. Ztratil jsi i to málo suverenity, co jsi měl před pár minutami. Začíná ti docházet, že jsi přišel o místo. Už se nemůžeš spojovat se slavným časopisem, kde by ses po čase mohl stát redaktorem nebo kmenovým autorem. Vzpomínáš si, jak byl tvůj otec nadšený, když jsi to místo dostal, a je ti jasné, jaké bude mít pocity, až se dozví, že tě vyhodili.
Přecházíš na druhou stranu a posloucháš kytaristu na chodníku. Hraje blues a každé slovní spojení se ti zabodává přímo mezi třetí a čtvrté žebro, posloucháš "Nemám domov", "Prosím tě, neodcházej", "Meziměstský hovor". Když začíná "Sirotky", otočíš se a odcházíš.
Na Dvaačtyřicáté nedaleko Páté se k tobě přidá kluk.
"Marihuanový cigarety. Právej afghán. Prášky."
Vrtíš hlavou. Kluk vypadá tak na třináct.
"Taky mám koks. Jesi chcete, mám koks. Neřezanej peruánskej. Pořádnější dneska neseženete."
"Kolik?"
"Padesát za půlku."
"Půlku čeho? Půlku boraxu a půlku jasanovýho cukru?"
"Čistý zboží. Neřezány."
"To určitě. Dám ti pětatřicet."
"Já jsem obchodník a ne žádnej filantropickej spolek."
"Já padesát dát nemůžu."
"Pětačtyřicet. Ale vokrádáte mě."
Jdeš za klukem do parku za knihovnou. Než tam vlezete, rozhlédneš se na obě strany. Jeho brácha by tam mohl číhat s baseballovou pálkou. Dva starší občané házejí chleba holubům. Kluk tě zavede k mohutnému stromu a říká, abys počkal. Pak běží na druhou stranu parku. Vůbec nevěříš, že něco takového provádíš. Podporuješ zločinnost nezletilých. Vyhazuješ peníze za pouliční sajrajt. Kluk vyběhne zpoza fontány.
"Chci to zkusit."
"Do prdele," řekne kluk. "Kdo si myslíte, že jste - John DeLorean? Kupujete půlku, ne? A já vám povídám, že je to výborný."
Typická situace. Jeho obchodnický úsměv kamsi zmizel. Najednou si uvědomuješ, že tě obere, ale aspoň se přidržuješ naděje na fet.
"Tak mi to aspoň ukaž." Jde za strom a otevírá balíček. Kupuješ jakýsi bílý prášek a váha od pohledu zhruba odpovídá, ale to ještě nic neznamená. Dáváš mu peníze. Kluk si je strká do kapsy. Couvá a nespouští z tebe oči.
Protože je to poměrně zastrčené místo, řekneš si, že to hned vyzkoušíš. Použiješ klíče od kanceláře místo lžičky. Nejdřív to chutná jako prostředek na čištění odpadu. Podruhé už si zvykáš a není to špatné. Ale stejně máš pocit, jako by ti od nosu lítaly jiskry. Ať už je to cokoliv, doufáš, že to není smrtelné. Pevně věříš, že směs něco z Jižní Ameriky obsahuje. Dáš si ještě jednou a zavřeš balíček. Máš dojem, že už to působí. Chce se ti někam jít, něco udělat, s někým mluvit, ale je teprve půl dvanácté a všichni na světě mají práci.

Mnohem později - něco před půlnocí - se vrátíš do redakce. Je s tebou Tad Allagash. Máte oba v hlavě. Už ses rozhodl, že ti bude bez toho podě-lanýho místa lip, a také, jak je to báječné, že už jsi pryč. Další setrvávání v Oddělení verifikace faktů by nakonec vyústilo v nevyléčitelné stažení konečníku. Pěkně sis to tady zošklivil. Tento závěr nikterak nesnímá z Kláry Tillinghastové množství hříchů, kterých se dopustila na lidstvu a zejména na tobě. Tad to staví jako otázku cti. V kraji, odkud pochází, se tyto záležitosti řeší bičem nebo holemi se slonovinovou rukojetí. Říká, že vypráskání nactiutrhačných redaktorů má dlouhou a důstojnou tradici. Náš případ si však žádá jemnější metody.
Podstatná část večera byla věnována vymýšlení a realizaci řádné reakce. Část plánu vedla k Richardu Foxovi, tomu odpra-vovači, k vyzrazení některých nechutných tajemství, o kterých ses během svého dvouletého působení v redakci dozvěděl. Ty jsi to chtěl nechat plavat, ale Tad apeloval na tvého bojového ducha. Zatelefonoval sám a ozval se Foxův záznamník. Tad tam nechal vzkaz. Představil se jako dobře informovaný zdroj pod krycím názvem Podsvinče. Nechal tam Klářin telefon. Pak jste přikročili k fázi číslo dvě.
Noční hlídač kývne, když vidí tvou průkazku zaměstnance, a řekne ti, abyste se zapsali do knihy. Zapisujete se jako Ralph Kramden a Ed Norton. Tad vysvětluje, že vaše záležitost je bezodkladná; v sázce jsou věci související s prvním dodatkem ústavy. Hlídač je zvyklý na pisálky přicházející a odcházející v prapodivné hodiny a nemá dost elánu, aby se zabýval dalšími dvěma opilci. Ukazuje na nákladní výtah a věnuje se dál Časopisu o zápasení. Ani se nezajímá o váš kufr.
Když začne výtah stoupat, z kufru vycházejí pronikavé, jakoby ptačí zvuky. Při známkách zvířecí úzkosti se zarazíš. Asi to není ten nejlepší nápad. Nemáš zrovna obavy o Kláru, ale je ti líto fretky Freda v její roli náhodného komplice.
"Pohoda," řekne Tad. "Jde to až moc hladce. Možná jsme to měli zkusit s tím vlčím štěnětem." Tad chtěl původně obstarat netopýra, ale když ses zmínil o fretce, obočí mu s uspokojením vyjelo nahoru.
Dveře se otvírají v dvacátém devátém patře. Stojíte oba ve výtahu a naslouchá te. Všude ticho. Tad se na tebe tázavě podívá. Přikývneš a vykročíš do haly. Tad tě následuje. Zaklapnutí dveří od výtahu zní jako projíždějící nákladní vlak. Následuje dutá ozvěna kabelů a soustrojí a zase je ticho. Tad se nakloní a šeptá ti do ucha: "Zajatce neberem."
Jdeš první po chodbě a neseš kufr. Až k rohu je ve všech místnostech tma, ale stejně jsi ve střehu. Druid je pověstný tím, že se tu někdy vyskytuje v šílenou dobu, a ty si krátce představíš, že zajdeš za roh a octneš se před ním. Umřel bys

hanbou. Přesto ti tahle klukovina udržuje adrenalin v chodu. Kdo se bojí, nesmí do lesa. Zrcadlo na rohu nastavené pod úhlem pětačtyřiceti stupňů ukazuje, že i dál je tma.
Klářiny dveře jsou zamčené, ale to není problém. Máš klíč od sekretariátu a klíč od její místnosti je schovaný za - čím taky jiným? - svazkem K Britské encyklopedie. Je to otázka okamžiku.
Vejdete do Klářiny místnosti a zavřete za sebou. "Vstoupili do dračí sluje," šeptá Tad. iy rozsvítíš. "Tomuhle říkáš pracovna redaktorky?" povídá Tad. "Vypadá to jako pokojík nějaký protivný služky."
Ted" když už jste tady, najednou nevíš, co vlastně dělat. Fretka v kufru zuřivě škrábe.
"Kde je vodítko," zeptáš se.
"Já ho nemám."
"Dávat jsem ti ho."
"Žádný vodítko nepotřebujem. Větší překvapení bude, když ta mrcha vyskočí ze šuplíku."
Tad položí kufr na zem a zmáčkne zámky. Pak se postaví.
"Pusť ho ven," řekne. Zvedneš víko. Pak se všechno semele velice rychle. Zvíře ti zaboří zoubky do ruky. Ucukneš celou paží. Třicet centimetrů fretky letí s sebou. Bolest je příšerná. Zuřivě mácháš rukou a mrštíš zvířetem směrem k Tadovi. Ještě než Fred přistane na podlaze, vytrhne Tadovi z nohavice kus látky. Pak lítá po místnosti, převrací krabice a nakonec se schová na regále za svázané ročníky časopisu Scientíflc American.
Ruku máš v jednom ohni. Doruda rozpálené drátky ji spojují s mozkem, který ti jen buší v lebce. Třepeš rukou a odstřikuješ rudé kapičky po stěnách. Tad je v obličeji úplně bílý. Shýbne se a opatrně zkoumá díru v kalhotech těsně pod rozkrokem.
"Panebože! Chyběl malinkej kousek..."
Přeruší ho bušení na dveře.
"Ježíšmarjá!"
Další bušení a drsný hlas: "Otevřete! Já vím, že tam jste."
Ten hlas poznáváš - mohlo to být horší - a dáváš si prst před rty. Bereš z Klářina stolu tužku a blok a nezraněnou levou rukou neohrabaně píšeš Jsou zamčený dveře?
Tad se na tebe bezradně podívá.
Zpoza dveří se ozývá supění a další bušení. Knoflík na dveřích se otáčí sem a tam. Allagash tě šťouchá do ruky a rty se horečně vyptává. Zámek cvakne a dveře se rozletí. Stojí v nich Alex Hardy. Vážně pokývne hlavou, jako byste právě vy dva byli osobami, které hodlá najít o půlnoci v Klářině kanceláři. Snažíš se rychle vymyslet povídačku, kterou by spolkl. Tad třímá dřevěný metr, který našel za dveřmi.
"Ty jsi nás, Alexi, vylekal. Vůbec mě nenapadlo, kdo by se tu takhle v noci mohl potulovat. Já jen hledal peněženku. Byl jsem tu dnes ráno..."
"Skřeti," hekne Alex.
Tad se na tebe tázavě podívá. Pokrčíš rameny.
"Kolem mě jsou samý skřeti."
Teď vidíš, že je Alex namol. Uvažuješ, jestli tě vůbec poznává.
"Já znal giganty," pokračuje. "S gigantama jsem dělal. S chlapama, jejichž slova se vydaly do světa a každýho nakopaly do zadku. Jo a taky s holkama. Prostě s ženskejma. Ted mluvím o ctižádosti. Mluvím o talentu. Ne jako ty hovna tady kolem. Ty podělaný skřeti." Alex buší pěstí do zdi. Fretka vybíhá z úkrytu a míří ke dveřím. Kličkuje Alexovi mezi nohama. Alex se snaží ustoupit z cesty. Fretka škrábe drápky po linoleu. Alex se snaží udržet rovnováhu a chytá se nejdříve rámu dveří a pak, když se začíná kácet, věšáku a nakonec knihovničky, která se poroučí s ním. Vrchní háčky padajícího věšáku jen tak tak minou Tadův obličej. Alex je natažený na podlaze mezi rozházenými knihami. Netušíš, jak moc se udeřil.
"Vypadnem odsud, než přijde k sobě," povídá Tad.
"Já ho tu takhle nemůžu nechat." Sehneš se a zjišťuješ, co mu je. Dýchá; místnost už je cítit alkoholem.
"Dělej. To chceš vysvětlovat, co tady provádíme? Jdeme."
Odsuneš z Alexova hrudníku několik knih a natáhneš mu nohy. Na chodbě se rozezvoní telefon.
"Prokristapána, dyť mu nic není. Jestli nás tu chytej, je s náma amen."
"Popadni ten kufr," řekneš. Vezmeš z Klářiny židle polštářek a strčíš ho Alexovi pod hlavu. Nohy mu trčí ze dveří, takže se nedá zavřít. Trvá to věčnost, než přijede výtah, a dělá rámus jako při policejním poplachu.
Ve vestibulu je hlídač pořád ještě zabraný do svého časopisu. Když vám odmyká, máš ruku schovanou v kapse saka. Venku oba sprintujete pryč.
Nikdo z vás nepromluví, dokud nesedíte v taxíku. U Tada se umyješ a prohlížíš si zranění, zatímco Tad si převléká kalhoty. Zpočátku máš strach. Snažíš si vzpomenout, kdy jsi naposledy dostal tetanovku, a najednou tě napadne vzteklina. Mezi palcem a ukazováčkem jsou jasně viditelné stopy po zubech. Ranky jsou hluboké, ale ne velké. Tad tě ujišťuje, že stehy nutné nejsou. Tvrdí, že kdyby mělo zvíře vzteklinu, nebylo by tak milé, když jsi je strkal do kufru.
Nalije ti na ránu skleničku vodky. Rád posloucháš uklidňující slova. Do nemocnice se ti nechce. Nemáš rád nemocnice a doktory. Ze zápachu denaturovaného lihu se ti dělá špatně. Pak si vzpomeneš na Alexe. Třeba má otřes mozku. Z toho by dokázal udělat legraci jedině Post:
FAULKNERŮV PŘÍTEL NAPADEN CHLUPATOU POTVOROU.
"On se jenom vyspí z opice," říká Tad.
"Doufejme."
"Moc rád bych tam byl ráno, až se ta banda začne trousit do práce."
Tad vytáhne ze skříňky na léky vatu a náplast a nachystá na stole několik bílých řádek. Ty se zatím moříš s první

pomocí.
Po podání anestetik bolest i vina ustupují a celá příhoda je důvodem k bujarému veselí. "Giganti," chechtá se Tad. "Podělaný giganti. Zrovna si tak říkám, kdo je ten prcek, co mě nazývá skřetem. A najednou bac. Na pomoc přichází fretka Fred. De casibus virorum illustrium, jak jsme říkávali při latině."
"Co jste to říkali?"
"Něco o pádu slavných mužů."
Tad navrhuje, abyste vyrazili. Říká, že je ještě brzy. Namítáš, že tak brzy zase není, a on zdůrazňuje, že to není, jako když jsi musel ráno vstávat do práce. To je výmluvný argument. Souhlasíš s jedním drinkem u Zlomeného srdce.
V taxíku do centra Tad řekne: "Díky, žes mi pomohl s Vicky. Inge ti je moc zavázaná."
"Těšilo mě."
"Fakt. Měl jsi kliku, co?"
"Po tom ti nic není."
"To myslíš vážně?" Předkloní se a hledí ti do obličeje. "Myslíš to vážně. Tak tak. Každýmu, co si zaslouží."
Taxíkář přejíždí mezi jízdními pruhy a mumlá si nějakým jazykem ze Středního východu.
"No rozhodně je fajn, že se dostáváš z toho průšvihu s Amandou. Samozřejmě, že se na ni dalo dívat. Bůh ví, že jo. Ale nechápu, proč sis ji musel brát."
"Taky se tomu divím."
"To jsi neměl žádný podezření, když jsi viděl to znamení na jejím čele?"
"Jaký znamení?"
"Měla tam napsáno K pronájmu. Nájem dlouhodobý i krátkodobý."
"My se seznámili v baru. Byla tam tma."
"Ne taková, aby ona neviděla, že ty jsi její jízdenka ze země obytnejch přívěsů. Zářivá světla velkoměsta. Jestli sis opravdu chtěl hrát na spokojený manželství, neměl jsi ji nechat dělat modelku. Tejden na Sedmý avenue by zblbnul i jeptišku. Kde vládne povrchnost, tam nemůžeš počítat, že zako-řeněj a budou vzkvétat tvoje tradiční domácký hodnoty. Amanda se snažila dostat co nejdál od rudýho prachu a polních cest. A spočítala si, že se svou vizáží to dotáhne dál, než s tebou."
Pro Tada nejenže Amandin odchod nebyl překvapením, dokonce ho považoval za zákonitý. Potvrzoval jeho životní názor. Tvoje zhroucení je jen další verzí nekonečného příběhu.

K ránu popojíždíte limuzínou s jakýmsi Berniem a jeho dvěma asistentkami. Asistentky se jmenují Maria a Crystal. Crystal je na zadním sedadle a jednu ruku má položenou kolem tvého krku, druhou kolem Allagashova. Bernie a Maria sedí na sedátkách čelem k vám. Bernie hladí Marii po noze. Nevíš jistě, jestli Tad tyhle lidi znal už dřív, nebo jestli to jsou zbrusu noví přátelé. Tad si zřejmě myslí, že ví o nějakém mejdanu. Maria říká, že chce jet do Novýho Džerzi. Bernie ti položí ruku na koleno.
"Tohle je moje kancelář," povídá. "Tak co tomu říkáš?"
Nemáš dojem, že by ses chtěl dozvědět, v jaké branži Bernie pracuje.
"Taky máš takovou kancelář?"
Vrtíš hlavou.
"Jasně, že nemáš. Úplně z tebe čouhá ta Břečťanová liga. Ale já bych tě klidně mohl koupit, a tvýho fotra i s jeho klubem taky. Pěkně oblečený kluci jako ty mi nosej kafe."
Přikývneš. Říkáš si, jestli tenhle týden nedělá Bernie nábor a kolik asi tak platí.
"Asi je ti divný, kde je zbytek toho mýho byznysu, co?"
"Ani ne."
Tad mizí v Crystaliných šatech.
"Rád bys to věděl, co?" pokračuje Bernie. "Víš co? Tak já ti to povím. Je to dole na Lower East Side, Avenue D, podsvětí. Nedaleko od místa, kde makali mamka s taťkou a huntovali si zdraví, aby se jejich dětičky mohly usadit v Scarsdale a Metuchenu. Dnes tam jsou Mexikánci a feťáci. Ukážu ti to. Taky ti řeknu, jak zboží distribujem. Zajímá tě to?"
"Ani ne."
"Chytrej. Ses chytrej kluk. Já ti nevyčítám, že tě to nezajímá. Víš, co se stane lidem, co toho moc věděj?"
"Co?"
"Je z nich žrádlo pro psy. Žrádlo pro psy Purina."
Tad zvedne hlavu. "Těm vědem v agentuře účet."
Kladeš si otázku: Jak jsem se sem dostal? V ruce pokousané Fredem ti bolestivě cuká. Přemýšlíš, jesui je to vzteklina. Přemýšlíš, jestli je Alex v pořádku.
Bernie pokračuje: "Tohle bejval hlavní mexikánskej sektor ekonomiky. Obchody s jihoamerickejma přivandrovalcema a Taliánama z New Jersey. Byla to dost nejistá oblast - všichni ti Jihoameričani s dlouhejma nožema a krátkou trpělivostí -, ale i tak ještě zbejvalo dost prostoru pro podnika-výho ducha. Ted'jsme svědkama, jak se tam cpou jinýjjeníze. Ted mluvím o těch bankéřích v trojdílnejch oblecích s kontama ve Švýcarsku. To je jedna věc, co se v tyhle branži děje. Ale s těma chlápkama já se domluvím. Jim jde akorát o to, aby se jim prachy točily. Je to jednoduchý. Já se víc bojím svejch židovskejch bratrů, těch chasidů. Ty přicházej ve velkým stylu a vy-tlačujou nezávislý. Je to výnosnější než diamanty, hele voní nejsou blbý. Ti okamžitě vyčmuchaj příležitost. Jsou na tohle jak dělaný. Pohyblivé] kapitál, celosvětová organizace, diskrétnost a spolehlivost. Jak můžou neobstát? Povídám ti, že z většiny drog v zemi už je cejtit jidiš."
"Ty myslíš ty maníky v černejch kloboucích s těma parádníma pejzama?" řekne Tad.

"Věřte mi," říká Bernie, "to ne že by neměli na holiče. A co říkáte letos Yankeeům?"
"Nejsou na tom nejhůř," řekne Tad.
U příštích semaforů si vyskočíš pod záminkou, že ti je špatně z jízdy. Ujdeš půl bloku, když za tebou Bernie volá: "Hej! A nezapomeň - psí žrádlo."

ACH TA MÓDA!

Zájem o oblečení tě obvykle nezavede dál než k Brooks Brothers a J. Pressa v současnosti mají obé zařízení zřejmě menší potíže s úvěrem. Ale dnes dopoledne se chystáš vstoupit do tanečního sálu hotelu Waldorf-Astoria, kde jeden módní návrhář předvádí podzimní kolekci. Pozvánku jsi vymámil od kamaráda ve Vogue. Je ti zavázán od té doby, kdy si tvým austinem healey vyjel do Westchesteru a narval to do desateráka. Znáš lidi, kteří loví už dvacet let, ale desateráka ještě nezahlédli. Auto skončilo na vrakovišti u Pleasantville. Nemáš ponětí, co se stalo s jelenem, a těžko říct, kam se poděly peníze z pojistky - jisté je jen, že zmizely za dva týdny.
U vchodu vysoká žena se stříbrnými vlasy pečlivě zkoumá tvou pozvánku. Po stranách dveří stojí dva ohromní černoši v turbanech a paže mají zkřížené na prsou. Asi to mají být nubijští otroci nebo něco na ten způsob. Něco takového může projít jedině italskému módnímu návrháři. Žena zřejmě tvoří svou vlastní etnickou skupinu. Nemá ani obočí, ani řasy a vlasy jí začínají nepřirozeně vysoko, skoro až na temeni. Měla nějakou nehodu nebo to má být jenom elegantní? Zírá na tvůj amatérský obvaz, který už je teď šedý a flekatý.
"Pan..."
"AUagash," řekneš a předvedeš vojenský postoj. Je to první jméno, které tě napadlo. Nemáš chuť uvést svoje vlastní.
"Z Vogue?" ptá se.
"Od minulého týdne."
Přikývne a pozvánku ti vrátí. Přimhouří oči a nakrabatí nos, jako by chtěla říct, že jestli lžeš, předhodí tě nubijským hromotlukům k obědu.
Zahlédneš bar a zdá se, že je otevřený. Vysloužilí nákupčí obchodních domů se tísní opodál a žmoulají skleničky. Vypadají, že by radši byli na Floridě. Nejspíš je to chyba, začínat rovnou u baru; vlastně je to proti všem zásadám zdravého rozumu, že jsi vůbec tady - pod cizím jménem a s nejasnou představou, jak místní událost narušit.
S omluvami se prodereš až k baru a objednáš si vodku. "S ledem," řekneš, když se barman zeptá, jak to chceš. ‚A ještě jednu pro kamarádku," dodáš.
Se dvěma sklenkami v rukou se suneš od baru, zaujmeš rozhodný postoj uprostřed davu a zamračeně se rozhlížíš po sále, jako bys hledal svou výbornou přítelkyni ze světa módy. Nechceš být moc nápadný. Je jisté riziko, že tě nějaká Amandina kamarádka pozná a poštve na tebe ty ohromné Nubijce dřív, než budeš mít možnost udělat to, co jsi sem udělat přišel -i když ještě nevíš co. Uvědomuješ si, že takhle nějak se zřejmě cítí terorista, když uprostřed davu čeká s bombou v kufříku a myslí si, že se každý může okénkem podívat do jeho myšlenek a vidí tam vraždu. Třesou se ti kolena. Vypiješ jednu ze svých dvou skleniček. Z tebe by teda moc dobrý terorista nebyl. Pak si vzpomeneš, že jsi u baru viděl stát kufřík, a hlavou ti proběhne záblesk poznání, který se časově shoduje s prvním zapůsobením alkoholu. Jdeš zpátky k baru. Kufřík tam ještě je. Majitelem zřejmě bude plešatící muž s perfektně osmahlou pletí, který mluví se dvěma Orientálkami. Je ke kufříku otočen zády. Lokty se opíráš o bar a tváříš se znuděně.
"Co si dáte?" ptá se barman. Když řekneš, že nic, trochu se zamračí, a v tom, jak si tě prohlédne - ještě než se odvrátí -, je, zdá se ti, jistá podezíravost.
"Já to s tou pitomou jachtou neumím," vykládá plešatící pán. "Na to si platím pár Řeků." Dívky se k sobě nakloní, na něčem se dohadují a pak se dají do smíchu. Zjevně si hodily korunou. Muž jim vykládá o ostrovech, a v ten okamžik ty zmizíš s jeho kufříkem. Brnkačka.
Sedneš si u bližší strany předváděcího mola, doprostřed prostřední řady - říkáš si, že až se přehlídka rozběhne, chceš, aby k tobě byl co nejhorší přístup. Kufřík vrazíš pod židli a přikryješ ho sakem. Tvůj plán začíná mít pevné obrysy.
Ode dveří proběhne davem jakási vlna - jako když se rozdělí voda. Rozsvítí se reflektory filmařů. Konečně zahlédneš příčinu rozruchu - tvář, která ti připomene kosmetickou řadu, druh koly a nedávná šokující odhalení v reklamních časopisech supermarketů. Je to známá herečka a modelka na pracovní dovolené. Má na sobě vyšisované džínsy, tričko a jachtařskou čepičku, jako by tím říkala: "Vypadám báječně, i kdybych měla ruce svázané za zády." Víš jistě, nebo to máš z první ruky od Amandy, která s ní jednou dělala v exteriérech, že je posedlá hledáním dokonalého nosu. Měla už nejméně sedm plastických operací a pořád ještě není spokojená. Odmítá se fotografovat z profilu. Znáš lepší způsob, jak traumatizovat nosní chrupav-ku. Z této vzdálenosti vypadá nos úplně obyčejně a i zbytek se ti zdá být nijaký. Tipuješ ji tak na stopětašedesát centimetrů, což je pro práci na pódiu málo. A taky má na svět módy moc velké poprsí. Zato Amanda je, nebo byla, skoro dokonalá: boky osmdesát šest, pas padesát osm, přes prsa osmdesát čtyři. Taky znáš její číslo bot, rukavic a velikost prstenu. Klára by na tebe byla hrdá. Všechna čísla máš v malíčku. A když se přidají lícní kosti, které jeden fotograf někde označil za "neoklasické", dohromady to dělá sto padesát dolarů za hodinu.
Lidé se usazují. Na molo přichází žena v růžové róbě, zjevně hlava celé události. Usmívá se a pokyvuje hlavou, pohybuje rty při bezhlasých pozdravech a kráčí k řečnickému pultu na kraji mola. Ruce se ti začínají třást, rozhodneš se pro další životabudič. Prodíráš se davem proti proudu a míříš k baru. Lidé se na tebe dívají a ty se bojíš, že znají každou tvou myšlenku. Utěšuješ se tím, že na Amandu ses díval každý den skoro tři roky a nemáš sebemenší tušení, co se v té její hlavě odehrávalo. Vykazovala všechny podstatné příznaky a vydávala ty správné zvuky. Tvrdila, že tě miluje.

Světla pohasnou a žena v růžovém začíná vysvětlovat, proč jsme se tu dnes sešli. Říká něco o revoluci ve vkusu. Tento módní návrhář je jmenovcem jednoho známého renesančního malíře a ona se domnívá, že nepřehání, když vliv jeho práce na svět módy přirovná k vlivu toho starého mistra na vývoj malířství. Mezitím ti barman sdělí, že bar je zavřený až do skončení přehlídky, ale v případě tebe a tvé desetidolarovky učiní výjimku. Je asi v tvém věku. Chceš mu povědět o Amandě, ale místo toho řekneš: "Teda tady je šperků. Je tu vůbec nějaká ostraha?"
Podívá se na tebe. "Oni tu někde budou," říká s přesvědčením v hlase. Blahopřeješ si k báječnému tahu. Domníváš se, že rafinované formulace zahalily tvůj skutečný zájem o bezpečnostní zajištění akce, jenže on si tě tečí pasoval na zloděje šperků, což je v jeho očích možná ještě horší než člověk opuštěný na manželském loži. Kdyby se ti aspoň přestaly třást ruce. Prohlíží si tě; je zřejmé, že se mu nelíbíš. Každou chvíli už zavolá soukromé detektivy nebo nubijské hromotluky. Jestli všechno nepřiznáš, vymlátí z tebe třeba duši. Amanda bude přihlížet tvému neslavnému odchodu a řekne si: Tak sem až klesnul.
"Moje přítelkyně byla jen trochu nervózní kvůli náhrdelníku," říkáš barmanovi. "Možná bych jí měl taky přinést něco k pití, když už tu jsem."
Přidělí do druhé sklenky do výše několika prstů. "Led nemusíte," řekneš. Tváří se chladně. "Její manžel by moc nadšený nebyl, kdyby přišla domů bez náhrdelníku." Mrkneš na něj. "On si myslí, že je na bridži." Proč tohle proboha říkáš?
Když se vracíš na své místo, ohlédneš se přes rameno. Barman někomu něco signalizuje. Prodíráš se podél mnoha kolen, omlouváš se a bryndáš. Růžová dáma hovoří o odvážném novém stylu. První manekýnka vychází, zrovna když usedneš. Je to černoška a je vysoká jako příslušnice kmene Žulu. Růžová madam popisuje její ohoz a zdůrazňuje volány a jejich význam v této nové fazóně.
Amanda jde jako třetí. Aspoň si myslíš, že je to Amanda. Nemůžeš si být úplně jistý, protože je nalíčená a vlasy má stažené dozadu. Chůze je velice stylizovaná, ale přesto si myslíš, že poznáváš Amandiny charakteristické pohyby a držení těla. Udělá na molu otočku a je pryč. Ani jsi neměl čas přemýšlet. Dokonce ani nevíš, jestli to opravdu byla ona. Vzpomínáš si třeba, jak ti známí říkali, že ji viděli v příloze Timesů nebo někde a přitom to byla nějaká jiná manekýna. Někdy ti dokonce nosili vystřižené fotografie a ty sis říkal, jak je to legrační - ty ženy nebyly Amandě vůbec podobné. Ale od té doby, co odešla, dělá i tobě potíže ji poznat. Prohlížel sis její fotografii a snažil se sestavit takovou koláž, která by odpovídala představě v tvé hlavě. Na každé fotce vypadá trochu jinak. Její agentka prohlásila, že se dokáže stylizovat jakkoliv-jako koketa, manažerka, obyčejná holka. Návrhář, který s ní soustavně pracoval, zase řekl, že má poddajné rysy. Začínáš mít podezření, že vše, o čem jsi byl v souvislosti s Amandou skálopevně přesvědčen, nemělo o nic větší váhu, než co ztělesňuje tady pod těmi reflektory. Ty jsi viděl jen to, co prodávala, viděl jsi, co jsi vidět chtěl. Křečovitě svíráš kraj židle a čekáš, až se zase objeví. Plán máš víceméně vymyšlený. Až se zase objeví, tak ji oslovíš. Když tě budou chtít zarazit, řekneš, že kufřík je plný trhaviny, a jestli se k tobě někdo přiblíží, vyhodíš to tady všechno na oběžnou dráhu. Znovu se objevuje Zuluová v novém modelu. Pak jiná modelka. Teď by měla vyjít Amanda, ale přichází nějaká brunetka. Začínáš panikařit. Uviděla tě. Určitě už nepřijde. Ale příští manekýnka je Amanda, nebo ta žena, kterou za Amandu považuješ. Blíží se po molu a ty vstáváš. Růžová madam se rozplývá nad plisováním. Chceš vykřiknout Amandino jméno, ale ztratil jsi hlas. Lidé se po tobě začínají otáčet. Z hrdla vyloudíš jen takové tiché mlasknutí. Konečně slyšíš vlastní hlas: "A-man-do!"
Amanda jde dál. Dojde až na konec mola a udělá tam piruetu, až se jí rozevlaje sukně. Kráčí po jednom rameni téčka, otočí se a míří na druhé. Když je skoro přesně před tebou, otočí se a podívá na tebe. V tom pohledu je buď nenávist nebo lhostejnost. Chceš požádat o vysvětlení. Amanda se otočí a kráčí zpět ve vlastních stopách, jako by se vůbec nic nestalo. Ať je to kdokoliv, je to profesionálka. Ať je to kdokoliv, ty ji neznáš.
Dáma v růžovém tě žádá, aby ses laskavě posadil. Lidé se otáčejí a dívají se na tebe. Říkají: "Sedněte si!" a "Co chce?". Jeden fotograf vpředu tě vyfotí, protože co kdyby ses náhodou ocitl ve zprávách? Představíš si titulek v Postu: ODKOPNUTÝ MANŽÍLEK ZEŠÍLEL. Dvě gorily v oblecích pospíchají uličkami. Dráty, které jim visí od uší, zřejmě spojují sluchátka s malými vysílačkami. Ale rozhodně zajímavější je eventualita, že by to mohli být roboti. Jak můžeš vědět, že žena vedle tebe, která vypadá vyděšeně, opravdu pociťuje hrůzu, tak jak si ji představuješ ty? Kdybys jí šlápl na nohu, určitě by vykřikla, ale jak můžeš vědět, jestli by ucítila bolest, jak si ji představuješ ty? Tyhle roboty by člověk mohl pozorovat několik let a stejně by nemusel nic vědět. Dokonce by si robota mohl vzít za ženu.
Roboti se k tobě blíží uličkou, aby tě sbalili - každý z jedné strany. Takhle chytrému a účinnému manévru musíš zatleskat. Někdo zesílil reprodukovanou hudbu, snad aby přehlušila hluk doprovázející tvé zatčení. Když tě jeden muž s drátem u ucha uchopí za paži a řekne: "Tak půjdem," vůbec se nebráníš. Jdeš za ním mezi sedadly a omlouváš se lidem, kterým vrážíš do kolen. Jakmile tě robot dopraví do široké uličky, stisk na paži je rozhodnější.
Oba roboti tě vedou chodbou. Na chvíli jste obklopeni skupinkou japonských turistů, kteří jdou za průvodcem s růžovou vlaječkou a odznakem s japonským písmem na klopě. Tvoje eskorta hovoří do mikrofonů, které mají přidělané na rukávech. "Narušitel zadržen. Směřujeme do vestibulu." Ještě než tě vyrazí ze dveří, jeden z mužů se k tobě nakloní a řekne: "Ať už tě tu nevidíme."
Je slunečný den, modrá obloha - na tebe až moc slunečný, děkuju nechci. Naštěstí jsi aspoň tentokrát nezapomněl svoje chránítka na oči. Po Park avenue proudí polední davy. Čekáš, že na tebe lidi budou v hrůze civět, ale nikdo si tě nevšímá. Na rohu prodává tlustý muž v čapce Yankeeů z vozíku preclíky. Žena v kožichu má vytrčenou pravou ruku - doufá, že se ustrne nějaký taxík. Kolem burácí autobus. Opatrně, jako kdybys poprvé po letech vstupoval do bazénu, se nořís mezi chodce.
"Člověk míní, pán bůh mění," řekla Amanda. Tím to pro ni bylo vyřešené. Ty jsi chtěl vysvětlení, závěr, který by přisoudil vinu a nastolil spravedlnost. Přemýšlel jsi o násilí a přemýšlel jsi o usmíření. Ale zůstala ti jen předtucha, že tvůj život bude postupně blednout jako kniha, kterou jsi přečetl příliš rychle - zbydou jen mizející stopy představ a

nakonec už si budeš pamatovat jenom jméno.

NUDLE A SOUCIT

Po setmění se vrátíš na místo svých minulých zločinů, aby sis posbíral krámy. Protože časopis šel ráno do tiskárny, dá se předpokládat, že už jsou všichni doma. Když vstupuješ do budovy, máš zvláštní pocit - bezvěrče pronikl do chrámu. A kocovina po Waldorfu to jenom zhoršuje.
V devětadvacátém vystoupíš z výtahu a první, na koho narazíš, je Duch. Dveře výtahu se za tebou zavřou.
Stojí uprostřed přijímací haly, říká ahoj a hlavu má nakloněnou na stranu jako drozd, který poslouchá žížaly.
Chce se ti na místě otočit a utéct. Již pouhá tvoje přítomnost v těchto místech je trapná, zvlášť po včerejší noci. Čím déle vyčkáváš, tím těžší je něco říct. Jako by on byl hluchý a ty němý.
"Dobrý večer," řekneš divným přeskakujícím hlasem.
On přikývne. "Prý od nás odcházíte; je mi to moc líto. Kdybyste někdy potřeboval nějaké doporučení..."
"Děkuju. Moc vám děkuju."
"Sbohem." Otočí se a odpluje ke korektorně. Po tomto zvláštním setkání na tebe padne zatím největší smutek z toho, že odcházíš.
V místě, kde chodba zahýbá, mrkneš do zrcadla. Klářina místnost je zavřená a je tam tma stejně jako za dveřmi vedoucími k tajným komnatám Druida. Svítí se ve Faktech. Opatrně jdeš dál.
U svého stolu sedí Megan. Když vejdeš, zvedne hlavu a pak zase čte dál.
"Pamatuješ se na mě?"
"Pamatuju se na jeden domluvenej oběd." Nezvedá oči od stolu.
"Ach bože. To mě mrzí."
Podívá se na tebe. "Tebe vždycky všechno mrzí."
"Já musel zařídit jednu věc."
"Mladou a pěknou?"
"Starou, která mi zhořkla."
"Víš, já taky občas něco cítím."
"Tak hergot promiň."
"Chápu, že jsi toho poslední dobou nosil v hlavě moc."
‚A co takhle večeře?"
"Ještě jedno jídlo s tebou bude moje smrt." Teď se usmívá.
"Já si tu jen sbalím pár věcí. Budu hned."
Jakmile otevřeš zásuvku stolu, pochopíš, že by to mohlo zabrat celou noc. Obrovské množství krámů: desky, bloky, osobní i úřední korespondence, sloupcové i stránkové obtahy, recenzní výtisky, zápalky, papírky se jmény a telefonními čísly, tvoje poznámky, první verze povídek, fejetonů a básniček. Například tu je první verze "Ptáků Manhattanu". Taky "Zemědělská statistická ročenka vlády Spojených států za rok 1981", která byla nezbytná při ověřování třídílného článku o zániku rodinných farem; na zadní desky jsi napsal Laura Bowmanová a telefonní číslo. Kdo je Laura Bowmanová? Mohl bys to číslo vytočit a chtít ji k telefonu - zeptat se jí, jak zapadá do tvé minulosti. Říct jí, že trpíš ztrátou paměti a pátráš po nějakých stopách.
Ve vrchním šuplíku objevíš dva prázdné obdélníkové balíčky. Jeden z nich vlastně úplně prázdný není - pod černým papírem je jemný bílý prášek. Kreditní kartou ho vyškrábneš na stůl a kartou také uděláš dva rovné řádky. Podíváš se na Megan. Čte. Klidně bys to mohl v tichosti sjet sám a ona by si toho ani nevšimla. Vytáhneš z peněženky bankovku a palcem a ukazováčkem z ní sroluješ pevný váleček. Jedna žádnému z vás nic moc nedá. Na druhou stranu ti ani dvě nic moc nedají; po jedné budeš chtít druhou a ta vyvolá řetězovou reakci nezvladatelné lačnosti. Říká se tomu sebepo-znání? Ale ať je to, jak chce, toužíš udělat něco pro Megan. Pro ni by to mohlo být něco nevšedního, příjemné překvapení.
"Pojď sem na chvilku Meg." A už se v tom vezeš.
Podáváš jí bankovku. Megan zvedne obočí.
"Po tomhle zapomeneš, že jsi neobědvala."
"Co je to?"
"Prášek, který proslavil Bolívii."
Váhavě si přiloží bankovku k nosu a skloní se nad stolem.
"Udělej i tu druhou," řekneš, když ti bankovku nabízí.
"Myslíš to vážně?"
"Jistě." Chceš jenom, aby si pospíšila a už to bylo pryč.
Meg nakrčí nos jako králík a potáhne jím. "Díky."
Vysypeš obsah vrchní zásuvky na stůl a uvažuješ, jak vlastně se všemi těmi papíry naložit. Možná je v tom něco důležitého. Ale většinou je to na vyhození. Jak to od sebe rozeznat?
"Dnes ráno jsme tu měli menší problém," řekne Megan. Sedá si na desku tvého stolu. Odoláš nutkání vyskočit ze židle a běžet chodbou se sakem přetaženým přes hlavu. Bez komentáře. Celý den jsi v sobě umlčoval vzpomínku na nájezd vašeho opilého komanda do Klářiny kanceláře. Chceš Megan vysvětlit, že to byl vtip, byli jste opilí, byl to Tadův

nápad. To jsi vlastně ani nebyl ty, ale nějaké šaškovské já, které nedokážeš ovládnout. Ty takové věci neprovádíš. Ty takový vůbec nejsi. Ale kdyby byl Alex vážně raněn, Meg už by ti to asi řekla. Upřeně zíráš na brožurku nazvanou "Příručka verifikace faktů".
"Co tím chceš říct, problém?"
"No když Rittenhouse ráno přišel, našel u Kláry na podlaze Alexe Hardyho v bezvědomí."
Nějak se ti nedostává slov. "Vážně? A je v pořádku?"
"Nijak skvěle mu nejspíš není. Až se zbaví alkoholu v krvi, bude mu fajn. Léčí se u McLeana. V tom známým pijáckým klubu spisovatelů."
"Neublížil si, když spadnul?"
"To je právě to divný. Vůbec žádné viditelné zranění, ale u Kláry na podlaze byla krev. A taky na stěnách. Strašně zvláštní."
"Říkal něco? Teda o tom, co se stalo?"
"Nic, co by dávalo smysl. Vykládal něco o tom, že ho napadli skřeti."
"Policii, ééh, nevolali, nebo jo?"
"Proč by taky měli?"
"Jen tak jsem si říkal. Přijde mi to celý dost divný." Oddechl sis. Alexovi nic není a představa policie u tvých dveří mizí.
‚A ještě něco divnýho," dodává Megan. "V podatelně byl norek."
"Norek?"
"Schovával se v poštovním pytli na zamítnuté rukopisy. Když pošťák ráno pytel vyzvedl, tak ho to zvíře pokousalo. Museli zavolat Společnost na ochranu zvířat."
"To je fakt divný." Chudák Fred, řekneš si.
"Jak ti to jde?" řekne a ukazuje na stůl.
"Myslím, že to chce drastický opatření." Vstaneš, posbíráš koše z celé místnosti a postavíš je do řady vedle stolu. Vezmeš se stolu knihu a podáš ji Megan. "Mohla bys to dát za mě Alexovi? Řekni, že to je jeden z těch mladejch sekáčů." Vezme si od tebe knihu. Otvíráš šuplíky jeden po druhém a veškerý obsah sypeš do plechových nádob.
"A je to. Jdeme se najíst."

V taxíku se zeptáš Megan, kde by ráda pojedla.
"Co třeba u mě?"
"Ty budeš vařit?"
"To znělo dost nedůvěřivě."
"Jen je to dost radikální nápad."
"Jestli chceš radši jíst v restauraci..."
"Ne. Zní to ohromně."
Vystoupíte na Bleecker Street. Megan tě bere za ruku a vede tě do lahůdkářství. Zvedá krabici, abys ji schválil.
"Nudle," říká. Přikývneš. "Naučím tě, jak se nakupuje a připravuje krmě." V sousední uličce tě představuje dvěma krabičkám škeblí. Normálně, říká, by použila čerstvé těstoviny a čerstvé škeble, ale nechce tě zastrašit hned při první lekci.
Z lahůdek jdete směrem k Šesté. Megan ti vysvětluje rozdíl mezi čerstvými a sušenými těstovinami. Každým krokem se blížíte k místu na Cornelia Street, kde jste měli s Amandou první newyorský byt. Tohle byla vaše čtvrť. Tady v těch obchodech jste nakupovali. Tyhle ulice vám patřily tak nepochybně, jako byste na ně měli vlastnické právo. Teď je perspektiva trochu vychýlená, někdo o pár stupňů posunul povrch ulice a všechno je stejné a přitom jiné.
Jdete kolem Ottomanelliho řeznictví, kde za výlohou visí drobná tělíčka: stažení králíci, holá selátka, oškubaná drůbež se žlutýma nohama. Fretka ani jedna. Amandu tenhle výjev vždycky popuzoval. To už aspirovala na Upper East Side, kde řezníci své zboží navlékají do papírových napodobenin módních modelů.
Na rohu Jonesovy a Bleeckerovy je teď čínská restaurace místo baru, jehož lesbická klientela vás za mnoha letních nocí, kdy se horkem nedalo v bytě spát, nenechala usnout, a tak jste leželi při otevřených oknech. Těsně před tím, než jste se odsud odstěhovali, navštívila bar delegace nesvobodomysl-ných mladíků z New Jersey s baseballovými pálkami, neboť jednoho jejich kamaráda z baru vyhodili. Lesbičky měly kulečníková tága. Ztráty na obou stranách byly značné a podnik byl uzavřen nařízením jakéhosi oddělení.
O kus dál tě tlustá cikánka Madame Katrinka vábí do předního salónku s pohovkou z rudého sametu, aby ti předpověděla budoucnost. Co by ti asi bývala řekla před rokem?
"Nejlepší chleba ve městě," říká Megan a ukazuje na Zitovo pekařství. Když vstoupíte, nade dveřmi se rozklinká zvonec. Vůně uvnitř ti připomene rána na Cornelia Street, kde ses budil do vůně chleba z pekařských pecí; Amanda spala vedle tebe. Zdá se to být nekonečně dávno, ale ještě si dokážeš představit, jak spí. Jen si nepamatuješ, o čem jste spolu hovořili.
"Bílej nebo celozrnnej," zeptá se Megan.
"Já nevím. Asi bílej."
"Nevíš, co je pro tebe dobrý."
"Tak celozrnnej. Celozrnnej je lepší."
Z pekařství zamíříte k zeleninovému stánku. Proč po celém městě prodávají zeleninu Korejci? Pod zelenou plachtou se lesknou krabice s obludně velkým zbožím. Přemítáš, jestli vystavená zelenina barevně ladí podle tajných orientálních zásad ovládání mysli. Možná vědí, že kontrast rudých rajčat a žlutých tykví vyvolá v zákazníkovi neodolatelné nutkání koupit pytlík drahých pomerančů. Megan kupuje čerstvou bazalku, česnek, hlávkový salát a rajčata. "Podívej, to je

rajče," říká a ukazuje ti ohromný kus červené zeleniny. Nebo je to ovoce?

Megan bydlí v ohromném domě z padesátých let na rohu Charltonovy a Šesté. U dveří čekají dvě velké kočky - siamská a strakatá. Představuje je jako Rosencrantze a Guildensterna, krátce Rose a Guildy, a vysvětluje, že její první role hodně daleko od Broadwaye byla Gertruda v rockové verzi Hamleta.
"Já nevěděl, že jsi herečka."
"To byla moje první láska. Ale nebavilo mě dělat pořád servírku."
Byt je nevelká garsonka, ale zařízením působí exoticky. U jedné stěny je letiště s přehozem sešitým z malých kousků látek. Uprostřed místnosti stojí pohovka s květinovým vzorem a stejná křesílka jsou pod největším oknem. Na druhém konci místnosti je za řadou knihovniček schovaný psací stůl se stahovací roletou. Celkovou úpravnost poněkud narušuje květinové šílenství,
Megan si věší šálu do šatníku vedle dveří a kočky se jí při tom třou o kotníky. "Dáš si sklenku vína?" zeptá se.
"Jasně. Díky."
Kočky ji následují do kuchyně. Čteš si hřbety knih. Zkoumat povahu člověka podle jeho knihovny je hotová věda. Megan má praktické regály ze světlého javoru a v nich od všeho trochu. Knihovna je mírně neurovnaná, takže to vypadá, že se používá, a přitom má na druhou stranu řád, což značí respekt před jejím obsahem. Knihy jsou uspořádané do větších celků: jeden regál s poezií, skupinka velkých publikací o umění, dlouhá řada hogofogo francouzských románů, knihy o hudbě a opeře, spousta tenkých divadelních her od Samuela Frenche a půlka regálu suvenýrů na život v redakci. Do toho posledního se vejde ledacos. Vytáhneš upovídanou knížku Franklina Woolcrafta Vyprávění o městě; na prázdné stránce je napsáno: "Drahé Meg, díky níž žiju poctivě." Vracíš knihu na místo a zahlédneš hřbet s nápisem Cvičením ke kvalitnějšímu sexu.
Megan se vrací se dvěma sklenkami červeného. "Počkej chvilinku, jen se převlíknu. A pak tě naučím nejjednodušší jídlo na světě."
Megan jde ke skříni, která stojí vedle postele. Kde se chce převlékat? Do jaké míry se tu můžeme chovat nenucené? Když se přehrabuje ve skříni, nemůžeš si nevšimnout, že má rozkošný zadeček. Dělal jsi s ní skoro dva roky a vůbec sis té nádhery nevšiml. Kolik jí vlastně je? Bere něco z ramínka a říká ti, že se hned vrátí. Jde do koupelny. Siamka ti tře hlavou o holeň. Cvičením ke kvalitnějšímu sexu.
Megan se vrací a má na sobě kaštanovou hedvábnou blůzu s nabranými rukávy, již lze jen obtížně interpretovat. O jeden rozepnutý knoflíček víc a bylo by to sexy, ale tak jak je teď, se dá blůzka označit jako na doma.
"Sedni si," říká Megan a ukazuje na pohovku.
Sedáte si oba. "Máš to tu hezký."
"Je to tady malý, ale já si nemůžu dovolit přestěhovat."
Doufáš, že se konverzace trochu zkvalitní. Před pár okamžiky jste byli kolegové, kteří se vydali něco zakousnout. Teď jste muž a žena sami v pokoji s postelí.
Jedna z fotografií na stolku u zdi vedle gauče je velká a lesklá a je na ní mladší Megan a dva muži na jevišti.
"To byla moje poslední role. Kdo se bojí Virginie Woolfové? v Bridgeportu v Connecticutu."
Zvedneš další fotografii, chlapce s rybářským prutem, jak drží pstruha, v pozadí je chata a les.
"Bývalý přítel?"
Meg vrtí hlavou. Posune se po gauči, vezme fotografii a pozorně si ji prohlíží. "Můj syn," řekne.
"Syn?"
Megan přikývne a dívá se na fotku. "Tohle je před několika lety. Teď je mu třináct. Už jsem ho skoro rok neviděla, ale brzy přijede na návštěvu; jen co skončí škola."
Nechceš působit moc zvídavě. Vypadá to na choulostivé téma. O synovi jsi nikdy neslyšel. Megan je najednou daleko nevyzpytatelnější, než sis myslel.
Naklání se přes tvůj hrudník, aby fotografii vrátila na místo na stolku. Cítíš na tváři její dech.
"Žije se svým otcem na severu Michiganu. Pro takovýho kluka je to báječný místo. Dělaj takový klukovský věci - choděj lovit a chytaj ryby. Jeho otec je dřevorubec. Když jsem ho poznala, byl to ctižádostivý dramatik, jehož hry nikdo nechtěl hrát. Bylo to těžký. Nic jsme neměli a všichni se nám zdáli bohatí. A já nebyla zrovna nejlepší manželka na světě. Jack - to je můj bývalej manžel - nechtěl, aby jeho syn vyrůstal ve městě. Já zas nechtěla odjet. Samozřejmě, že jsem ani nechtěla, aby odjel můj syn, ale když rozhodnutí padlo, byla jsem zrovna v Bellevue pod práškama. Rozhodně jsem se nemohla pustit do nějakých sporů o to, komu připadne dítě."
Nevíš, co říct. Je ti trapně. Chceš toho slyšet víc. Megan usrkává víno a dívá se z okna. Přemýšlíš, jak je to pro ni asi nepříjemné.
"Manžel tě vrazil do blázince?"
"Neměl moc na vybranou. Pěkně jsem vyváděla. Maniodepresívní psychóza. Nakonec před pár lety přišli na to, že šlo jen o nedostatek jedny chemikálie. Nějaký lithium carbonicum. Teď beru čtyři tablety denně a je mi fajn. Ale už je trochu pozdě stát se zase mámou na plnej úvazek. Ale Dylan - to je můj syn - má báječnou nevlastní matku a já ho vídám každý léto."
"To je příšerný," vydechneš.
"Není to nejhorší. Já jsem teď v pořádku a Dylanovi nic nechybí. Ještě to dopadlo docela dobře. A co takhle nějakou večeři?"
Ty bys raději zaplnil mezery v jejím příběhu, vyslechl si všechny podrobnosti, výkřiky a úpění z Bellevue, ale Megan už vstala a podává ti ruku.
V kuchyni dostaneš ostrý nůž a tři stroužky česneku, které máš oloupat. Jde to špatně. Megan vysvětluje, že to je

snazší, když do nich párkrát klepneš tupou stranou nože. Pak si všimne obvazu. "Co se ti stalo s rukou?"
"Skřípnul jsem si ji mezi dveřmi. Nic hroznýho."
Megan jde za tebou ke dřezu omýt salát. Když uděláš krok dozadu, abys měl při krájení lepší úhel, srazíte se zadkem. Megan se zasměje.
Přechází ke sporáku. Natahuje ruku na poličku a sundává láhev. "Olivový olej," řekne. Naleje trochu na pánev a zapne plotýnku. Ty si naleješ další sklenku vína. "Je hotovej ten česnek," zeptá se. Podařilo se ti oloupat dva stroužky. Jsou pěkně nahaté.
"Moc výkonní zrovna nejsme, že?" směje se Megan. Vezme ti nůž z ruky, oloupe třetí stroužek a pak to vše nakrájí.
"Teď hodíme česnek na pánev a necháme ho osmahnout. Mezitím nakrájím bazalku a ty otevřeš škeble. Umíš zacházet s otvíračem?"
Většinou jenom stojíš a přihlížíš, jak Megan kmitá po kuchyni. Kdykoliv překážíš, jemně tě odsune. Dotek jejích rukou na tvých ramenou je ti příjemný.

"Povídej mi o Amandě," řekne Megan nad salátem. Sedíte za svitu svíčky u stolu v jídelním koutě. "Mám takový pocit, že došlo k nějakýmu průšvihu." "Amanda je fiktivní postava," řekneš. "Já si ji vymyslel. Uvědomil jsem si to teprve nedávno, když mě jiná žena, náhodou taky Amanda, obšťastnila hovorem z Paříže na účet volanýho. Nebude ti vadit, když otevřu ještě jednu flašku?"
Nakonec to Megan zhruba vylíčíš. Řekne, že Amanda musí být velmi nevyrovnaná. Napijete se na to.
Je ti z toho pořád hrozně, viď?" Pokrčíš rameny. Díváš se jí na prsa a snažíš se uhodnout, jestli má nebo nemá podprsenku.
"Děláš mi starosti."
Přemístíte se od stolu na gauč. Megan říká, že všichni promítáme své potřeby do ostatních, a ti nejsou vždy schopni je naplnit. Docházíš k závěru, že podprsenku nemá.
Omluvíš se a jdeš do koupelny. Rozsvítíš a zavřeš za sebou dveře. V koupelně je útulný nepořádek. Suché květiny na splachovací nádrži, na prkýnku bílá ovčí kůže. Odhrneš závěs od sprchy. Uvnitř je police plná lahviček. Vi-tabath, koupelový & sprchován gel. Líbí se ti, jak to zní. Šampon Pantene. Kondicionér Pantene. Není správné, že to u tebe vyvolává asociaci spodního prádla, ale je to tak. Pleťová voda Lubríderm. Vezmeš houbu a přejedeš si s ní po tváři. Vrátíš ji na polici. V misce na mýdlo je růžová čepelka na jedno použití.
Otevřeš skříňku na léky nad umyvadlem: kosmetika a obvyklý domácí repertoár nepovzbuzujících léků. Tuba antikoncepčního želé Gynol II. Bez barvy, chuti a zápachu. To je dobrá zpráva. Na vrchní přihrádce je zásobárna lahviček předepsaných léků. Vezmeš jednu do ruky: "Megan Averyová, lithium carbonicum, čtyři tablety denně." V druhé lahvičce je tetracyklín. Pokud je ti známo, netrpíš žádnou bakteriální chorobou. Vrátíš lahvičku na místo. Na třetí pokus se trefíš: "Valium, podle pokynů lékaře při stresu". Stres prožíváš. Podržíš lahvičku proti světlu. Skoro plná. Po kratším zápase zvládneš bezpečnostní zavírání. Na dlaň si vyklepneš modrou pilulku a spolkneš ji. Zamyslíš se. Když sis dal naposledy valium, ani jsi to necítil. A tak ještě jednu. Jasně - když jsi měl naposledy véčko, byl jsi nadrátovanej po kačku. No to je jedno. Vrátíš lahvičku na místo, vyčuráš se a spláchneš.
Když se vrátíš, Megan štrachá v kuchyni s nádobím. "Koukej padat," říká. Sedneš si na gauč a z láhve na stolku si naleješ další sklenku. Vlno je cítit jako zpocený sezónní dělník.
"Já chtěla jen sklidit nádobí," říká Megan, když se vrátí.
"Rozumná zásada. Chceš ještě víno?"
Vrtí hlavou. "Já už ted* moc nepiju."
"To je taky rozumná zásada." Máš velkodušný pocit.
"Píšeš tečí něco," zeptá se Megan.
Pokrčíš rameny. "Mám rozdělanejch pár nápadů."
"Jen tak dál," řekne Megan. "Ráda bych, aby ses jednou objevil v redakci a šel si do Beletrie pro šek. Ráda bych tě viděla, jak projdeš na oddělení kolem Klářiných dveří. U mě na tebe bude čekat flaška šampaňskýho."
Nechápeš, proč ti Megan tak věří, když ani ty sám sobě nevěříš. Ale stejně jsi jí vděčný. Zkoušíš si představit svůj triumfální návrat do redakce, ale místo toho se přistihneš, že obdivuješ, jak má Megan bosé nohy přitažené na gauči ke stehnům.
"Co budeš mezitím dělat? Hledáš si nějakou práci?"
"Mám nějaký tipy."
"Mohla bych tě spojit s pár lidma," říká. "Hlavně si musíš napsat pořádnej životopis - s širším zaměřením, abys mohl jít do nakladatelství i k novinám. Znám redaktora v Harper & Row, který by si s tebou moc rád promluvil. Už jsem mluvila s Klárou, a ta tvrdí, že co se týče časopisu, jednalo se o přátelský rozchod a posudek dostaneš dobrej."
Oceňuješ, jak je Megan neuvěřitelně výkonná, ale ten vyhazov tě trochu zdrbl, a tak chceš otázku nového místa nechat trochu uzrát. Právě teď bys rád vypil ještě trochu vína a zabořil se o něco hlouběji mezi tyhle polštáře. Rád bys Megan vyjádřil svou vděčnost. Natáhneš se a chytneš ji za ruku. "Díky," řekneš.
‚A kdybys potřeboval půjčit, než se dáš trochu dohromady, klidně přijď."
"Ty ses skvělá."
"Já ti jen chci pomoct, aby ses zase postavil na nohy."
Teď ne, říkáš si. Teď by ses radši natáhl. Zabořit se hlavou Megan do klína a týden dva tak zůstat. Postel je jen pár kroků odsud. Nakloníš se a volnou ruku položíš Megan na rameno. Když jí hladíš, hedvábí jí klouže po kůži. Ramínko od podprsenky nikde. Podíváš se jí do očí. Vzácná žena. Usměje se, zvedne ruku a hladí tě po vlasech.
"Všechno bude v pořádku," říká.

Přikývneš.
V obličeji se jí mihne nová myšlenka. "A jak se má tvůj otec?"
"Dobře. Báječně." Přisuneš si ji blíž. Rukou jí vklouzneš pod hlavu, a když si tvé rty najdou její, zavřeš oči. Tlačíš jí hlavu na opěradlo gauče a jazykem jí objíždíš zuby. Rád bys našel její jazyk. Chceš zmizet v její puse. Odvrátí hlavu a chce se vykroutit z tvého objetí. Rukou jí zajedeš pod blůzu. Jemně tvou ruku uchopí a přidrží ji tam.
"Ne," řekne. "Tohle přece nechceš." Její hlas je klidný a konejšivý. Nezlobí se, ale mluví rozhodně. Když chceš s rukou dál, zadrží tě.
"Kdepak." Když ji chceš ještě políbit, nenechá se, ale zůstane na gauči. Máš pocit, jako by Megan byla moře a ty hladina, která se snaží uklidnit. Položíš jí hlavu do klína. Hladí tě po vlasech. "Jen klid," říká. "Klid."

"Už jseš v pořádku," zeptá se Megan, když zvedneš hlavu z jejího klína.
Úroveň pokoje se neustále mění. Veškeré povrchy se nafukují a zase ustupují jako oceán. Úplně v pořádku nejsi. Vlastně jsi trochu v nepořádku.
"Já teď asi vstanu a půjdu, eh, do koupelny." To říkáš ty. Zvuková zkouška: jedna, dvě, tři.
Megan ti pomáhá na nohy. Drží tě za loket a vede tě ke dveřím. "Já počkám tady venku, kdybys mě potřeboval."
Černobílé dlaždičky v koupelně jsou v pohybu. Stojíš před záchodem a uvažuješ. Je ti špatně? Ani ne. Aspoň teda zatím. Ale vyčurat by ses mohl -když už jsi jednou tady. Rozepneš se a zamíříš do mísy. Před tebou je plakát a něco je tam napsáno. Předkloníš se, aby sis to přečetl, a pak se zakloníš, abys nepřepadl dopředu.
Když padáš, snažíš se chytit závěsu u sprchy, ale prstům se nedaří nic uchopit.
"Ses v pořádku?" ptá se Megan za dveřmi.
"Úplně," odpovídáš. Jsi vlastně spíš ve vaně. Čouhají ti jenom nohy, tam daleko na druhém konci těla. Je to takhle vlastně docela pohodlné, jenom že někde na břiše jsi trochu navlhlý. Budeš to muset prozkoumat. Zjistit zdroj toho vlhka. Za okamžik.
Dveře se otvírají. Pomoc přichází.

TAKOVÝ NEJASNÝ POCIT

Probudíš se s kočkou na hrudi. Jsi na gauči, zabalený do deky. Po několika minutách poznáváš byt Megan. Její postel je prázdná. Hodiny na nočním stolku tvrdí, že je 11:13. Podle slunce bude zřejmě den. Poslední, co si vybavuješ, je vášnivý výpad na Megan někdy před půlnocí; pravděpodobně neúspěšný. Máš pocit, že ses ztrapnil.
Posadíš se na gauči a divíš se, co to máš za zvláštní pyžamo. Postavíš se. Na kuchyňském stole je vzkaz: Vajíčka, vdolečky a pomerančový džus jsou v ledničce. Oblečení máš pověšené v koupelně. Zavolej mi později. Měj se - Megan.
Aspoň na tebe není naštvaná. Možná ses tak úplně nezostudil. Raději na to nemyslet. Svoje šaty najdeš v koupelně. Všechno je tuhé a čisté jako z prádelny. Když se oblékáš, strakatá kočka vyskočí na umyvadlo a tře se ti hlavou o bok. Měl bys tu Megan nechat vzkaz. Najdeš propisku a tlustý blok, ve kterém je na vršku každého listu napsáno PAMATOVÁK.
Drahá Meg, díky za postel a stravu. Večeře byla vynikající. Co dál? Máš se přiznat k částečné ztrátě paměti? Mám dojem, že jsem zalehl trochu brzy. Otázkou je, co jsi prováděl před tím? A když na to přijde - co po tom? Chce to takovou univerzální omluvu. Nějakou, která by pokryla všechny eventuální prohřešky. Omluv, prosím, menší odchylku od slušného chování. Doufám, že se brzy sejdeme, třeba na oběd.
Tohle vytrhneš. Na nový papír napíšeš: Drahá Megan, promiň. Já vím, že to říkám pořád, ale myslím to vážně. Díky.

Když se vrátíš do svého bytu, vyzvání tam telefon. Jsi na riziko zvyklý, a tak to zvedneš. Je to Richard Fox, ten reportér. Říká, jak zaslechl, že jsi právě přišel o místo. Tvrdí, že se mu líbila recenze, kterou jsi před časem napsal do časopisu Village Voice. Recenze knih ve Voicu nikdo nečte, ale žasneš nad úsilím, jaké Foxova sekretářka musela vynaložit, aby to vypátrala. Zmiňuje se, že otvírají místo v časopise Harpeťs, které by mohlo být pro tebe jak dělané, a říká, že by se mohl přimluvit. Je až příliš laskavý. Ani zdaleka nebyl takhle kamarádský, když ses s ním setkal na večírku u příležitosti vydání jeho poslední knihy.
"Před pár týdny jsem mluvil s Klárou Tillinghastovou,"říká. "Žádný slušný člověk by s něčím takovým nevydržel dlouho. Moje zdroje tvrdí, že po vás jela od začátku."
"Krátké líbánky, dlouhý rozvod."
"Takovým se dost trefně říká mrcha na kolečkách."
"Ona má spíš pásy. Jako tank sherman. Ale bylo by dost obtížný to verifikovat."
"Nejspíš víte, že o vašem časopise píšu článek."
"Opravdu?"
"Doufal jsem, že byste mi mohl poskytnout pár informací na dokreslení. Víte - pár vtipů; to, co lidi zajímá."
"Chcete slyšet drby?"
"Cokoliv mi můžete sdělit."
Po stěně vedle telefonu leze malý šváb. Rozmáčknout ho, nebo ho nechat jít?
"Já tam byl jenom takový pěšák. Nevěřím, že bych vám mohl sdělit věci celonárodního zájmu."

"Řekněme si to na rovinu. Kulisáci vidí nejvíc z celého divadla."
"Je to dost nezajímavá instituce," řekneš. Zdá se ti, že už to je tak dávno - zákulisní politika a špinavé prádlo tam nejsou o nic zajímavější než kdekoliv jinde.
"Proč k nim být loajální: Nakopali vás do zadku."
"Mě to celý hrozně otravuje."
"Můžeme zajít na oběd. Trochu to téma promrskáme. Co takhle v Ruské čajovně v jednu třicet?"
Říkáš mu, že nemáš co promrskat. Tvé informace jsou velmi neúplné. Všechno, o čem ses domníval, že víš, se ukázalo jako omyl. Říkáš mu, že jsi nespolehlivý zdroj. Dovolává se práva veřejnosti na informovanost. Dovolává se tvého smyslu pro pomstu. Dává ti telefon, kdyby sis to třeba rozmyslel. Ani si to číslo nezapíšeš.
Jdeš si něco zakousnout a koupit Post. Jsou skoro dvě hodiny. Není to poprvé, kdy si říkáš, proč všechna bistra ve městě patří Řekům. Na kelímcích na jedno použití jsou obrázky polonahých obyvatel Řecka.
Ach, atické rysy... křehkých mužů a roztoužených dívek...
Rozložíš si na pultě noviny a dovídáš se, že dítě matky v komatu přišlo na svět o šest týdnů dříve císařským řezem, ke kterému bylo přistoupeno jako k poslední možnosti. Matka zemřela.

Přicházíš Západní dvanáctou a ze Sedmé avenue vidíš, že na schodech k tvému činžáku někdo sedí. Ten člověk je děsně podobný tvému bratru Michaelovi. Jejda! Zpomalíš. Pak zastavíš. Je to Michael. Co tady dělá? Měl by být doma v Zapadákově. Sem nepatří. Spatří tě. Vstane a jde k tobě. Ty se otočíš a uháníš pryč. Vchod do metra je odsud půl bloku. Bereš schody po dvou a vyhýbáš se mrtvolám, které se vlečou schodištěm vzhůru. Na nástupišti čeká souprava ve směru od centra s otevřenými dveřmi. Fronta na lístky. Přeskakuješ turniket. Z reproduktoru na budce se ozývá kovový hlas: "Hej, vy tam!" Ženeš se do vagónu a dveře se za tebou zavírají. Lidi na tebe zírají. Když se vlak dá do pohybu, věnují se dál svým Postům a svému soužení.
Díváš se ušmudlaným oknem na ují/dějící nástupiště a vidíš Michaela, jak stojí za turnikety; honem ustoupíš od okna. Nechceš ho vidět. Ne že by to byl špatný kluk. Ale máš ze všeho pocit viny. Dokonce i tady; třeba tu prochází vagóny podzemkový policajt s vysílačkou, aby tě zatkl.
Sedneš si a hlavu ti prostoupí lomoz vlaku. Zavřeš oči. Co nevidět hluk vůbec nepůsobí jako hluk a pohyb nevnímáš jako pohyb. Klidně bys usnul.
Otevřeš oči a díváš se na reklamy. VLAKEM ZA VZRUŠUJÍCÍ NOVOU KARIÉROU. S WINGEM OKAMŽITÉ VÝHRYl JEMNÝ A PŘÍJEMNÝ NAROV-NÁVAČ VLASŮ. STAŇ SE MODELKOU - NEBO TAK ASPOŇ VYPADEJ.
Na Padesáté vystoupíš a vyjdeš po schodech na ulicí. Jdeš na východ a teplota prudce kolísá - přecházíš z chladivého stínu vysokých budov na krátké úseky, kam praží slunce. Na Páté avenue se zastavíš na rohu a prohlížíš si dlouhou řadu výloh naproti obchodu Saks. Přejdeš ulici k třetí výloze od východního rohu.
Figurína už je pryč. Znovu počítáš výlohy. Tam, kde byla Amanda, je teď nová figurína s hnědými akrylovými vlasy a s nosíkem mírně vzhůru. Jdeš podél výloh a každou figurínu si prohlížíš. Jednu chvíli si už myslíš, že jsi Amandu našel na Padesáté ulici, ale obličej je moc hranatý a nos vypadá úplně jinak.
Přišel jsi sem, aby sis dokázal, že ta modla už nad tebou nemá moc, ale teď, když je pryč, tak najednou nevíš. Co to má znamenat? Rozhodneš se, že zmizela, protože už jsi s ní skoncoval, a považuješ to za dobré znamení.

Na Madison Avenue jdeš kolem staveniště obehnaného hektary překližky, na níž jsou vylepené tváře rockových hvězd a Mary O'Brien McCannové. Třicet poschodí nad ulicí se vedle kostry nového domu na jeřábu houpe traverza. Z chodníku vypadá jeřáb jako hračka, ale před pár měsíci ses dočetl, že na tomhle místě zahynul chodec, když se utrhlo lano. Post napsal: SMRT PADÁ Z NEBE.
Jdeš kolem Helmseyho paláce - pod slupkou starého New Yorku prosvítá ohavná budova bohatého majitele nemovitostí. Chodník před vchodem zabral nějaký filmový štáb. Chodci se postupně podvolují ženě s deskami, která jim nařizuje, aby šli po vozovce. "Detail minikamerou," řekne někdo. Všichni jsou oblečeni do důležitosti jako do uniformy. V pruhu pro autobusy ztlumí kluk v tričku Střední školy blahoslavené matky ohromné rádio. "O koho jde," zeptá se tě. Když pokrčíš rameny, zase hudbu zesílí.

Fakty jsou jednoduchý a vidíš je jasně
Fakty jsou líný a přicházej pozdě
Fakty nám přinášejí stanoviska
Fakty nejsou, jak je chci já

"Hele, už jde," vykřikne nějaký hlas.
Jdeš dál a najednou si vzpomeneš na tu hledanou osobu, tu, která přišla a navždycky odešla. Zpátky na slunce na Pátou avenue a k hotelu Plaza, ohromnému bílému paláci, tyčícímu se uprostřed ostrova jako sen nových peněz o Starém světě. Když jste do New Yorku přijeli poprvé, spali jste s Amandou tady. Mohli jste bydlet u známých, ale první noc v New Yorku jste chtěli strávit v Plaze. Když jste vedle té proslulé fontány vystupovali z taxíku, zdálo se vám, že přijíždíte na premiéru filmu, kterým měl být váš život. Na schodech vás uvítal portýr. V palmovém atriu vyhrávalo smyčcové kvarteto. Váš pokoj v desátém patře byl malinký a okno vedlo do větrací šachty; ale i když jste z okna město neviděli, věřili jste, že vám leží u nohou. Limuzíny u vchodu byly jako kočáry a vy jste měli pocit, že jednoho dne budou čekat na vás. Dnes ti připomínají supy a ani se ti nechce věřit, že jsi někdy mohl mít tak povrchní sny.
Patříš k lidem, na nichž jsou založené spotřebitelské průzkumy - americký sen: vzdělaný produkt středních vrstev. Když se svou krásnou ženou bydlíš v hotelu Plaza, nechce to náhodou objednat tu nejdražší skotskou a pak se ve své

osobní limuzíně odebrat do divadla?
Jednou jsi tam bydlel ještě před tím - s rodiči a bratry, když tvého otce přeřazovali. Celý den jste s Michaelem jezdili výtahy nahoru a dolů. Druhý den jste se měli nalodit na Queen Elizabeth plující do Anglie. Řekl jsi Michaelovi, že v Anglii nemají příbory a lidé tam musejí jíst rukama. Michael se rozbrečel. Nechtěl jet do Anglie, nechtěl jíst rukama. Řekl jsi mu, ať si z toho nic nedělá. Nějaké příbory do té země propašujete. Plížili jste se chodbami, kradli jste příbory z táců za dveřmi a strkali jste je do kufrů. Michael chtěl vědět, jestli tam mají skleničky. Pro jistotu jste jich pár přibalili. Na celnici v Liverpoolu se Michael rozbrečel ještě jednou. Vystrašil jsi ho hroznými tresty za pašování. Nechtěl, aby mu usekli ruce. Před pár lety jsi byl na víkend doma a v zásuvce na příbory jsi našel lžíci s emblémem hotelu Plaza.

Jdeš Pátou avenue podél parku. Na schodech Metropolitního muzea se před menším zástupem předvádí mim s černobíle namalovaným obličejem. Projdeš kolem a zaslechneš smích, a když se otočíš, mim napodobuje tvou chůzi. Zastavíš se a on se ukloní a dotkne se klobouku. Ty se ukloníš a hodíš mu čtvrťák.
U pokladny řekneš, že jsi student. Pokladní se tě ptá, jestli máš legitimaci. Říkáš, že sis ji zapomněl na koleji, a ona ti nakonec stejně studentský lístek dá.
Jdeš do egyptského oddělení a procházíš mezi obelisky, sarkofágy a mu-miemi. Během několika návštěv v tomhle muzeu jsi nikdy neviděl jinou expozici. Mají tady mumie všech velikostí, některé jsou vybalené, aby bylo vidět kožovité, zpola uchované tělo. Taky mumie psů a koček a jedno miminko - starověký novorozenec, zabalený na věčné časy.

Z muzea jdeš k Tadovi na Lexington avenue. Je něco po šesté. Bzučák zvoní, ale nic se neděje. Rozhodneš se, že se půjdeš něčeho napít a přijdeš později. Za pár minut už jsi v ráji nespárovaných na První avenue. Začneš u Pátka, kde se ti podaří získat místo u baru a nakonec si i objednat pití. Nejlepší část večera právě začíná a podnik je nacpaný dychtivými sekretářkami a právníky, kteří si sem zaskakují z lepší čtvrti. Všichni vypadají velmi travolťácky - ani nemáš chuť se s nimi blíže seznámit. Na ženách kosmetika za stovky dolarů a tisíce ve zlatě kolem krků mužů s rozepnutými košilemi. Na řetízcích visí zlaté křížky, Davidovy hvězdy a lžičky na kokain. Někteří při shánění někoho do postele spoléhají na Boha, jiní na drogy. Někdo by se měl zabývat procentem úspěšnosti a napsat o tom do časopisu New York.
Sedíš vedle dívky se stříbrnými vlasy, která kolem sebe šíří vůni zimole-zu. V přestávkách mezi hovorem s kamarádkou už po tobě nějakou dobu pokukuje. Odhaduješ, že věkem bude ještě pod zákonem. Pod očima si namalovala dva purpurové pruhy, které mají připomínat lícní kosti. Už víš, co přijde, je to jen otázka času. Jenom nevíš, jak reagovat. Zachytíš pohled barmana a objednáš si další drink.
"Promiň, prosím tě,"řekne dívka. "Nevíš náhodou, kde by se tu dala dostat trocha koksu?"
"Ani náhodou."
"Já vím," řekne ona. "Teda my víme o místě, kde si mužem dát, jenže nemáme prachy. Nechceš jít třeba s náma? Máme ňáký prášky."

Tak takovej zoufalec zase nejsi, říkáš si. Ještě máš nějakou sebeúctu.
Vzbudí tě hlas Elmera Fudda. "Zabít toho kválíka! Zabít toho kválíka!" Sám máš pocit jako oběť vraždy. Pak spatříš dívku se stříbrnými vlasy a napuchlýma očima, jak se na tebe dívá, a napadne tě, jestli zločinem nebylo spíš znásilnění.
"Co se stalo?"
"Nic," řekne dívka. "Vůbec nic. To už je v mým životě normální. Seznámím se v baru s klukem a odnesu si ho domů, aby mi mohl zcepenět v posteli."
Tohle vylíčení událostí částečně odstraní bolest v tvé hlavě. Nacházíš se v cizí posteli. Na druhé straně pokoje běží v televizi kreslený film. Zjišťuješ, že jsi dosud částečně oblečený.
"Aspoň, že ses nepoblil," řekne dívka.
"Modli se, aby tě to štěstí neopustilo."
"Cože?"
"Kde to jsem?"
"No asi v mým bejváku, kde bys byl."
"Kde to asi tak je."
"V Queensu."
"Ty kecáš."
"Proč bych kecala?" Obličej jí zněžní a dívka tě pohladí po vlasech. "Nechceš to ještě zkusit?"
"Kolik je hodin?" řekneš. "Přijdu pozdě do práce."
"Dej si obklad. Je sobota."
"Já dělám v sobotu." Posadíš se v posteli a ruku jí odsuneš. Cítíš se mizerně. Na televizní obrazovce staví Wile E. Coyote něco neuvěřitelného, aby chytil kukačku. Plakáty po stěnách zachycují rockové skupiny pod rudými reflektory a koťátka v hebkých barvách.
Z vedlejší místnosti zaslechneš nějaké zvuky. "Kdo to je?" zeptáš se a ukazuješ na dveře.
Dívka dává na gramofon desku.
"Naši," řekne.

Zpátky na Manhattan se dostaneš ve dvě hodiny. Máš pocit, jako bys přešel přes oceány a pohoří. Když jsi konečně sebral odvahu vyplížit se z ložnice, rodiče sledovali televizi. Ani nezvedli hlavu.

Ještě nikdy tě pohled na interiér tvého bytu tak nepotěšil. Hledáš v ledničce tekutiny. Mléko je zkysané. Pokoušíš se zdřímnout na gauči, když v tom zazní bzučák.
Zmáčkneš knoflík na poslouchání a ozve se hlas: "Dodávková služba." Možná, že ti nějaký dobrák na dobírku posílá zbrusu nové srdce. Hlas se ozývá, jako by musel proniknout přes několik vrstev látky. Kde je sakra portýr? A chodí vůbec dodávková služba v sobotu? Zajímá tě to vůbec? Zmáčkneš knoflík otvírající hlavní vchod a vracíš se na gauč.
Když zazvoní zvonek, jdeš se mrknout kukátkem. Na chodbě stojí Michael; je hodně zmenšený, ale o nic méně hrozivý. Zvažuješ požární schodiště. Přistoupí blíž a zabuší na dveře. V rybím oku kukátka vypadá jeho pěst jako nějaký obludný přívěsek. Možná odejde, když budeš zticha. Buší ještě jednou.
Otevřeš. Michael jako by zaplnil celý prostor dveří.
"Michaele," řekneš. Podíváš se mu do neúprosných očí a pak se mu podíváš na nohy, které má obuté do pravých pracovních bot, jaké ve městě moc vidět nebývají.
Necháš dveře otevřené a jdeš do obýváku. Nejde za tebou hned. Za chvilku vstoupí a práskne dveřmi. Natáhneš se na gauč. "Sedni si," řekneš. Michael dál stojí před tebou. To není zrovna fér, říkáš si - takhle ještě zvýrazňuje svou převahu ve výšce.
"Co se to s tebou sakra děje?" řekne konečně. Každou minutou ještě víc roste.
Pokrčíš rameny.
"Už víc jak tejden se tě snažím sehnat. Volal jsem ti do práce, volal jsem sem."
"Kdy jsi přijel do New Yorku," zeptáš se.
‚A pak, když už sednu do autobusu do města a hlídám tvoje dveře, tak zdrhneš, jen mě zahlídneš."
"Já myslel, že to je někdo jinej."
"Hele, neser mě. Nechal jsem ti v redakci tak sto padesát vzkazů. A včera jsem tam šel a oni mi řeknou, že už tam od středy neděláš. Tak co to hergot znamená?" Má zaťaté pěsti, skoro bys řekl, že jsi přišel o jeho místo.
"Kvůli čemu jsi mě chtěl vidět?"
"Já tě vidět nechci. Pro mě za mě se tu můžeš třeba udusit v koksu nebo co to tu provádíš. Ale táta si o tebe dělá starosti a mně zase dělá starost táta."
"Jak se má táta?"
"Tobě to není fuk?"
Vždycky sis myslel, že z Michaela by byl výborný žalobce. Má dobře vyvinutý smysl pro univerzální vinu a nos na náhodné důkazy. I když je o rok mladší než ty, přivlastnil si roli staršího. Chápe tvé poklesky od slušného chování jako osobní urážku.
"Táta je služebně v Kalifornii. Aspoň ještě včera večer byl. Poprosil mě, abych ti zavolal a určitě tě dotáhl na víkend domů. No a protože to nikdy nebereš a ty sám nezavoláš, tak jsem tady. Jedeš se mnou domů, ať chceš nebo ne."
"Tak jo."
"Kde máš healeyho?" zeptá se.
"To je trošku problém. Kamarád s ním naboural."
"Ty necháš ňákýho maníka zlikvidovat svoje auto?"
"No já mu řekl, aby to jen tak trochu promáčknul, a on se nechal unýst."
Zavrtí hlavou a vzdychne. Už si zvykl, že od tebe nemůže čekat nic lepšího. Konečně si sedne, dobré znamení. Rozhlíží se po bytě, který ještě nikdy neviděl, a kroutí hlavou nad tím nepořádkem. Pak se podívá na tebe.
"Zejtra je výročí, kdybys náhodou zapomněl. Je to rok. Rozprášíme její popel do jezera. Táta chce, abys u toho byl."
Přikývneš. Tušil jsi, že tohle přijde. Nesledoval jsi sice kalendář, ale tušil jsi, že se to blíží. Zavřeš oči a opřeš hlavu o opěradlo gauče. Vzdáváš se.
"Kde je Amanda?"
"Amanda?" Otevřeš oči.
"Tvoje žena. Vysoká štíhlá blondýna."
"Je na nákupech."
Mlčky proti sobě sedíte a zdá se to být velice dlouhé. Myslíš na svou matku. Snažíš si vzpomenout, jaká byla, než onemocněla.
"Ty jsi prostě na mámu úplně zapomněl, že jo?"
"Nemusíš mě takhle jebat."
"A tátu jsi neviděl od vánoc."
"Co kdybys třeba držel hubu?"
"Ty ses nemusel kvůli ničemu namáhat, tak s tím přece nezačneš teď. Škola, holky, vyznamenání, fajnová práce - všechno ti to padá do klína, co? Ani za tím nemusíš moc jít, co, nějak to vyhledávat. Máma s tátou pro tebe určitě nemohli udělat dost. A tak je zřejmě moc jednoduchý brát lidi jako samozřejmost, když ses pan Někdo."
"Vševědoucnost musí bejt hroznýbřímě, brácho. Uneseš to vůbec?"
"Pan Báječnej, kterej si to přicválal loni z New Yorku jako ňákej debilní rytíř ve svým britským sporťáku a jen tak tak stihnul dramatický finále mámina života. Jako kdyby šlo o ňákej posranej newyorskej mejdan, na kterým se nechceš ukázat moc brzo, proboha."
"Drž hubu."
"Neříkej mi, ať držím hubu."
"A co když ti ji zavřu?"
Postavíš se. Michael si stoupne taky.
"Já jdu pryč," řekneš. Otočíš se. Sotva vidíš na cestu ke dveřím. Před očima máš mlhu. Bouchneš se o křeslo do kolena.

"Nikam nepůjdeš."

Když dojdeš ke dveřím, Michael tě popadne za rameno. Vyškubneš se mu. Tlačí tě na rám dveří, hlava ti bouchne o kov. Nemůžeš se hnout. Vrazíš mu loket do břicha a on tě pustí. Otočíš se a praštíš ho do obličeje. Praštíš ho pořádně. Udeříš ho rukou pokousanou od fretky a bolí to jako blázen. Spadneš pozpátku do haly. Vyškrábeš se na nohy a díváš se, co je s Michaelem. Michael stojí. Vybavuješ si, jak ti blesklo hlavou: Ted mě praští.
Když přijdeš k sobě, ležíš na gauči. Příšerně tě bolí hlava. Těsně pod levým spánkem cítíš, kam ruka dopadla.
Michael přichází z kuchyně a drží si papírový ručník u nosu. Ručník je od krve.
"Jsi v pořádku," zeptáš se ho.
Přikývne. "Ten kohoutek v kuchyni potřebuje vyměnit těsnění. Kape to jak blázen."
"Amanda není na nákupech. Odešla ode mě."
"Cože?"
"Jednou zavolala z Francie a řekla, že už se domů nevrátí."
Michael zkoumá tvůj obličej, jestli to myslíš vážně. Pak se natáhne do křesla a vzdychne.
"Já nevím, co bych řekl." Vrtí hlavou. "Do prčic. To je mi líto. Fakt je mi to líto."
Postaví se a jde ke gauči. Podřepne a zeptá se: "Jsi v pořádku?"
"Stejská se mi po mámě," řekneš.

NOČNÍ ŠICHTA

Michael má hlad a ty máš žízeň; je předložen a schválen návrh na výpad. Zdá se, že sobotní večer chtějí celá předměstí strávit v centru. Všichni na chodníku vypadají na sedmnáct a jsou velmi neklidní. Na Sheridan Square rve otrhaná postava plakáty z plakátovacích sloupů. Zaryje nehty do papíru a pak po servaném papíru ještě dupe. "To je ňákej aktivista?" řekne Michael.
"Ne, jenom má vztek."
Jdete ke Lví hlavě podél zarámovaných obalů knih všech spisovatelů, kteří se tu kdy opili, a míříte do zadní místnosti, kde jsou tlumená světla. Když se posadíte, James, dlouhovlasý černoch, místní frajer, vyskočí na stůl.
"Kdybych měl bejt upřímnej - já ji stejně nikdy neměl moc rád," řekne Michael. "Myslel jsem si, že je to mrcha. Jestli ji někde uvidím, natrhnu jí pajšl."
Představíš Michaela servírce Karen a ona se tě zeptá, jak ti jde psaní. Objednáš dvě dvojité vodky. Předhodí vám jídelní lístky a zmizí za rohem.
"Já nejdřív nemohl uvěřit, že ode mě odešla. A teď už ani nevěřím, že jsme se vůbec vzali," vykládáš. "Začínám si vybavovat, jak byla Amanda lhostejná a držela si odstup, když máma onemocněla. Jako by mámě měla za zlé, že umírá."
"Myslíš, že by sis ji vzal, kdyby máma nebyla nemocná?"
Schválně ses nezabýval věcmi souvisejícími se smrtí matky, skoro jsi popíral, že by to vůbec stálo za zřetel. Žil jsi s Amandou v New Yorku a manželství nebylo vysoko na tvém žebříčku hodnot, i když u Amandy vysoko stálo. Měl jsi jisté pochybnosti o tom, jak "v dobrém i zlém dokud nás smrt nerozdělí". Pak matce stanovili diagnózu a všechno se jevilo jinak. Tvoje první láska oznámila odchod a Amanda byla v pořadí. Máma nikdy neřekla, že by ji moc potěšilo, kdyby ses oženil, ale ty jsi ji tak moc chtěl potěšit, že bys třeba prošel ohněm, obětoval paže... Chtěl jsi, aby byla šťastná, a ona chtěla, abys byl šťastný ty. A ke konci jsi možná popletl, co chce ona a co chce Amanda.
Než se to stalo, nevěřil jsi, že můžeš smrt matky vůbec přežít. Zmítal ses mezi představou, že tvou povinností je vrhnout se na pohřební hranici, a jejím přáním, abys neztrácel čas truchlením, a nepřišel jsi na nic, co by vyhovělo oběma extrémům. Tolik času jsi strávil čekáním, že když smrt opravdu přišla, najednou jsi své pocity nechápal. Po pohřbu jako by ses motal ve vlastním nitru a hledal stopy života, ale nacházel jsi jen prázdné prostory a bílé stěny. Čekal jsi, až se dostaví ten pravý zármutek. Začínáš mít podezření, že dorazil o devět měsíců později pod pláštíkem reakce na Amandin odchod.
Michael si objedná sekanou zapečenou s brambory. Ty nic z lístku nechceš. Hovoříš o minulosti i o přítomnosti. Ptáš se na dvojčata, Petera v Amherstu a Seana v Bowdoinu. Už jste probrali lapálie v redakci včetně nedávné akce s fretkou, a tak se ptáš Michaela na jeho práci - renovování starých domů - a on ti říká, že to ujde. Právě pracuje na rekonstrukci hostince v New Hope.
"Budu potřebovat pár pomocníků. Třeba by tě to bavilo. Aspoň bys trochu změnil prostředí. Tak na tři čtyři týdny."
Řekneš mu, že o tom budeš přemýšlet. Překvapuje tě, že ti něco takového nabízí. Michael tě vždycky považoval za neschopného. Už ve dvanácti tě přerostl. S hmotným světem uzavřel morální spojenectví, a do toho tvé vlohy a úspěchy moc nezapadaly.
Pijete a hovoříte. Vlivem alkoholu rozdíly mezi vámi mizí. Ty, Michael, Peter, Sean a táta čelíte celému světu. Rodinu to dost zdrhlo, ale vy to zmák-nete. Zapomeň na tu běhnu Amandu. Taky na doktory, kteří nedokázali zachránit mámě život a neřekli ti, co se vlastně děje. Na Kláru Tillinghas-tovou. Na pastora, který u matčina smrtelného lože prohlásil: "Byli jsme svědky řady nevšedních úmrtí na rakovinu." Po mnoha skleničkách Michael řekne: "Já potřebuju na vzduch." Cestou zpátky do bytu se zastavíte u kamaráda, který náhodou má nepotřebnou půlku za neuvěřitelně nízkou cenu šedesát dolarů. Máš pocit, že tuhle svou vášeň už jsi v podstatě překonal. Dnes chceš jenom oslavit, že už máš nejhorší za sebou. Jsi mírně přiopilý a chceš jít dál a mluvit a mluvit.

Měl jsi nám to říct, povídá Michael, rozvalený na tvém gauči. "Jako že na co je vlastně rodina?" A bouchne rukou do stolu, aby na to položil důraz. "Na co je rodina?"
"Já nevím. Nechceš si dát pár řádek?"
Michael pokrčí rameny. "Ale jo." Dívá se, jak vstáváš a bereš ze stěny zrcadlo. "Pro mě bylo nejhorší," říká, "že nejdřív jsem ji pořád viděl takovou, jaká byla ke konci, hubenou a strhanou. Ale teď nosím v hlavě jinou představu. Nevím, kdy to bylo, ale jednou jsem přišel ze školy domů - to už ty jsi byl na vejšce - a máma za domem hrabala listí. Bylo to v říjnu nebo tak někdy a máma na sobě měla tvou starou lyžařskou bundu, která jí byla tak o šest čísel větší." Odmlčí se. Má zavřené oči a tebe napadne, že třeba usnul. Nasypeš na zrcadlo trochu kokainu. Michael otevře oči. "Pamatuju se, jak voněl vzduch a jak máma vypadala v ty bundě a s listím ve vlasech, vzadu bylo jezero. Takhle si na ni teď vzpomínám. Jak hrabe listí v tvý starý lyžařský bundě."
"To se mi líbí," řekneš. Dokážeš si to představit. Nosila tu bundu několik let. Když jsi vyšel ze střední školy, nechtěl jsi žádnou věc, která by ti ji připomínala, a tak si máma tu bundu vzala. Nikdy jsi o tom nepřemýšlel, ale teď z toho máš dobrý pocit.
Připravíš osm řádek. Michael začne chrápat. Zavoláš na něj a pak vstaneš a jemně mu zatřeseš ramenem. Zaboří se obličejem do polštáře. Uděláš dva řádky a sedneš si do křesla. Dnes je to přesně rok, co jsi až do rozbřesku seděl u máminy postele.
Když jsi posledně přijel domů, tři dny před její smrtí, a uviděl jsi zubožênou postavu, myslel sis, že omdlíš. Dokonce i její úsměv se změnil. Po několika měsících vyhýbavých řečí doktoři připustili, že toho moc nezmo-hou, a souhlasili, aby byla doma, pokud o ni bude rodina neustále pečovat. Když jsi přijel, Michael a tvůj otec byli vyčerpaní - už týden se u ní střídali po dvanácti hodinách. Na posledních dvaasedmdesát hodin sis noční směnu - od půlnoci do osmi - vzal ty. Každé čtyři hodiny jsi jí dával morfiovou injekci a svědomitě jsi sledoval příznaky choroby.

Když jsi ji uviděl poprvé, přestože tě Michael varoval, chtělo se ti utéct. Ale zděšení pominulo a byl jsi rád, že pro matku můžeš něco udělat. Byl jsi rád, že s ní můžeš být. Nebýt těch posledních hodin, ani bys ji vlastně nikdy nepoznal. Posledních několik nocí už vůbec nespala, a tak jste hovořili.
"Už jsi někdy zkusil kokain?" zeptala se tě poslední noc.
Nevěděl jsi, co říct. Zvláštní otázka od matky. Jenže ona teď umírala. Řekl jsi, že jo.
"Není to špatný," řekla. "Dokud jsem ještě mohla polykat, dávali mi kokain s morfiem. Proti depresi. Líbilo se mi to."
Tvoje matka, která za celý život nevykouřila cigaretu a po dvou skleničkách byla namazaná.
Řekla, že morfium je výborné na bolest, ale že je po něm otupělejší víc, než by chtěla. Chce mít jasnou hlavu. Chce vědět, co se děje.
A pak řekla: "Potřebujou kluci sex?"
Zeptal ses jí, co myslí tím potřebujou.
"Ty víš, co tím myslím. Měla bych to vědět. Už mi moc času nezbývá a je tolik věcí, se kterými jsem si vždycky lámala hlavu. Já byla vychovaná v tom, že sex je něco, co musí vdaná žena prostě vydržet. Trvalo mi dost dlouho, než jsem se přes tuhle představu přenesla. Ted mám trochu pocit, že mě podvedli."
Vždycky sis myslel, že tvoje matka je poslední puritánka.
"Spal jsi s hodně děvčaty?"
"Mami, prosím tě."
"No tak. Co chceš skrývat? Teď mě mrzí, že jsem to nevěděla dávno, že umřu. Mohli jsme se daleko lip poznat. Tolik toho o sobě nevíme."
"Dobře, pár holek jsem měl."
"Vážně?" Zvedla hlavu z polštáře.
"Do podrobností mě, mami, nenuť."
"Proč ne?"
"Protože to je trapný."
"Ráda bych, aby lidi neztráceli čas tím, že je jim něco trapný. Mrzí mě, že jsem to taky tak dělala. Tak mi řekni, jaký to je."
Už jsi začal zapomínat, jak tehdy vypadala, a stále častěji jsi ji viděl jako mladou, mladší, než jsi ji kdy zažil. Zesláblé tělo najednou jako by neexistovalo. Viděl jsi před sebou mladou ženu.
"A opravdu se ti to líbí," zeptala se.
"Jistě. Samozřejmě, že líbí."
"Spal jsi s holkama, do kterých jsi nebyl zamilovaný. Není to jiné, když zamilovaný jsi?"
"Jasně, že je to lepší."
"A co Sally Keeganová? Vyspal ses s ní?"
Sally Keeganová byla tvoje partnerka na školním plese. "Jednou."
"Já si to myslela." Potěšilo ji, že se její tušení potvrdilo. "A co Stephanie Batesová?"

Později řekla: "Jsi s Amandou šťastný?"
"Ano. Myslím, že ano."
"Myslíš, že to tak bude celý život?"
"Doufám."
"Já měla štěstí," řekla máma. "Byli jsme s tátou šťastní. Ale nebylo to vždycky jednoduchý. Jednou jsem od něj chtěla

odejít."
"Vážně?"
"Byli jsme jen lidi." Narovnala si polštář a trhla sebou. "Je to legrační." Usmála se.

Ta upřímnost byla nakažlivá. Rozšířila se až na začátek tvého života. Snažil ses vylíčit jí, jak nejlépe ti to šlo, jaké to bylo být sám sebou. Popisoval jsi jí, jaký jsi měl vždycky pocit, že nikam nepatříš, že ses vždycky přikláněl jen k jedné svojí straně a díval ses na sebe jakoby zvenčí, a přemýšlel jsi, jestli tyhle pocity má každý. Jak ses vždycky domníval, že ostatní lidé mají jasnější představy o tom, co dělají, a nezabývají se až tak moc nějakými důvody, proč to dělají. Hovořil jsi o prvním dnu ve škole. Brečel jsi a chytil mámu za nohu. Dokonce sis vzpomněl, jak tě na tváři štípaly její kostkované kalhoty. Poslala tě na autobus - tady tě přerušila a řekla, že byla stejně nešťastná jako ty - a ty ses schoval v lese, dokud jsi neviděl, že autobus odjíždí. Pak jsi šel domů a řekl, že ti to ujelo. A tak tě máma do školy odvezla autem a přijeli jste tam o hodinu později. Všichni se dívali, jak jsi přišel s papírkem v ruce a vysvětloval jsi, že ti ujel autobus. Když ses konečně posadil, věděl jsi, že ostatní už nikdy nedoženíš.
"Nemyslíš, že se tak trochu cítí všichni?" Pak ti máma řekla, že vždycky věděla o tom triku s teploměrem a horkou vodou, ale nechala tě předstírat, že jsi nemocný, kdykoliv měla pocit, že opravdu potřebuješ zůstat doma. "Ty jsi byl legrační dítě. A strašný mimino. Hrozně uječený." Přes tvář jí přeběhl úšklebek a ty sis na okamžik myslel, že si vybavila tvoje ječeni.
Zeptal ses, jestli chce morfium, ale ona řekla, že ještě ne. Chtěla mluvit a mít jasnou hlavu.
V okně za pelestí se objevil šedý pruh. V ostatních pokojích spali tví tři bratři, otec a teta Nora. Amanda byla v New Yorku.
"Byl jsem horší než Michael a dvojčata?"
"Mnohem horší." Usmála se, jako by ti právě udělila nějaké vyznamenání. "Mnohem, mnohem horší." Úsměv se zkřivil bolestí a matka prsty sevřela deku.
Prosil jsi ji, ať ti dovolí píchnout jí morfium. Křeč ustoupila a její tělo se uvolnilo.
"Ještě ne," řekla.
Vyprávěla ti, jaké jsi byl nesnesitelné miminko - pořád jsi blinkal, kousal, probrečel celé noci. "Ty jsi na spaní nikdy moc nebyl, co? Někdy jsme tě museli vzít do auta a jezdit s tebou kolem, abys usnul." Vypadala spokojeně. "Byl jsi něco extra."
Opět sebou cukla a zaúpěla. "Chyť mě za ruku," řekla. Podal jsi jí ruku a ona ji stiskla silněji, než by sis myslel, že dokáže. "Ta bolest," zašeptala.
"Prosím tě - já ti dám tu injekci."
Už jsi pohled na její utrpení nemohl moc dlouho vydržet, myslel sis, že omdlíš. Ale ona ti řekla, ať ještě počkáš.
"Víš, co mi ta bolest připomíná?"
Zavrtěl jsi hlavou. Chvíli na vlastní otázku neodpovídala. Zaslechl jsi první ptačí hlas.
"Tvůj porod. Nevěříš mi, viď, ale ta bolest je úplně stejná."
"Tak moc to bolelo?"
"Příšerně. Ty jsi vůbec nechtěl ven. Já myslela, že to nepřežiju." Nadechla se přes sevřené zuby a prudce ti stiskla ruku. "Tak teď víš, proč tě mám tak ráda." Nevěděl jsi jistě, jestli tomu rozumíš, ale máma měla tak slabý a zasněný hlas, že jsi ji nechtěl přerušovat. Držel jsi ji za ruku a díval se, jak se jí cukají víčka. Doufal jsi, že se jí něco zdá. Všude se ozývali ptáci. Snad v životě jsi neslyšel tolik ptáků najednou.
Po chvilce začala mluvit. Popisovala jedno ráno ve dvoupokojovém bytě nad garáží v Manchesteru ve státě New Hampshire. "Stála jsem před zrcadlem, jako bych svůj obličej nikdy před tím neviděla." Musel ses sklonit blíž, abys slyšel. "Byl to divný pocit. Věděla jsem, že se něco stalo, ale nevěděla jsem co."
Najednou byla někde jinde. Oči měla napůl otevřené, ale bylo jasné, že se dívá jinam. Okno do ložnice se plnilo světlem.
"Táti," řekla. "Co tady děláš?"
"Mami?"
Chvíli byla zticha a pak najednou oči otevřela dokořán. Její stisk povolil. "Ta bolest ustupuje," vydechla.
Řekl jsi, že to je dobře. Úplně najednou jakoby se místnost zaplnila světlem.
"Držíš mě ještě za ruku," zeptala se.
"Držím."
"Dobře. Tak mě nepouštěj."

JAK SE VEDE

Byt je najednou velmi malý. Michael chrápe na gauči. V hlavě ti tepou hlasy zpovědi i zjevem. Šel jsi přes zrcadlo po kolejích z bílého prášku a hledal jsi bod splynutí, kde se všechno prolíná podle nějakého vyššího kódu. Na okamžik ti bylo báječně. Už jsi to skoro měl. Pak ti došel kokain; a když jsi sjížděl poslední řádek, spatřil ses šeredně zblízka a srolovaná dvacka ti trčela z nosu. Cíl se vzdaluje. Ať už jím bylo cokoliv. Přece nemůžeš všechno pochopit během jediné noci. Jsi moc rozčilený, abys ještě vůbec mohl přemýšlet, a moc unavený, abys mohl spát. Jestli si lehneš, budeš se bát, že umřeš. Telefon se rozezvoní jako siréna. Zvedneš to po druhém zazvonění. Z hluku a zašifrovaného sdělení pochopíš, že je to Tad Allagash a že se s tebou chce sejít v Odeonu. Bude večírek. Tvoje přítomnost je žádoucí.

Řekneš mu, že tam budeš za deset minut.
Hodíš přes Michaela deku a na sebe sako; zkontroluješ svou skoro prázdnou náprsní tašku, pak zavřeš a zamkneš dveře. Na ulici se dáš do běhu. U dveří banky se čtyřiadvacetihodinovým provozem na Sheridan Square vložíš do přístroje plastikovou kartičku, která je, jak tě upozorňuje nápis, tvou propustkou do tohoto bankovního zařízení. Ozve se bzučák, otevřeš dveře a vstoupíš do místnosti barvy osvětleného bazénu. Nějaké individuum v maskáčích stojí u peněžního automatu. Vypadá, jako by hrál nějakou video hru - Angličan každým pohybem. Jestli sebou nehodí, říkáš si, budu ho muset zabít.
Konečně se k tobě otočí a rozhodí rukama. "Posraný mašiny. Takhle se toho světa nezmocněj. Tahle podělaná pobočka Citybank v neděli ráno nemůže vzít kartu ze Staten Islandu. Ted zkus štěstí ty." Ten moderní partyzán staví na odiv placku, na níž je napsáno: NEJSEM TAK MYSLÍŠ JAK SI ZFETOVANEJ ŽE JSEM.
Nejseš si vůbec jistý, že tvůj noční kolega ze Citybank umí se zařízením zacházet, a tak se těšíš na svou hotovost. Přistoupíš blíž a čteš si text na obrazovce, který tě vítá anglicky a španělsky a ptá se tě, ve kterém jazyce si přeješ bankovní operaci provést. Rozhodneš se pro angličtinu; nic se neděje. Zmáčkneš knoflík ještě jednou. Nakonec zmáčkneš všechny knoflíky na panelu, načež pořád bliká to srdečné oslovení. Nejsi zrovna typ člověka, který mlátí do neposlušných automatů. Nicméně právě teď bys nejraději projel pěstí obrazovkou. Zamačkáváš tlačítka, zvedáš nohu a zbytečně kopeš do zdi. Ze rtů se ti derou sprostá a násilnická slova. Nenávidíš banky. Nenávidíš stroje. Nenávidíš všechny idioty venku na chodníku.
S posledními pěti dolary se uvelebíš v taxíku. Jakmile jste v pohybu, hned se cítíš lip.
Přijíždíš před Odeon a Tad zrovna vychází se svým kamarádem Jimmym Q z Memphisu. Jimmy má naštěstí bouráka. Vlezete dovnitř, Jimmy dává šoférovi adresu. Cadillac pluje ulicemi centra. Že jedete, se dá poznat jedině podle pohybu světel za zabarvenými skly. Některá z těch světel kolem sebe mají matný kruh, jiná do noci vysílají křišťálové střípky. Auto zastavuje před přestavěným skladem. Slyšíš, jak nad liduprázdnou ulicí pulsuje mejdan jako vrtulník. Nemůžeš se dočkat, až tam budeš. Při čekání na výtah bubnuješ prsty o rám.
"Klid," povídá Tad. "Ses nadupanej, že až svítíš."
Ptáš se, co je to za mejdan. Tad se vytasí se jménem, které, jak tvrdí, patří dědici bohatství z rychlého občerstvení. Dveře výtahu se otevřou přímo do sálu, který je zhruba tak velký jako jeden ze států na Středozápadě a přinejmenším stejně lidnatý. Na třech stranách jsou okna a na čtvrté zrcadla. Bar a studený pult jsou na konci. Taneční parket je na protější straně, někde blízko New Jersey.
U baru tě Tad představí jakési ženě, Stevie, která má na sobě vypasované černé šaty s vlnitým lemem. Je velmi vysoká. Dlouhé světlé vlasy, bílý hedvábný šátek se střapci uvázaný kolem krku. Stevie řekne: "Tancuješ?"
"To se ví."
Bereš Stevie za ruku a míříš na parket, kde se přidáte k vřavě. Elvis Costello tvrdí, že je to třeba rozpumpovat, i když to vlastně nepotřebuješ. Stevie předvádí v rytmu vlnivé figury. Ty se uchyluješ ke svému newyorskému víření, na které máš patent. Hudba tak řve, že by ti vše, co máš mezi ušima, dokázala prohnat páteří do kostí a ty bys to pak třeba mohl vytřepat stehny a konečky prstů na rukou i nohou.
Stevie ti klade paže na ramena a líbá tě. Když řekne, že musí na dámy, ty zamíříš k baru pro pití.
Tad už na tebe čeká. "Viděl jsi naši kamarádku?"
"Jakou kamarádku?"
"Tvou nedávno zesnulou, ale dosud ne bývalou ženu."
Vzhlédneš od lahví a zkoumáš bezprostřední okolí. "Amandu?"
"No jasně. Tvář, která si řekla o tisíc výletů k Bloomigdaleovi."
"Kde je?"
Tad ti dá ruku za hlavu a nasměruje tvůj pohled ke skupince u výtahu. Amanda stojí z profilu, ani ne šest metrů od tebe. Nejdřív si myslíš, že je to jen úžasná podoba, ale pak Amanda zvedne ruku k rameni a na špičky prstů si začne natáčet pramen vlasů. Její agentka jí říkávala, že si takhle zničí vlasy. Není nejmenších pochyb.
To přece..., říkáš si.
Má na sobě toreadorské kalhoty a stříbrnou leteckou bundu. Vedle ní je kolohnát ze Středomoří v bílé hedvábné košili a vyzařují z něj vlastnická práva. Díváš se, jak se směje něčemu, co Amanda řekla, sjede rukou dolů a štípne ji do zadku. Au contraire, Pierre. Parádní ukázka opuštění společného lože. Ten chlápek vypadá, jako by ho vytesal Praxiteles roku 350 před Kristem a v roce 1947 ho Paramount oprášil do nějakého filmu. Přemýšlíš, jestli je jeho vzhled funkční, nebo je to jen kosmetická záležitost. Jak by asi zareagoval, kdybys mu utrhl uši?
"Kdo je ten napomádovanej přičmoudlec?" řekne Tad.
Sáhneš pro láhev a pořádně si naleješ. "Nejspíš šťastnej Pierre."
"Já už ho někde viděl."
"Časopis Gentlemen's Quarterly."
"Ne. Já ho někde viděl. Vím to." Tad pokyvuje hlavou, jako by se snažil přimět paměť k činnosti. "Já ho viděl na ňákým mejdanu. Všimni si ty kokainový lžičky, co se mu klinká na chlupatý hrudi."
"Mě to nezajímá."
"S Amandou nebyl, s ňákou jinou mrchou."
Stevie se vrací ze záchodu. "Tady je ten tancující cvok," řekne.
"Abych byl cvok, na to nemusím tancovat."
"Připrav se na nejhorší, kápo. Jde sem," řekne Tad.
A ovšem - Amanda už je tu.
"Ciao, bello," řekne, a než se na něco zmůžeš, políbí tě na tvář.

Zbláznila se? Copak nechápe, že ji neuškrtíš jedině díky nadlidskému sebeovládání?
Tada políbí se stejně obřadnou nenuceností. Tad Amandě představí Ste-vie. Vůbec nevěříš, že se něco takového skutečně děje. Neměl by někdo prohodit, jaký to je pěkný večírek?
"To je ten tvůj italskej hřebec?" řekne Tad a kývne hlavou směrem, odkud Amanda přišla. "Nebo řeckej bejk? Francouzskej sekáč? Nebo nějakej jinej přičmoudlej přistěhovalec?"
"To je Odysseus," řekne Amanda. "Můj snoubenec."
"Tak Odysseus," řekne Tad. "Odysseus. Jasně, že Řek." Kdyby aspoň Tad držel hubu.
Amanda se na tebe usměje, jako bys byl nějaký známý, na jehož jméno se snaží vzpomenout. To ti ani nevynadá, že jsi jí chtěl pokazit módní přehlídku?
"Tak jak se vede?" řekne. Zíráš na ni a žebroníš v jejích velkých modrých očích o trochu ironie nebo studu.
"Jak se vede?" Dáš se do smíchu. Amanda se směje taky. Plácáš se do stehna. Ona chce vědět, jak se vede. Moc legrační otázka. Taková šprýmovná. Amanda je číslo. Směješ se, až se z toho zakuckáš. Stevie tě plácá po zádech. A jakmile popadneš dech, začneš se smát ještě víc. Amanda vyplašeně kouká. Netuší, jak dokáže být srandovní. Chceš jí říct, že je veselá kopa, ale nemůžeš mluvit. Směješ se. Lidé tě bouchají do zad. Je to velká legrace. Lidi jsou legrační. Všechno je tak legrační, že málem umřeš smíchy. Nemůžeš popadnout dech. Dokonce ani nevidíš.

"Napij se," řekne Tad. Podpírá tě jednou rukou a v druhé drží plastikový pohárek. "Udělejte místo," nařizuje Tad tvářím kolem. Amandu nikde nevidíš.
"Co se stalo," ptá se Stevie.
"Má epilepsii," řekne Tad. "Já vím, co se s tím musí dělat." Stevie chápavě ustoupí.
"Já nejsem žádnej epileptik," řekneš.
"Ne, jenom emocionální kvadruplegik."
"Já nevěřil vlastním uším. Jak se vede? Věříš, že to řekla?" Znova se dáš do smíchu.
"Vydýchej se, kamaráde." Tad tě usazuje do křesla od Mies van der Rohe. "Jestli si myslíš, že to je sranda," řekne, "tak si poslechni tohle."
"Co?"
"Tak teda Odysseus. Pamatuješ se na něj?"
"Jak bych mohl zapomenout?"
"Konečně jsem si vzpomněl, kde už jsem ho viděl."
"Jak sahá Amandě na zadek."
"Ne. Poslouchej. Já mám v agentuře takovej účet. Na jménech nezáleží. Ale v Atlante je taková stárnoucí kráska, která šéfuje jedny firmě a dvakrát třikrát do roka přijede do New Yorku na plastický vylepšení obličeje na účet od agentury a taky má od nás zadarmo jídlo. Samozřejmě, že na večer potřebuje společnost. A my takový služby poskytujeme přes takovej malej podnik, kterej se jmenuje ‚Pán na telefonu.' Pánský doprovod, špičková úroveň. A když říkám doprovod, tak jsem nezvykle diskrétní. No prostě asi před rokem jsme si zatelefonovali pro pána a voilá - on to Odysseus."
"Ty se mě snažíš rozveselit."
"Je to pravda. Musel jsem s těma numerama bejt dva večery za sebou a samozřejmě, že expres Allagash vykolejil. Agentura za jeho služby platila, a rozhodně to nebylo za duchaplnou konverzaci."
Když se dáš do smíchu, Tad řekne: "Opatrně." Ale tentokrát to máš pod kontrolou.
"Pán na telefonu."
"Přesně tak."
"Pán na telefonu na píchání."
"Tak tohleto," řekne Tad, "je teprve sranda. Mazanej Odysseus."
"Konečně má Amanda pořádnýho sekáče," řekneš a byl bys moc rád, kdyby to bylo legračnější. Chtěl bys, aby tě smích uvolnil z tíhy tvého těla a odnesl tě někam pryč, ven otevřeným oknem a nad město, až by se všechna ta špína a bolest scvrkly na blikotání vzdálených světel.
"Já nevím," řekneš. "Ona to vlastně taková sranda není. Je to spíš smutný."
"Správně, nekompenzuj si průser dobrou náladou."
"Kde je Stevie?"
"To je další doják. Radši od toho dál, kápo."
"Proč?"
"Stevie alias Steve měl před pár týdny třetí operaci. Nic se na něm nepozná, co?"
"Ty myslíš, že tomu budu věřit?" Promítneš si v hlavě obrázky Stevie. "To je hovadina."
"Copak bych ti lhal? Zeptej se Jimmyho Q, když mi nevěříš. A na co myslíš, že má ten šátek kolem krku? Ohryzek se odstranit nedá."
Nemáš ponětí, jestli to Tad myslí vážně, nebo ne, protože už tě tolikrát vypekl. A tvoje zvědavost ohledně Stevieiných chromozómů už stejně pominula. Noc příliš pokročila, aby stálo za to se tím zabývat.
"Jen jsem ti to chtěl říct."
"Díky." Vstaneš.
"Tak si to tak neber, kápo." Položí ti paži kolem ramen.
"Mně jenom něco došlo."
"Copak to bylo?"
"Ty s Amandou byste byli báječnej pár."
"To má nejspíš znamenat, že bys chtěl Odyssea jenom pro sebe."

"Čau, Tade."

V koutě podlaží je bokem několik pokojíků. První dva jsou plné kokainových fandů a seriózních žvanilů. Třetí je volný a na stolku vedle postele je telefon. V náprsní tašce najdeš číslo.
"Kolik je hodin?" řekne Vicky, když se představíš. "Kde ses?"
"Je pozdě. Jsem v New Yorku. Já si jenom chtěl popovídat."
"Počkej - ty ses určitě s Tadem."
"Byl jsem s Tadem."
"Na povídání je trochu pozdě. Stalo se něco?"
"Já ti jenom chtěl říct, že mi umřela máma." Nechtěl jsi to vybalit tak najednou. Ženeš to moc rychle.
‚Ach bože," řekne Vicky. "To je mi hrozně líto. Já nevěděla, že je... a kdy?"
"Před rokem." Pohřešovaná osoba.
"Před rokem?"
"Já ti to neřekl předtím, tak jsem ti to chtěl říct ted. Přišlo mi, že to je důležitý."
"Je mi to líto."
"To nic. Není to tak hrozný. Teda předtím to bylo." Nedokážeš se vyjádřit. "Strašně bych chtěl, abys ji poznala. Bejvaly byste si padly do noty. Měla vlasy jako ty. A nejenom to."
"Já nevím, co ti mám říct."
"A ještě něco jsem ti neřekl. Oženil jsem se. Strašnej omyl, ale už je to pryč. Chtěl jsem, abys to věděla, kdyby to třeba mělo bejt podstatný. Jsem nalitej. Chceš, abych zavěsil?"
Při následující odmlce slyšíš slabé hučení provázející meziměstský hovor. "Nezavěšuj," řekne Vicky. "Mě právě ted vůbec nenapadá, co říct, ale jsem tady. Jsem z toho trochu zmatená."
"Já se ji snažil vytěsnit z paměti. Ale myslím, že jí jsem zavázanej a zapomínat na ni nesmím."
"Počkej. Na koho?"
"Na matku. Na svou ženu kašlu. Teď mluvím o mámě. Dnes jsem si říkal, že když se dověděla, že má rakovinu, tak se mnou a s Michaelem mluvila..."
"S Michaelem?"
"To je můj brácha. Chtěla, abysme jí slíbili, že když už ta bolest bude úplně nesnesitelná, tak jí pomůžeme s tím skoncovat, chápeš. Měli jsme morfium na předpis, takže ta možnost tu byla. Jenže pak to začalo bejt fakt hrozný. Já se jí zeptal a ona mi řekla, že když člověk umírá, tak má zodpovědnost za živý. Strašně mě překvapilo, že to řekla, při tom, jak se cejtila. A zrovna jsem si říkal, že my máme zodpovědnost za mrtvý - teda za živý. Dává to nějakej smysl?"
"Snad jo. Já vlastně nevím," říká Vicky.
"Můžu zejtra zavolat?"
"Jo, zejtra. Určitě je s tebou všechno v pořádku?"
Máš pocit, jako by ti mozek chtěl vyskočit ven z lebky. A bojíš se snad úplně všeho. "Nic mi není."
"Běž se vyspat. Kdyby ti to nešlo, tak mi ještě zavolej."

V prvním ranním světle vystupují věže World Trade Center na špičce ostrova. Otočíš se opačným směrem a jdeš na sever. Tam, kde je asfalt sjetý, vykukují na silnici dlažební kameny. Myslíš na dřeváky prvních holandských osadníků na té stejné dlažbě. Ještě před tím se udatní algonkinští Indiáni po tichých stezkách plíží za zvěří.
Není ti úplně jasné, kam jdeš. Zřejmě nemáš sílu jít domů. Kráčíš teď rychleji. Jestli tě na ulici zastihne slunce, proděláš jakousi příšernou chemickou proměnu.
Po chvíli si všimneš krve na prstech. Držíš ruku před obličejem. Na košili máš krev taky. V kapse saka najdeš papírový kapesník a přiložíš si ho k nosu. Jdeš dál s hlavou zakloněnou k ramenům.
Když přijdeš ke Canal Street, napadne tě, že domů nikdy nedojdeš. Vyhlížíš taxíka. Pod plátěnou stříškou zavřeného obchodu spí vandrák. Když jdeš kolem, zvedne hlavu a řekne: "Bůh ti žehnej a odpusť všechny hříchy." Čekáš, že bude žebrat, ale nechce nic. Byl bys raději, kdyby mlčel.
Zahneš a zbytky tvé čichové výzbroje vysílají do mozku signál: čerstvý chleba. Někde tu pečou chleba. Cítíš ho i přes krvácející nos. Před domem v dalším bloku vidíš nakládat pekařská auta. Díváš se, jak na rampu vynáší pytle housek muž, který má tetovaná předloktí. Ten muž už pracuje, aby normální lidé mohli mít k snídani čerstvé pečivo. Počestní občané, kteří v noci spí a k snídani jedí vajíčka. Je neděle ráno a ty jsi nejedl... Odkdy vlastně? Od pátku od večera.
Jdeš blíž a vůně chleba po tobě stéká jako jarní deštík. Zhluboka se nadechneš, naplníš si plíce. Slzy ti vstoupí do očí a projede tebou taková vlna něhy a lítosti, že se zastavíš u kandelábru, aby ses opřel.
Vůně chleba ti připomene jedno ráno. Přijel jsi domů z koleje; jel jsi půl noci. Jen tak ses chtěl podívat domů. Vešel jsi dovnitř a v kuchyni to přesně takhle vonělo. Máma se tě zeptala, co tě to napadlo přijet, a ty jsi řekl, že jen tak. Zeptal ses, jestli něco peče. Vzpomínáš si, že řekla: "Na škole vás učej dedukovat, co." Řekla, že teď, když jí synové odcházejí do světa, musí se nějak zabavit. Ty jsi řekl, že jsi vlastně ještě neodešel. Sedli jste si v kuchyni u stolu a povídali si a za chvíli se chleba začal připalovat. Pokud ses pamatoval, pekla máma předtím chleba jen dvakrát. V obou případech se spálil. Vzpomínáš si, jak jsi tehdy byl na svou matku hrdý, že se kuchyní nikdy nenechala zotročit, že myslí i na jiné věci. Ukrojila ti dva tlusté krajíce. Kůrku měly spálenou, ale uvnitř byly navlhle teplé.
Jdeš k tetovanému muži na rampě. Nechává práce a dívá se na tebe. Nějak ti neslouží nohy. Uvažuješ, jestli ti z nosu ještě teče krev.
"Chleba." Tohle mu řekneš, i když původně jsi toho chtěl říct víc.
"A co sis myslel?" řekne muž. Je to člověk, který slouží své zemi, říkáš si, člověk, který má rodinu někde za městem.

"Mohl bych nějakej dostat? Aspoň housku nebo něco?"
"Koukej vypadnout."
"Dám vám za to brejle proti slunci," řekneš. Sundáš si brýle a podáváš mu je. "Značka Ray-Bans. Ztratil jsem od nich pouzdro." Muž si je zkouší, několikrát potřese hlavou a pak je sundá. Složí brýle a dá si je do kapsičky košile.
"Ses cvok," řekne. Pak se otočí do skladu. Zvedne pytel housek a hodí ti ho k nohám.
Ty si klekneš a roztrhneš pytel. Zavalí tě vůně teplého pečiva. První sousto se ti vzpříčí v krku a ty se skoro zakuckáš. Budeš muset pomaleji. Všechno se budeš muset naučit od začátku.

MCINERNEYHO POZOROVATELÉ VLASTNÍHO ŽIVOTA

Už je tomu pěkná řádka let, co se po celých Spojených státech rozmohly kursy tvůrčího psaní. Dnes se spisovatelskému řemeslu učí tisíce studentů na stovkách univerzit a školy se snaží, aby na místa profesorů nastoupili pokud možno sami významní prozaikové. Ti potom stojí před těžkým, takřka nemožným úkolem: naučit své svěřence psát a přitom z nich nevychovat své vlastní epigony. Proto se velmi často uchylují k univerzální radě: pište o svých vlastních zkušenostech, využijte všeho, co vás v životě potkalo.
Jay Mclnerney (nar. v roce 1955 v Hartfordu ve státě Connecticut), žák předčasně zesnulého mistra minimalistické povídky Raymonda Carvera, si tuto radu vzal k srdci. Pracoval jako redaktor učebnic angličtiny pro Time-Life v Japonsku a za čas vznikla kniha, jejímž hrdinou je americký učitel kursů obchodní angličtiny v Ósace. Poté nastoupil do redakce věhlasného časopisu New Yorkerjako pracovník oddělení pro ověřování faktů a stvořil román, jehož hrdina pracuje tamtéž. A když přešel do nakladatelství Random House, našel zároveň i prostředí, v němž se odehrává jeho prozatím poslední román.
Stejně jako on postupovali i ostatní příslušníci tzv. nové ztracené generace. Na rozdíl od ztracené generace 20. let, zastoupené v povědomí čtenářů především Ernestem Hemingwayem a Francisem Scottem Fitzgeraldem, se tak pojmenovali sami. David Leavitt, který toto označení vymyslel, vysvětlil ve stejnojmenném eseji z roku 1985 (česky vyšlo ve Světové literatuře), že se považuje za příslušníka generace bez ideálů, generace, která vyrůstala "ve stínu 60. let" a nedokázala najít v moderním odlidštěném světě nic, k čemu by mohla směřovat.
Není divu, že prvotiny většiny představitelů této generace byly čteny jako generační výpovědi a záhy po vydání se staly kultovními knihami lidí, žijících stejným způsobem jako postavy jejich próz. V roce 1985 zaznamenal značný komerční úspěch román Bretta Eastona Ellise (nar. 1963) Míň než nula (Less Than Zem, česky 1993), uznání kritiky i čtenářů si vysloužily prózy Tamy Janowitzové (nar. 1957) a novým přístupem k tématu homosexuality upoutal již zmíněný David Leavitt (nar. 1961), který debutoval sbírkou povídek Rodinné tance (Family Dancing, 1984) a o dva roky později vydal hojně diskutovaný román Ztracený jazyk jeřábů (The Lost Language of Cranes, 1986). Mezi bestsellery poloviny 80. let byla i Mclnerneyho prvotina Zářivá světla velkoměsta (Bright Lights, Big City, 1984).
Mclnerney píše stejně jako ostatní o nekonečných večírcích, drogách, sexu a pocitu odcizení v americkém velkoměstě (tři z jeho čtyřech románů se odehrávají v New Yorku). Prošel však lepší autorskou průpravou, což se odrazilo především ve formální stavbě jeho knih. Zatímco prvotina dvaadvacetiletého Ellise byla pouhým spontánním zachycením atmosféry světa, kde nic nemá smysl a na ničem nezáleží, Mclnerneyho Zářivá světla velkoměsta zaujmou na první pohled sevřenou strukturou a neobvyklou vyprávěcí technikou.
Bezejmenný antihrdina vypráví svůj příběh ve druhé osobě, čímž autor dosahuje zvláštního účinku na čtenáře. Vyprávění je záměrně zevšeobecňující a ironicky nezúčastněné, zároveň je však zřejmé, že odstup od sebe sama je pro vypravěče pouze prostředkem, kterým skrývá svou zranitelnost (užívání druhé osoby je koneckonců pouze variantou ich-formy). V anglickém originále k tomu ještě přistupuje fakt, že si nemůžeme být zcela jisti, zda se hlavní postava obrací k jednomu člověku, nebo ke všem, kteří jsou ochotni naslouchat.
Ve světě, v němž musí čtyřiadvacetiletý redaktor renomovaného newyorského časopisu žít, není nic, jak má být, všechno je jen podvod.
Luxusní automobil má pod kapotou místo motoru haldu šrotu, "výhodně" koupené hodinky fungují jen několik minut, kokain, získaný od překupníka v parku, je pouhým bílým práškem neznámého původu, o jehož účincích se lze jen dohadovat, a ani divoká fretka zřejmě není pětkou, nýbrž norkem. Modelka Amanda se dokáže změnit v kohokoli a v životě svého někdejšího partnera zůstává pouze jako figurína z výkladních skříní a postava na obrovských reklamních poutačích. Když ji pak její bývalý manžel uvidí živou a zdravou na módní přehlídce, sotva ji dokáže identifikovat.
Ani redakce, v níž vypravěč pracuje, se nezdá být na první pohled součástí skutečného světa. Každý, kdo sem jednou nastoupí do zaměstnání, tu setrvá až do konce svých dní, byť je sebeneschopnější. Pracuje tu redaktor, který už sedm let píše ve své kanceláři jeden jediný článek, plagiátor, opisující své opusy z dvacet let starých časopisů, divadelní kritik, který si v recenzi popletl hry, i notorik, jehož jedinou zásluhou je, že znal osobně Faulknera. Vypravěč je jediný v historii časopisu, kdo dostane výpověď, právě tím se však přesvědčí, že všechna absurdita, s níž se denně setkával, je skutečně neodmyslitelným prvkem všední reality.
Mclnerneyho protagonista pozoruje, a pozoruje důkladně, se smyslem pro detail. Občas vykreslí komické situace, které jako by pocházely z některého z raných filmů Woodyho Allena (noční "trestná výprava" s přítelem Tadem Allagashem a zdivočelou fretkou do redakce), jindy sklouzne až do sentimentální polohy (rozhovor s umírající matkou).
Optimisticky vyznívající závěr pak můžeme brát vážně, nebo ho interpretovat jako ironický komentář člověk, který stále pobývá v záři umělých "jasných světel velkoměsta" a nosí černé brýle, vůbec schopen za denního světla a bez brýlí něco vidět? A může sáček čerstvých rohlíků nahradit chléb, který pekla matka, aby zapomněla na své starosti? Jisté zůstává, že se jeho pocit bezprizornosti a odcizení alespoň trochu zmírnil, přestávají mu být všichni lhostejní a dostaví se nevyzpytatelné štěstí, Tadova sestřenice Vicky, kterou mu osud přivede do cesty v pravý čas, je totiž

přesně takový typ dívky, jaký se může v jeho oblíbených barech a vinárnách objevit jen nějakým .fatálním omylem". Román byl v roce 1988 zfilmován režisérem Jamesem Bridgesem. Ačkoli filmové ztvárnění nedopadlo tak katastrofálně jako v případě prvotiny Bretta Eastona Ellise, ukázalo se, že zbaví-li se příběh své formy, značně ztratí na kvalitě. Už to, že hlavní postava dostane jméno (Jamie Conway), naznačuje, že film využívá dvojznačností a absurdit v románu pouze z části a zůstává víceméně v ‚tcivilní" rovině.
Svůj druhý román Ransom (jméno hlavní postavy, které v překladu znamená "výkupné", o něž v knize rovněž jde) začal psát Mclnerney dávno před Zářícími světly velkoměsta, ale vydal ho až v roce 1985. Recenzenti ho přijali s rozpaky, jenže s odstupem času se zdá, že byli ve svých soudech zbytečně přísní. Soustředili se totiž většinou pouze na exotické prostředí, v němž se děj odehrává, a na problém Američanů v cizině, který má své pevné místo v americké literatuře už od dob Henryho Jamese, a nevzali v úvahu další významné souvislosti.
Christopher Ransom, syn nadějného dramatika, nyní bohatého filmového a televizního scénáristy a producenta, uprchl před životním stereotypem kalifornské zlaté mládeže do Asie. Byl v Indii i v Pákistánu a nakonec se usadil v japonském Kjótu, někdejší metropoli, kde ještě zůstal duch samurajských časů a především přísně hierarchický řád, který poskytuje člověku podrobný a závazný návod, jak se kdy chovat a co v které situaci dělat. Z téhož důvodu studuje Ransom karate: jeho sensei nic nenechá na jeho vůli, vždy ho donutí slepě poslouchat. Ransom dělá pokroky, osvojuje si patřičný životní styl a vypadá to, že časem získá i vytoužený černý pás:pročho tedy autor nechává v závěru knihy zemřít násilnou smrtí, navíc rukou dalšího Američana?
Klíčem k ústřední metafoře románu je scéna, v níž Ransom s barovou zpěvačkou Marilyn navštíví kino, které je imitací amerických biografů, v nichž diváci sledují film ze svých automobilů. Americká auta slavných značek jsou pouze kašírovanými napodobeninami, ale na plátně se objevuje skutečný Marlon Brando v hlavní roli filmu V přístavu (On the Waterfront), který natočil v roce 1954 Elia Kázán. Příběh, v němž mladý přístavní dělník pochopí, že už nemůže spolupracovat se zkorumpovanou odborářskou mafií a vzepře se proti svým bývalým chlebodárcům, skončí šťastně, jako většina hollywoodských filmů. Přitom tento filmový hrdina zavinil nepřímo smrt dvou lidí, stejně jako Mclnerneyho Ransom (Ransomova vina je ovšem daleko menší, neboť stěží mohl svého přítele, chtivého levných drog, na pákistánsko-afgánské hranici přesvědčit rozumnou argumentací, ze se nemá vydávat do nebezpečí). Ransom má výčitky svědomí, ale zároveň šije jistý, že bude-li se náležitě kát, dostane se mu rozhřešení. Ani na chvíli nepochybuje, že zastupuje dobro, které nutně musí nad zlem zvítězit. Tato tragická iluze, která ho stojí život, je důkazem, že odjížděl z Ameriky zcela zbytečně, že světu, představovanému jeho otcem, ve skutečnosti ani na chvíli neunikl
Jako dítě slyší Christopher každou svou větu o několik týdnů později z televize, v seriálu, který píše jeho otec. Slova a některé příhody jsou reálné, ale rodinná atmosféra má ke skutečnosti daleko: světácký otec, pro něhož je nevěra naprosto všední záležitostí, se na obrazovce mění na ideálního rodiče a jeho vztah k manželce je idylický. Ransomův útěk do Asie je jako vystřižený z nějakého filmu. Seriály, které mají v titulcích otcovo jméno, pronikají až do Japonska. Někteří karatisté (DeVitův senseij hrají v podřadných akčních snímcích, ještě horších, než jsou ty americké. Ransom, aniž by si to uvědomoval, na sebe pohlíží jako na filmovou postavu. Proto se nechá obelstít dalším manévrem svého vynalézavého otce a šlechetně nabídne pomoc falešné ‚4ámě v nesnázích", která tvrdí, že je ve vleku zlých mafiánů. Proto také souhlasí se soubojem samurajskými meči, nedojde mu, že meč nedržel nikdy v ruce a je tedy více než pravděpodobné, že bude poražen.
Ransom, neúspěšný rytíř artušovských legend a naivní "potulný samuraj", a DeVito, cílevědomý a agresivní milovník bojových umění, z nichž si vybírá pouze fyzickou stránku věci, rozhodně nejsou hemingwayovští hrdinové. Jsou to postavy éry masových komunikačních prostředků, jejichž hledání nejen nevede k pochopení smyslu života, ale ani nepomáhá odhalit tajemství vlastní identity.
Takovou postavou je rovněž Alison z románu Můj životní úděl Story ofMy Life, 1988). ta ovšem před ničím neutíká, prázdnota ji sevřela tak silně, že její opravdový život se odehrává pouze v hodinách herectví. Protože už sebe sama dávno ztratila, je schopna (stejně jako Amanda ze Zářivých světel velkoměsta) jakékoli jevištní metamorfózy, ale její schopnosti zjevně nevedou k vrcholnému umění, nýbrž k duševní chorobě. Prostředky komunikace pro ni a pro její vrstevnice existují pouze dva: telefon a sex. Všechno se k člověku dostává se zpožděním z telefonního záznamníku, a tak je zapotřebí alespoň pravidelný a bezprostřední fyzický kontakt, kontakt bez jakýchkoli ochranných prostředků, protože jedině tak je to .doopravdy". Přitom Alison i její kamarádky považují své početné a mnohdy náhodné milence, jejichž počet jde do desítek, za méněcenné, jsou to pro ně jen položky, které si druhý den uloží do paměti osobního počítače. Story of My Life se nejvíce blíží knihám Ellisovým a ani volba dívčí protagonistky nebyla právě nejšťastnější. Kritikové autora obvinili z přílišné vykalkulovanosti, čtenáři dílo také příliš nadšeně nepřijali, a tak se Mclnerney pustil do daleko ambicióznějšího projektu, rozsáhlého románu o rozpadu manželství i úpadku kariéry nakladatelského pracovníka, který nazval Lesk se vytrácí (Brightness Falls, 1992).
Více než čtyřsetstránkový román prozrazuje spíše autorovy nedostatky než přednosti. Místy se zdá, že jde o sžíravou společenskou satiru (odehrává se v roce 1987 a počátkem roku 1988 a zabývá se všemi představitelnými módními tématy, drogami počínaje a AIDS konče), ale na to, aby byl Mclnerney pravým satirikem, musel by potlačit sympatie, které ke svým postavám cítí. V sousedství knih, jako je i u nás známý
Ohňostroj marnosti (The Bonfire ofthe Vanities, časopisecky 1984-5, knižně 1987) "nového žurnalisty" Torna Wolfa, působí Mclnerneyho dílo poněkud abstraktně a chaoticky.
Aniž můžeme tušit, co Jay Mclnerney v příštích letech vytvoří, je jasné, že z jeho tvorby (nepočítáme-li vynikající esej o Raymondu Carverovi, který u nás otiskla Revolver Revue č. 15) jsou prozatím největším přínosem právě první dva romány. V nich se Mclnerney představuje jako mistrný stylista, který dokonale zvládl spisovatelské řemeslo a navíc perfektně odposlouchal dobový slang. Vystupuje také jako ‚amorální moralista" vysmívající se větu, jehož je i on sám

součástí. Není ani tak "rozhněvaným mladým mužem" typu Kingsleyho Amise (s ním i s jeho synem Martinem Amisem je často srovnáván), jako spíše mužem hledajícím, co by ještě stálo za to objevovat Pokud to i nadále bude dělat takovým způsobem jako dosud, rozhodně své věrné čtenáře neztratí.
Marcel Arbeit